

ВИЩІЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор ВНПЗ «Дніпровський
гуманітарний університет»

Олег КИРИЧЕНКО

04.12.2023

ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Освітній ступінь	бакалавр
Спеціальність	081 Право
Освітня програма	Право

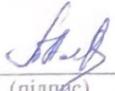
СХВАЛЕНО

на засіданні Вченої ради університету
(протокол від 30 листопада 2023 р. № 3)

Дніпро, 2023

Програма комплексного атестаційного екзамену / Укладачі : д.н. з держ. упр., професор Буканов Г.М., к.ю.н. Ірха Ю.Б., к.ю.н., доцент, Лежнева Т.М., к.ю.н., доцент Алфьорова Т.М., к.ю.н. Литвинов В.В., к.ю.н., доцент Черноп'ятов С.В., Татарінов В.І., Дніпро: ВНПЗ «ДГУ», 2023. 128 с.

Гарант освітньо-професійної програми Право
(назва програми)
підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(рівень вищої освіти)
зі спеціальності 081 Право
(шифр та назва спеціальності)

 Тетяна АЛФЬОРОВА
(ім'я та прізвище) к.ю.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
«30» листопада 2023 р.

Обговорено на засіданні кафедри права 15 листопада 2023 року, протокол № 5.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
1. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО ЕКЗАМЕНУ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ	5
2. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО ЕКЗАМЕНУ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ	7
3. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ	9
3.1. «Теорія держави та права»	9
3.2. «Конституційне право України»	10
3.3. «Цивільне право»	11
3.4. «Кримінальне право»	12
3.5. «Цивільне процесуальне право»	13
3.6. «Кримінальне процесуальне право»	15
3.7. «Міжнародне право»	16
4. ЗМІСТ КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ	18
4.1. «Теорія держави та права»	18
4.2. «Конституційне право України»	26
4.3. «Цивільне право»	31
4.4. «Кримінальне право»	44
4.5. «Цивільне процесуальне право»	99
4.6. «Кримінальне процесуальне право»	108
4.7. «Міжнародне право»	118
5. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	126
6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	131

ПЕРЕДМОВА

Комплексний атестаційний екзамен підсумкової атестації (далі – Комплексний екзамен) передбачає комплексну перевірку знань здобувачів вищої освіти, отриманих ними під час навчання за освітньо-професійною програмою «Право» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Програма Комплексного екзамену (далі – Програма) складена відповідно до вимог освітньо-професійної програми «Право» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та Стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право», затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 12.12.2018 р. № 1379 (далі – Стандарт ВО).

Комплексний екзамен включає навчальний матеріал з освітніх компонентів «Теорія держави та права», «Конституційне право України», «Цивільне право», «Кримінальне право», «Цивільне процесуальне право», «Кримінальне процесуальне право», «Міжнародне право», які виносяться на атестацію, та дозволяє комплексно перевірити рівень теоретичної та практичної підготовки випускників з метою встановлення відповідності засвоєних ними рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам Стандарту ВО та/або освітньо-професійної програми.

Програма містить методику та порядок проведення Комплексного екзамену; перелік питань, які виносяться на атестацію та дозволяють комплексно перевірити рівень науково-теоретичної та практичної підготовки випускників з метою встановлення відповідності засвоєних випускниками рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти та/або освітньої програми; стислий зміст навчального матеріалу, , що виноситься на Комплексний екзамен; список рекомендованих джерел інформації та критерії оцінювання.

Комплексний екзамен проводиться з використанням тестових технологій. Тестові завдання, що розробляються на базі даної Програми, мають у повному обсязі охоплювати навчальний матеріал, передбачений Програмою. Тестові завдання формуються випусковою кафедрою шляхом розроблення блоку з теоретичних питань та блоку практичних завдань з навчальних дисциплін, що включені до комплексного екзамену.

Комплексний екзамен проводиться у віддаленому режимі з використанням можливостей системи управління дистанційним навчанням «MOODLE» (далі – Система).

Сформована база тестових завдань розглядається на засіданні кафедри та подається на затвердження Гаранту освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) освітнього рівня. Після схвалення база тестових завдань завантажується до Системи; база є інформацією для службового користування, доступ до якої є персоналізованим та чітко регламентованим з моменту їх створення до моменту санкціонованого відкриття доступу до неї у системі в день проведення Комплексного екзамену.

1. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО ЕКЗАМЕНУ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ

Кількість тестових завдань з певного освітнього компоненту, що входить до Комплексного екзамену визначає науково-педагогічний працівник, який викладав освітній компонент, як правило, лектор, але **не менше 30 завдань**.

Кількість тестів у базі тестових завдань **теоретичної частини має бути не менше 150 завдань**, з яких **50 система** автоматично у рандомному порядку відбере в день проведення Комплексного екзамену.

Кількість тестів у базі тестових завдань **практичної частини має бути не менше 30**, з яких **10 система** автоматично у рандомному порядку відбере в день проведення Комплексного екзамену.

Часові обмеження доступу до виконання завдань Комплексного екзамену визначаються розкладом підсумкової атестації та узгоджуються з Головою Екзаменаційної комісії. Часові обмеження на безпосереднє виконання завдання становлять по 80 хвилин на кожну складову (теоретична та практична). Кількість спроб на виконання тестів – 2 спроби.

Кожне тестове завдання оцінює досягнення важливої та істотної освітньої мети, перевіряє відповідний рівень засвоєння здобувачами вищої освіти знань, в тому числі вищі когнітивні рівні. Умова тестового завдання містить чітко сформульоване завдання, яке фокусується на одній проблемі. Варіанти відповідей – гомогенні (однорідні). Усі дистрактори – вірогідні (правдоподібні). Відомості, що містяться в одному тестовому завданні, жодним чином не дають відповідь на інше тестове завдання. Умови завдань сформульовані позитивно. Завдання сформульовані у вигляді твердження грамотно, коротко, чітко, зрозуміло, без повторів, малозрозумілих слів і символів, без використання негативних тверджень. Зміст завдання відповідає програмним вимогам та відображає зміст навчання.

Кожне тестове завдання має **інструкцію**, яка визначає, що слід робити випробуваному. Інструкція сформульована коротко, чітко і зрозуміло, наприклад, у таких формах: «Відзначити правильну відповідь»; «Вказати номери правильних відповідей»; «Доповнити»; «Встановити відповідність»; «Встановити правильну послідовність» тощо. Форма інструкції відповідає формі завдання.

Кожне тестове задання має **умову** – стимул для відповіді, яка описує певну проблему і ставить завдання перед екзаменованим. Умова допомагає здобувачеві вищої освіти чітко уявити поставлену перед ним проблему. Умова може містити лише завдання або складатися із вступних відомостей та запитання. Умова може подаватися у формі запитання, у наказовій формі або у формі незавершеного твердження. У переважній більшості тестових завдань використовується форма запитання або наказова форма, які є легшими для здобувачів вищої освіти і ставлять перед ними чіткіше завдання.

У переважній більшості тестових завдань пропонується 4 варіанти відповідей, серед яких мінімум одна є правильною, решта – дистрактори – неправильними. Усі дистрактори правдоподібні і однорідні. Серед дистракторів використовуються поширені помилки, хибні уявлення, об'єкти, що відповідають лише частині характеристик, наведених в умові, тощо.

Наприклад, при завданні на встановлення наслідків конкретної ситуації може бути чотири типи відповідей за ступенем правильності наслідку та його зв'язку з наведеною конкретною ситуацією:

- 1) реальний наслідок, пов'язаний з конкретного ситуацією (правильна відповідь);
- 2) реальний наслідок, не пов'язаний з ситуацією;
- 3) нереальний або неправильно описаний наслідок, пов'язаний з конкретною ситуацією;
- 4) нереальний або неправильно описаний наслідок, не пов'язаний з конкретною ситуацією.

Варіанти відповідей розміщено системно (в логічному, в алфавітному порядку, у порядку збільшення або зменшення чисел тощо). Відповіді незалежні одна від одної та не перетинаються між собою, вони однорідні за змістом і належать до однієї навчальної мети.

2. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО ЕКЗАМЕНУ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ

Складання Комплексного екзамену з використанням тестових технологій в синхронному режимі передбачає:

- реєстрацію здобувача вищої освіти в Системі та отримання персоналізованих логіну та паролю для входу;
- проходження аутентифікації та вход до Системи у визначений розкладом підсумкової атестації час для складання тестових завдань.

Здобувачі вищої освіти, які допущені до складання підсумкової атестації **за 5 робочих днів** до початку підсумкової атестації перевіряють актуальність власної реєстрації в Системі та доводять інформацію до відома куратора навчальної групи та/або Гаранта освітньо-професійної програми.

Доступ до виконання завдань Комплексного екзамену відкривається навчально-методичним відділом згідно з розкладом підсумкової атестації в день проведення екзамену **з 09-00 до 00-00**.

Обсяг часу, відведеного на проходження завдань Комплексного екзамену у формі **тестування**, становить **2 год. 40 хв.**, у т.ч. **на теоретичну складову - 1 год. 20 хв., на практичну складову - 1 год. 20 хв.**

На наступний день після проведення Комплексного екзамену відповідальна особа навчально-методичного відділу друкує звіт, який автоматично формується Системою та імпортується в файл формату .xlsx, щодо результатів складання завдань Комплексного екзамену та надсилає на електронну адресу **секретаря Екзаменаційної комісії** для обліку результатів та оформлення звітної документації роботи Екзаменаційної комісії (протоколи).

Правила подачі та розгляду апеляцій при проведенні Комплексного екзамену з використанням технологій дистанційного навчання та можливостей Системи. Для розгляду заяв здобувачів вищої освіти **щодо змісту тестових** завдань і правильності відповідей на них наказом ректора створені Екзаменаційна комісія та Апеляційна комісія, які діють впродовж календарного року.

Апеляція здобувача вищої освіти щодо змісту тестового завдання або правильності відповіді на нього подається ним в довільній формі шляхом надсилання листа на адресу електронної пошти навчально-методичного відділу не пізніше 24 годин після проведення Комплексного екзамену.

За наслідками розгляду заяви Екзаменаційна комісія має право дискваліфікувати тестове питання у разі встановлення:

- 1) невідповідності тематичному плану навчальної дисципліни та її змісту;
- 2) суттєвих недоліків у формулюванні умови чи варіантів відповідей, що унеможливлює його однозначне трактування;
- 3) відсутності правильної відповіді в жодній з альтернатив або наявності двох або більше правильних відповідей.

У разі дискваліфікації таке тестове питання вилучається з бази тестових завдань Комплексного екзамену, а всім здобувачам вищої освіти незалежно від наданої відповіді, **нараховується 1 (один) бал.** До Протоколу Екзаменаційної комісії вносяться відповідні зміни.

3. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ

3.1. «ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА»

1. Предмет, функції та метод теорії держави і права.
2. Держава: поняття та характеристика основних її ознак.
3. Суверенітет: поняття, види, характеристика та співвідношення.
4. Демократія: поняття, ознаки, принцип та форми.
5. Правоохоронна система суспільства: поняття та характеристика її складових елементів.
6. Правовий статус людини: поняття, види, характеристика складових елементів.
7. Форма держави: поняття, характеристика структурних елементів.
8. Форма державного правління: поняття, види та їх характеристика.
9. Державні органи влади: поняття і види, характеристика для Української держави.
10. Державна влада: поняття та зміст.
11. Правова держава: ознаки та принципи.
12. Галузь права, інститут і підгалузь права: поняття, види та характеристика.
13. Законодавчий процес: поняття, стадії та їх характеристика.
14. Форма державного (політичного) режиму: поняття, характеристика основних видів.
15. Поняття, ознаки та класифікація норми права.
16. Структура норми права: характеристика та класифікація структурних елементів.
17. Юридичні джерела (форми) права: поняття, види, характеристика.
18. Правотворчість: поняття, стадії, види та форми.
19. Нормативно-правовий акт: поняття, види та їх характеристика.
20. Закон: поняття, ознаки і види.
21. Підзаконний нормативно-правовий акт: поняття, характеристика основних видів (за суб'єктами видання).
22. Дія нормативно-правового акта в часі, в просторі та за колом осіб.
23. Правовідносини: поняття, склад та характеристика структурних елементів.
24. Юридичний факт: поняття та класифікація.
25. Характеристика основних теорій походження держави.
26. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина: поняття, історичний розвиток сучасна класифікація.
27. Правова система: поняття та структура, співвідношення з системою права та системою законодавства.
28. Поняття, ознаки, принципи та функції права.
29. Тлумачення норм права: поняття, характеристика видів тлумачення (за суб'єктами).
30. Поняття, ознаки та види юридичної відповідальності.

3.2. «КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ»

1. Поняття, предмет і метод галузі конституційного права України.
2. Поняття, ознаки, види та структура конституційно-правових норм.
3. Конституційно-правові відносини та їх особливості.
4. Конституційно-правова відповідальність та її особливості.
5. Поняття, функції та класифікація конституцій.
6. Юридичні властивості та правова охорона Конституції України.
7. Поняття, ознаки і принципи конституційного ладу України.
8. Форми здійснення народовладдя в Україні.
9. Правовий статус людини і громадянина як інститут конституційного права.
- 10.Громадянство України: поняття, ознаки та принципи.
- 11.Підстави та умови набуття громадянства України.
- 12.Поняття виборів і їх соціальна функція. Види виборів.
- 13.Поняття та характеристика загальних принципів виборчого права.
- 14.Виборче право і виборча система. Особливість виборчої системи України.
- 15.Конституційна система органів державної влади в Україні. Принципи їх організації та діяльності.
- 16.Функції Верховної Ради України.
- 17.Конституційний склад та структура Верховної Ради України.
- 18.Основні форми діяльності Верховної Ради України.
- 19.Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: конституційно-правовий статус.
- 20.Функції та компетенція Президента України.
- 21.Порядок обрання Президента України.
- 22.Конституція України про підстави і порядок досрочового припинення повноважень Президента України. Процедура імпічменту Президента України.
- 23.Склад і порядок формування Кабінету Міністрів України.
- 24.Повноваження Кабінету Міністрів України та підстави припинення його діяльності.
- 25.Система органів виконавчої влади. Центральні органи виконавчої влади.
- 26.Основні засади правосуддя в Україні.
- 27.Конституційний Суд України: склад та порядок формування.
- 28.Форми звернення до Конституційного Суду України.
- 29.Поняття та система адміністративно-територіального устрою України.
- 30.Система, органи та посадові особи місцевого самоврядування.

3.3. «ЦІВІЛЬНЕ ПРАВО»

1. Поняття, предмет, методи, принципи цивільного права. Цивільне право в системі права України. Поняття, загальна характеристика та система цивільного законодавства. Джерела цивільного права.
2. Поняття, види та елементи цивільних правовідносин. Форми та способи захисту цивільних прав.
3. Правоздатність та дієздатність фізичних осіб: поняття, зміст, види, виникнення та припинення. Обмеження дієздатності фізичних осіб. Визнання фізичної особи недієздатною. Опіка і піклування в цивільному праві.
4. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою. Оголошення фізичної особи померлою.
5. Поняття і ознаки юридичної особи. Правосуб'єктність юридичної особи. Індивідуалізація юридичної особи. Правове становище філій, представництв. Організаційно-правові форми юридичних осіб.
6. Порядок створення юридичних осіб і їх реєстрація. Установчі документи юридичної особи. Припинення юридичної особи.
7. Поняття і види об'єктів цивільних прав. Поняття та види особистих немайнових прав. Захист особистих немайнових прав.
8. Поняття правочину, його особливості та види. Умови дійсності правочинів та правові наслідки їх недотримання
9. Поняття, значення та види представництва. Довіреність та її види. Підстави і порядок припинення довіреності.
- 10.Поняття і види строків. Обчислення строків у цивільному праві.
- 11.Підстави набуття та припинення права власності. Види права власності та форми власності.
- 12.Речові права на чуже майно.
- 13.Поняття та особливості права інтелектуальної власності.
- 14.Загальні положення про спадкування: поняття, суб'єкти та види.
- 15.Поняття, види та форми цивільно-правової відповідальності. Склад цивільно-правового правопорушення.
- 16.Поняття, види та загальна характеристика зобов'язань. Підстави виникнення та припинення зобов'язань. Виконання зобов'язань.
- 17.Сторони у зобов'язанні. Підстави та правила заміни сторін у зобов'язаннях. Зобов'язання з множинністю сторін. Солідарні, субсидіарні та часткові зобов'язання.
- 18.Поняття та загальна характеристика способів забезпечення виконання зобов'язань.
- 19.Поняття та класифікація цивільно-правових договорів. Порядок укладення та виконання цивільно-правових договорів. Порядок зміни та припинення цивільно-правових договорів.
- 20.Загальна характеристика зобов'язань з приводу передачі майна у власність
- 21.Загальна характеристика зобов'язань з приводу передачі майна у користування
- 22.Загальна характеристика зобов'язань з приводу виконання робіт

23. Загальна характеристика зобов'язань з приводу надання послуг
 24. Загальна характеристика зобов'язань з приводу надання фінансових послуг
 25. Загальна характеристика зобов'язань з приводу надання юридичних послуг
 26. Поняття та умови договору доручення. Зміст договору доручення та умови його виконання. Припинення договору доручення. Поняття та умови договору комісії. Зміст договору комісії та умови його виконання. Підстави припинення договору комісії.
 27. Поняття та характеристика договору позики. Поняття та загальна характеристика кредитного договору. Поняття, предмет договору банківського вкладу. Види вкладів.
 28. Характеристика договору про спільну діяльність. Характеристика договору простого товариства. Характеристика засновницького договору.
 29. Підстави та умови виникнення зобов'язань з відшкодування шкоди.
 30. Відповіальність за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки. Суб'єкти відшкодування за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки. Особливості відшкодування шкоди.
- 3.4. «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО»**
1. Поняття та система кримінального права України.
 2. Закон про кримінальну відповіальність. Кримінальна відповіальність.
 3. Кримінальне правопорушення та склад кримінального правопорушення.
 4. Об'єкт кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення.
 5. Особа, яка підлягає кримінальній відповіальності (суб'єкт кримінального правопорушення).
 6. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.
 7. Стадії вчинення кримінального правопорушення .
 8. Множинність кримінальних правопорушень.
 9. Співучасть у кримінальному правопорушенні .
 10. Обставини, що виключають кримінальну противіправність діяння.
 11. Звільнення від кримінальної відповіальності.
 12. Покарання та його види. Призначення покарання.
 13. Звільнення від покарання та його відбування.
 14. Судимість.
 15. Обмежувальні заходи. Інші заходи кримінально-правового характеру.
 16. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.
 17. Особливості кримінальної відповіальності та покарання неповнолітніх.
 18. Поняття, система та значення Особливої частини кримінального права України.

19. Злочини проти основ національної безпеки України.
20. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи.
21. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи.
22. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.
23. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.
24. Кримінальні правопорушення проти власності.
25. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності.
26. Кримінальні правопорушення проти довкілля.
27. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки.
28. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва.
29. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту.
30. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності.
31. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення.
32. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.
33. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів.
34. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електrozвязку.
35. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
36. Кримінальні правопорушення проти правосуддя.
37. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби(військові кримінальні правопорушення).
38. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

3.5. «ЦІВІЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО»

1. Поняття цивільного процесуального права. Метод і система цивільного процесуального права. Цивільно-процесуальна форма захисту права.
2. Поняття та система принципів цивільного судочинства.
3. Поняття цивільних процесуальних правовідносин. Передумови виникнення цивільних процесуальних правовідносин. Елементи цивільних процесуальних правовідносин.
4. Суб'єкти цивільних процесуальних правовідносин.

5. Суд – обов'язковий суб'єкт цивільних процесуальних правовідносин. Склад суду. Відводи.

6. Сторони в судовому процесі, їх процесуальні права та обов'язки. Процесуальна співучасть.

7. Особи, які сприяють судовому розгляду і вирішенню справи: їх права та обов'язки.

8. Поняття цивільно-процесуальних строків їх види та значення. Обчислення і зупинення цивільно-процесуальних строків. Продовження та поновлення процесуальних строків.

9. Поняття цивільного судочинства, його види (провадження). Поняття цивільного процесу. Стадії цивільного процесу.

10.Поняття і види судових витрат в цивільному процесі. Витрати, пов'язані з розглядом цивільної судової справи. Розподіл судових витрат між сторонами у цивільній справі.

11.Поняття та види відповідальності за порушення норм цивільного процесуального права. Заходи процесуального примусу в цивільному процесі. Санкції у цивільному процесуальному праві: загальна характеристика.

12.Поняття та види цивільної юрисдикції. Загальні правила визначення цивільної юрисдикції суду. Поняття та види підсудності у цивільному процесі.

13.Поняття і види судових доказів у цивільній справі. Доказування у цивільному процесі. Елементи доказування. Предмет доказування у цивільній справі. Факти, що не підлягають доказуванню.

14.Залишення позової заяви без руху, повернення заяви, відмова у відкритті провадження в справі.

15.Відкриття провадження в справі. Підготовче провадження..

16.Врегулювання спору за участю судді.

17.Завдання та строки розгляду справи по суті.

18.Судові дебати та ухвалення рішення.

19.Зупинення та закриття провадження в справі. Залишення позову без розгляду.

20.Поняття та види судових рішень. Порядок ухвалення судового рішення. Законність і обґрутованість судового рішення. Проголошення судового рішення. Набрання рішенням суду законної сили.

21.Справи, що розглядаються в порядку спрощеного позовного провадження.

22.Умови та порядок проведення заочного розгляду справи.

23.Загальна характеристика наказного провадження. Вимоги, за якими може бути видано судовий наказ. Порядок розгляду справ про видачу судового наказу.

24.Поняття та сутність окремого провадження. Справи, зо розглядаються в порядку окремого провадження.

25.Поняття та сутність апеляційного провадження. Суди апеляційної інстанції. Форма і зміст апеляційної скарги, порядок її подання.

26. Поняття та сутність касаційного провадження. Суди касаційної інстанції. Форма і зміст касаційної скарги, порядок її подання.

27. Підстави перегляду судових рішень за ново виявленими або виключними обставинами.

28. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень у цивільних справах та рішень інших органів (посадових осіб). Судовий контроль за виконанням судових рішень.

29. Відновлення втраченого судового провадження. Розгляд заяви про відновлення втраченого судового провадження.

30. Визнання та виконання рішень іноземних судів. Судові доручення про надання правничої допомоги.

3.6. «КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО»

1. Поняття, суть і завдання кримінального процесу. Кримінальний процесуальний закон.

2. Система загальних зasad кримінального провадження та правові гарантії їх реалізації.

3. Принцип публічності, диспозитивності та змагальності: поняття і процесуальна характеристика.

4. Існуюча система стадії кримінального процесу.

5. Поняття суб'єктів кримінального процесу, їх місце і роль у кримінальному провадженні.

6. Слідчий, прокурор, слідчий суддя та суддя: поняття і процесуальна характеристика статусу.

7. Заявник та потерпілий: поняття і процесуальна характеристика статусу.

8. Підозрюваний та обвинувачений: процесуальна характеристика статусу.

9. Свідок та понятій: права та обов'язки, відмінність процесуального статусу. Особи, які не можуть бути допитані як свідки.

10. Експерт та спеціаліст: порядок залучення, права та обов'язки, відмінність процесуального статусу.

11. Захисник, представник та законний представник: процесуальний статус та його відмінність.

12. Органи досудового розслідування їх види та компетенція. Підрозділи дізнатання та оперативні підрозділи.

13. Докази: поняття та класифікація. Процесуальні джерела доказів та їх види.

14. Обставини, які підлягають доказуванню, межі і суб'єкти доказування у кримінальному провадженні.

15. Документ та речові докази, порядок їх зберігання та строки; вирішення питання про спеціальну конфіскацію.

16. Процесуальні строки та види процесуальних витрат: загальна характеристика. Порядок продовження строку досудового розслідування.

17. Поняття та види заходів забезпечення кримінального провадження, їх загальна характеристика.

18. Тимчасовий доступ до речей і документів, тимчасове вилучення майна: підстави та процесуальний порядок застосування.

19. Підстави та процесуальний порядок відсторонення від посади, накладення арешту на майно.

20. Поняття, мета, підстави застосування та існуючі види запобіжних заходів.

21. Процесуальний порядок та підстави затримання особи. Відмінність законного затримання від затримання уповноваженою службовою особою. Момент затримання.

22. Загальні положення досудового розслідування: система та зміст.

23. Види слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій. Загальні правила їх проведення.

24. Форми закінчення досудового розслідування. Підстави для складання обвинувального акту і реєстру матеріалів досудового розслідування.

25. Судовий розгляд: поняття, межі та етапи проведення.

26. Провадження в суді апеляційної інстанції: загальна характеристика. Відмінність від судового розгляду в суді першої інстанції.

27. Провадження в суді касаційної інстанції: загальна характеристика. Підстави та порядок провадження за нововиявленими або виключними обставинами.

28. Особливі порядки кримінального провадження: види та підстави застосування.

29. Відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження: загальна характеристика.

30. Порядок виконання судових рішень: загальна характеристика.

31. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження: загальна характеристика.

3.7. «МІЖНАРОДНЕ ПРАВО»

1. Поняття, специфіка, функції, джерела міжнародного права, як особливої системи права.

2. Поняття, види та характерні риси основних принципів міжнародного права.

3. Поняття міжнародної нормативної системи; класифікація норм, що регулюють міжнародні відносини. Концепція «м'якого права».

4. Поняття, види, критерії класифікації суб'єктів міжнародного права.
- Міжнародна правосуб'єктність.
5. Поняття, види, форми та способи визнання у міжнародному праві.
6. Інститут правонаступництва у міжнародному праві.
7. Поняття та класифікація територій (просторів) за їх правовим режимом.
8. Державна територія: поняття, складові частини. Правові підстави та способи зміни території.
9. Державні кордони: поняття та види.
10. Міжнародне морське право, як галузь міжнародного публічного права: поняття, джерела та генезис.
11. Види та правовий режим морських вод.
12. Право міжнародних договорів, як галузь міжнародного публічного права: поняття, джерела та генезис.
13. Поняття, мета, об'єкт, предмет та класифікація міжнародного договору. Структура і найменування міжнародних договорів.
14. Стадії укладання міжнародного договору.
15. Тлумачення міжнародних договорів.
16. Право зовнішніх зносин, як галузь міжнародного публічного права: поняття, джерела та генезис.
17. Органи зовнішніх зносин держав: поняття та види.
18. Дипломатичне представництво: поняття, види, функції, склад дипломатичного представництва, привілеї та імунітети.
19. Консульська установа: поняття, види, функції, склад, привілеї та імунітети.
20. Історія виникнення міжнародного гуманітарного права, основні універсальні міжнародні акти з захисту прав людини.
21. Рада Європи: мета, задачі, структура.
22. Міжнародний-правовий статус населення.
23. Захист прав людини в період збройного конфлікту.
24. Міжнародні злочини та злочини міжнародного характеру: поняття, види та форми відповідальності за них.
25. Міжнародна організація кримінальної поліції: історія створення, мета, завдання та структура.
26. Роль та значення Інтерполу в боротьбі з міжнародними злочинами.
27. Поняття, види та форми надання міжнародної правової допомоги у кримінальному провадженні включаючи екстрадицію.
28. Поняття, принципи, джерела та особливості права міжнародної безпеки.
29. Інститути та органи вирішення міжнародних спорів.
30. Комpetенція Міжнародного суду ООН щодо вирішення міжнародних спорів.

4. ЗМІСТ КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

4.1. «ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА»

ТЕМА № 1. ПРЕДМЕТ ТА МЕТОД ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА

Поняття та предмет науки. Держава і право як об'єкт спеціального наукового пізнання. Місце юридичної науки в системі суспільних наук. Система юридичних наук і місце в ній теорії держави та права. Загальнотеоретичні юридичні науки в Україні: виникнення і розвиток. Базові галузеві та міжгалузеві юридичні науки. Спеціальні прикладні юридичні науки.

Загальна характеристика теорії держави і права (поняття, об'єкт, предмет, функції, структура). Предмет теорії держави та права. Поняття та види державно-правових закономірностей. Методологія теорії держави та права. Загально-філософські, загальнонаукові, спеціально-юридичні методи пізнання державно-правових явищ.

Функції теорії держави і права та їх класифікація. Зміст онтологічної, евристичної, прогностичної, виховної, методологічної, ідеологічної та практично-прикладної функцій теорії держави і права.

Теорія держави і права як навчальна дисципліна. Основні поняття, категорії та структура навчального курсу теорії держави і права, головні розділи та теми. Роль теорії держави і права у підготовці юриста в сучасних умовах.

ТЕМА № 2. ПОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА

Значущість інститутів держави і права та знань про їх виникнення і функціонування для розвитку суспільства.. Держава і право як культурні цінності, як досягнення світової цивілізації.

Характерні риси публічної влади та соціальних норм первісного суспільства. Ознаки, які відрізняють державу від організації влади первісного суспільства. Відмінність норм права від правил поведінки членів первісного суспільства.

Аналіз теорій виникнення держави, причини їх багатоманітності. Наукові ідеї про походження держави у творах видатних вчених. Концепції походження держави: міфологічна і теологічна, патріархальна і патерналістська, органічна та договірна концепції, психологічна, класова теорії, концепція насильства, дифузійна, спортивна, расова теорії походження держави, теорія спеціалізації. Теорії походження права: теорія примирення, регулятивна, теологічна, історична, класова теорії походження права, теорія природного права та теорія спеціалізації. Причини (закономірності) виникнення держави і права. Конструктивні та хибні аспекти різноманітних досліджень про походження держави і права.

Форми виникнення держави і права у різних народів. Східна, афінська, римська, германська – класичні форми виникнення держави.

ТЕМА № 3. ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ДЕРЖАВИ

Різноманітність наукових підходів щодо розуміння держави. Держава як політична, структурна і територіальна організація домінуючої частини населення.

Загальне поняття та соціальне призначення держави. Різноманітність визначень поняття держави. Основні ознаки держави: Суверенітет; територія; державний апарат; державна влада; позитивне право. Ознаки, які відрізняють державу від інших організацій суспільства.

Поняття „цілі держави», „задачі держави» і „функції держави» та їх співвідношення. Система та зміст функцій держави. Внутрішні і зовнішні, постійні і тимчасові функції держави. Функції держави в гуманітарній, економічній, екологічній, політичній сферах. Гуманізація функцій держави на сучасному етапі. Функції сучасної української держави в умовах реформування суспільства.

Форми здійснення функцій держави. Правоустановча, правотворча, право інтерпретаційна, право застосовна та правоохоронна діяльність держави. Методи здійснення функцій держави: переконання, заохочення та примус. Залежність функцій держави від її історичного типу.

Сучасні уявлення про сутність держави. Держави соціальної демократії та соціально-демократичної орієнтації. Соціальна сутність сучасної української держави.

ТЕМА № 4. ДЕРЖАВА В ПОЛІТИЧНІЙ СИСТЕМІ СУСПІЛЬСТВА

Розвиток ідей про політичну систему суспільства у світовій класичній думці про державу і право.

Поняття політичної системи суспільства та її різновиди. Поняття, структура та зміст елементів політичної системи суспільства. Суб'єкти політики; політичні норми і принципи; політичні відносини; політичний процес і політичний режим; політична свідомість і політична культура.

Влада та її структурні елементи. Загальна характеристика та ознаки політичної влади. Співвідношення політичної і державної влади. Місце та роль держави в політичній системі. Взаємодія держави з іншими елементами політичної системи суспільства.

Об'єднання громадян у політичній системі суспільства: поняття, види та засади їх діяльності. Поняття громадської організації та її види. Загальна характеристика політичних партій, види та функції політичних партій.

Поняття трудового колективу, органу самоорганізації громадян, громадського руху та їх функції у політичній системі суспільства.

Форми впливу органів держави на політичні партії, рухи, інші об'єднання громадян і трудові колективи. Взаємодія політичних партій, рухів, інших громадських об'єднань, трудових колективів з державою.

Поняття та види демократії. Самоврядування народу: поняття, принципи та форми його здійснення. Особливості політичної системи суспільства в Україні.

ТЕМА № 5. ТИПОЛОГІЯ ДЕРЖАВ ТА ФОРМА ДЕРЖАВИ

Поняття типології держави. Поняття історичного типу держави. Характеристика основних сучасних підходів до типології держави. Теорія суспільно-економічних формацій як ідейна основа формаційного підходу до типології держави. Зміна способу виробництва як основні причина зміни історичних типів держави.

Цивілізаційний підхід до типології держави. Переваги та недоліки формаційного і цивілізаційного підходів до типології держави. Типологія держав по відношенню до релігій.

Розвиток категорії «форма держави» в політико-правовій думці. Поняття та структура (елементи) форми держави. Республіка та монархія як різновиди форми державного правління. Форма державного (територіального) устрою, прості та складні державні утворення. Поняття державно-правового (політичного) режиму та його різновиди.

Співвідношення типу та форми держави. Форма української держави.

ТЕМА № 6. ПРАВА ЛЮДИНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЇХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Суспільство, особа, держава. Правовий статус особи: поняття, структура, види і тенденції. Людина, особа, громадянин.

Покоління прав людини. Права людини в міжнародних документах. Хартія прав людини. Загальна декларація прав і свобод людини. Пакт про громадянські і політичні права. Пакт про економічні, соціальні і культурні права.

Основні права людини: поняття, класифікація, тенденції розвитку. Права, свободи та обов'язки громадянина за Конституцією України. Громадянські, політичні, економічні, соціальні, культурні права і свободи. Система гарантій їх реальності. Основні напрямки розвитку прав особи у державах соціальної демократії. Основні права дитини. Права нації (народу), людства. Забезпечення прав національних меншин.

Забезпечення прав та свобод громадянина – головний обов'язок української держави. Правова основа діяльності державних органів та взаємодія норм міжнародного і національного права в регулюванні цієї діяльності.

Поняття механізму забезпечення прав і свобод людини та його структура. Механізм реалізації прав і свобод людини. Механізм охорони прав і свобод людини. Механізм захисту прав і свобод людини.

Особливості компетенції правоохоронних органів по забезпеченню окремих видів прав громадян. Форми, методи і механізм діяльності цих органів по забезпеченням прав громадян.

Міжнародно-правові механізми забезпечення прав людини.

ТЕМА № 7. МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВИ

Поняття механізму держави та його структура. Види державних організацій та їх характеристика. Державні установи та державні підприємства у механізмі держави.

Поняття державного апарату, його структура та співвідношення з механізмом держави. Принципи організації та діяльності державного апарату. Поняття державного органу. Поняття та зміст державно-владних повноважень. Класифікація державних органів. Категорії державних службовців. Поняття посадової особи. Поняття та зміст компетенції державного органу.

Принцип розподілу влад і система державних органів України. Глава держави. Органи законодавчої, виконавчої та судової влади. Контрольно-наглядові органи. Механізм держави і місцеве самоврядування. Форми та методи взаємодії органів держави і місцевого самоврядування. Стан та перспективи розвитку державних органів України.

ТЕМА № 8. ОСНОВНІ СУЧASNІ КОНЦЕПЦІЇ ДЕРЖАВИ

Різноманітність сучасних концепцій держави, їх загальна характеристика. Характеристика концепцій юридичного та соціологічного спрямування.

Концепції і теорії держави: правової держави, «держави загального благоденства», еліт, фашистські ідеї державності, національної держави. Теорія конвергенції. Ідея анархістської держави.

Соціальна держава: поняття, принципи, функції.

ТЕМА № 9. ПРАВОВА ДЕРЖАВА І ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО

Ідея правової держави як загальнолюдська цінність, її становлення і розвиток. Внесок мислителів минулого і сучасності в теорію правової держави. Вчення Платона, Аристотеля, Цицерона, Т. Гоббса, Дж. Локка, Ш.Л. Монтеск'є, Ж.Ж. Руссо, І. Канта, Т. Джефферсона, П.Орлика, Г. Сковороди, М. Драгоманова, Б. Кістяківського, М. Грушевського, С. Дністрянського та інших мислителів про державу і право.

Правова держава – мета демократичних рухів. Вихідні положення (основи) сучасної концепції правової держави. Поняття та основні (принципи) правової держави. Зміст принципів верховенства права; розподілу держаної влади; визнання та реального забезпечення прав і свобод людини; взаємної відповідальності особи і держави.

Конституційні основи та головні напрямки розбудови правової держави в Україні.

Громадянське суспільство – соціальна основа правової держави. Держава та сучасне громадянське суспільство. Поняття і природа громадянського суспільства та його характерні риси. Держава і демократія.

Проблеми формування громадянського суспільства у посттоталітарній державі.

ТЕМА № 10. ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ПРАВА

Право як явище суспільства, його природа. Право, економіка та політика. Право як міра свободи і справедливості. Поняття права як загально соціального явища. Право як головний соціальний регулятор суспільних відносин, як система норм, сукупність правил поведінки загального характеру, основа організації та функціонування державної влади, об'єднань громадян, кожної особи. Право об'єктивне та суб'єктивне.

Проблема праворозуміння. Позитивні та негативні риси різних концепцій праворозуміння. Право і закон. Теорія природного права. Історична школа права. Концепція позитивізму у праві. Соціологічний підхід до розуміння права. Психологічна теорія права та інші.

Визначення поняття права. Нормативність, загальнообов'язковість. формальна визначеність, системність, забезпеченість і гарантованість права.

Об'єктивна необхідність права і його взаємозв'язок з державою, політикою, економікою. Цінність права. Функції права як основні напрямки правового впливу на суспільні відносини. Загально-соціальні та спеціально-юридичні функції права. Форми реалізації функцій права.

Принципи права як провідні засади, ідеї права, що в конкретному вигляді характеризують його зміст, визначають спрямованість правового регулювання (загально соціальні, галузеві та міжгалузеві принципи тощо).

ТЕМА № 11. НОРМИ ПРАВА В СИСТЕМІ РЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН.

Соціальне, нормативне та ненормативне регулювання. Поняття соціальних і технічних норм. Соціальні норми як загальні правила поведінки людей у суспільстві, що зумовлені об'єктивними закономірностями і забезпечені різними засобами соціального впливу. Поняття та види соціальних норм. Класифікація соціальних норм. Норми моралі. Звичаї та традиції. Політичні норми. Норми громадських об'єднань (корпоративні норми). Технічні та естетичні норми. Релігійні норми. Норми права.

Поняття та ознаки норм права. Співвідношення правових та неправових норм: єдність, взаємодія та відмінність.

ТЕМА № 12. НОРМИ ПРАВА

Поняття норми права. Поняття та різновиди класичних норм права. Поняття та різновиди спеціалізованих норм права.

Поняття структури норми права. Структура регулятивної норми права. Структура охоронної норми права.

Поняття та різновиди структурних елементів норми права (гіпотези, диспозиції та санкції).

Способи викладання норм права в статтях нормативно – правового акта (прямий, відсильний, банкетний).

ТЕМА № 13. ПРАВОУТВОРЕННЯ ТА ФОРМИ (ДЖЕРЕЛА) ПРАВА

Проблема правоутворення: поняття, стадії та фактори, які впливають на процес правоутворення. Етапи правоутворення.

Правотворчість: поняття, види, принципи та функції. Стадії правотворчого процесу. Правотворча і законотворча ініціативи.

Поняття та види джерел права. Нормативно-правовий акт. Нормативний договір. Правовий звичай. Правовий прецедент. Інші джерела права.

Нормативно-правовий акт держави - основна форма сучасного права в Україні. Види нормативно-правових актів. Загальна характеристика законів та підзаконних нормативно-правових актів. Відмінність нормативно-правового акта від акта застосування норм права).

Дія нормативно-правових актів у часі, просторі та на коло суб'єктів. Пряма, зворотна та переживаюча дія нормативно-правових актів.

ТЕМА № 14. СИСТЕМА ПРАВА І СИСТЕМА ЗАКОНОДАВСТВА

Поняття системи права і правової системи. Предмет та методи як критерії поділу та єднання норм права в галузі. Характеристика основних структурних елементів системи права. Правова норма. Інститут права. Підгалузь права. Галузь права. Публічне та приватне право. Коротка характеристика матеріальних та процесуальних галузей права. Конституція України про міжнародне право та його пріоритет над національним правом.

Система законодавства: поняття та структура. Співвідношення системи права і системи законодавства.

Систематизація нормативно-правових актів. Облік, інкорпорація, консолідація та кодифікація: поняття, види. Сучасна кодифікація законодавства в Україні, її основні напрямки, форми та значення.

ТЕМА № 15. ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ ТА ЮРИДИЧНИЙ ФАКТ

Правовідносини: поняття і види. Регулятивні та охоронні, активні й пасивні, відносні й абсолютні правовідносини. Передумови виникнення, зміни та припинення правовідносин. Взаємозв'язок норми права і правовідносин.

Склад правовідносин. Суб'єкти правовідносин, їх види. Індивідуальні суб'єкти правовідносин. Колективні суб'єкти правовідносин. Юридичні особи. Правосуб'єктність, правоздатність, діездатність, деліктоздатність.

Зміст правовідносин. Суб'єктивне юридичне право (правомочність) та суб'єктивний юридичний обов'язок. Об'єкти правовідносин та їх характеристика. Правовідносини як форма існування й реалізації прав та обов'язків.

Юридичні факти та їх класифікація. Юридичні дії та події. Юридичний (фактичний) склад.

ТЕМА № 16. РЕАЛІЗАЦІЯ НОРМ ПРАВА

Реалізація норм права: поняття, сутність, значення та форми. Дотримання, виконання, використання норм права як безпосередні форми реалізації права. Засоби забезпечення належної реалізації права.

Застосування норм права – особлива форма реалізації права. Основні ознаки застосування права. Підстави застосування норм права.

Стадії процесу застосування норм права та їх характеристика. Загальні вимоги правильного застосування норм права. Застосування правових норм за аналогією в разі прогалин у законодавстві. Прогалини в праві, способи їх усунення та подолання. Аналогія закону і аналогія права. Юридичні колізії і способи їх вирішення.

Акти застосування норм права: поняття, юридичні властивості, вимоги, які пред'являються до них, види цих актів. Відмінність актів застосування норм права від нормативно-правових актів.

ТЕМА № 17. ДЕРЖАВНА ДИСЦИПЛІНА, ЗАКОННІСТЬ, ПРАВОПОРЯДОК ТА СУСПІЛЬНИЙ ПОРЯДОК.

Поняття законності, принципи та гаранті. Співвідношення законності з правопорядком, суспільним порядком і дисципліною. Основні напрямки зміцнення законності в Україні.

ТЕМА № 18. ПРАВОВА ПОВЕДІНКА

Правова поведінка: поняття та риси. Правовий вчинок та його складові елементи.

Поняття правомірної поведінки. Види правомірної поведінки за об'єктивною стороною та в залежності від мотивів і установок особи. Мотивація правомірної поведінки. Маргінальна і конформістська поведінка, умови та причини їх існування в сучасному суспільстві.

Поняття зловживання правом та його відмінність від правопорушення.

Правопорушення: поняття та різновиди за законодавством України. Злочини. Проступки (види проступків). Склад правопорушення та його елементи: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт та суб'єктивна сторона. Казус (випадок або правова аномалія). Соціальна природа і причини правопорушень.

ТЕМА № 19. ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Юридична відповідальність: поняття, види, мета та форми. Штрафна (каральна) та правовідновлююча (компенсаційна) відповідальність. Конституційна, цивільна, дисциплінарна, адміністративна, кримінальна, матеріальна відповідальність. Принципи юридичної відповідальності. Підстави настання та притягнення до юридичної відповідальності. Обставини, що виключають юридичну відповідальність. Підстави звільнення від юридичної відповідальності. Необхідна оборона і крайня необхідність. Презумпція невинуватості як гарантія прав людини і громадянина.

Юридична відповідальність і державний примус. Компетенція правоохоронних органів у питаннях притягнення до юридичної відповідальності.

ТЕМА № 20. ЗАКОННІСТЬ, ПРАВОПОРЯДОК І ДИСЦИПЛІНА

Законність: поняття, принципи та вимоги. Значимість законності. Загальність і обов'язковість додержання і виконання закону. Законність як метод державного управління.

Правопорядок і суспільний (громадський) порядок. Сутність правопорядку, його характерні риси. Структура, функції, принципи та види правопорядку. Взаємозв'язок правопорядку і законності.

Гарантії законності і правопорядку, їх поняття, види. Суспільні та юридичні гарантії законності та правопорядку. Контроль і нагляд за дотриманням законів спеціальними органами. Своєчасний та справедливий розгляд скарг громадян щодо порушення прав людини. Місце та роль Конституції в забезпеченні законності.

Законність і дисципліна. Види дисципліни. Проблема зміщення законності і дисципліни в діяльності державних органів. Гарантії законності і правопорядку. Роль правоохоронних органів в їх забезпеченні.

Співвідношення права, законності, правопорядку і суспільного порядку.

ТЕМА № 21. ПРАВОВА СВІДОМІСТЬ ТА ПРАВОВА КУЛЬТУРА

Поняття та основні риси правосвідомості. Структура правової свідомості, її елементи. Правова ідеологія. Правова психологія. Поведінкова складова. Вплив правосвідомості на правозастосовчу і правотворчу діяльність. Види та рівні правосвідомості. Професійна правосвідомість юриста. Професійна правосвідомість співробітників правоохоронних органів.

Деформація правосвідомості. Правовий дилетантизм. Правовий ідеалізм. Правовий нігілізм: поняття, причини його виникнення, вплив на стан режиму законності, реалізацію та забезпечення прав і свобод громадян, шляхи його подолання.

Правова культура: поняття, види та елементи. Правові погляди і принципи. Роль правової культури у формуванні громадянського суспільства та правової держави. Правова культура у законодавчій і правозастосовній діяльності. Професійна правова культура.

Правове виховання та його вплив на формування правосвідомості і правової культури. Форми правового виховання.

ТЕМА № 22. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ І ЙОГО МЕХАНІЗМ

Правове регулювання і його вплив на суспільні відносини. Предмет, прийоми, типи правового регулювання. Правове регулювання як владний вплив держави за допомогою всіх юридичних засобів на суспільні відносини з метою їх розвитку.

Основні стадії процесу правового регулювання: етап правової регламентації суспільних відносин; етап дії правових норм; етап реалізації суб'єктивних прав і юридичних обов'язків та їх характеристика.

Поняття механізму правового регулювання. Основні елементи механізму правового регулювання: юридичні норми, правовідносини, акти реалізації суб'єктивних прав і юридичних обов'язків та їх характеристика. Місце і роль держави у функціонуванні механізму правового регулювання.

Якість правового регулювання. Ефективність правового регулювання. Економічність правового регулювання. Цінність правового регулювання. Вимоги до механізму правового регулювання у державах соціальної демократії. Законність, правосвідомість, правова культура, правова активність як фактори дієвості механізму правового регулювання. Місце і роль держави в правовому регулюванні суспільних відносин. Юридична техніка: поняття, види. Ефективність правового регулювання.

ТЕМА № 23. ПОРІВНЯЛЬНЕ ПРАВОЗНАВСТВО

Поняття і значення порівняльного правознавства. Поняття правової системи. Підходи до визначення поняття і структури правової системи.

Поняття типу правової системи. Характеристика різноманітних критеріїв класифікації правових систем. Різноманітність сучасних правових систем.

Романо-германська (континентального типу) правова сім'я та її особливості.

Структура і джерела англо-саксонського права. Поняття, особливості та зміст загального права. Основні джерела англо-саксонського права. Специфіка дії правового прецеденту в сучасних умовах.

Характеристика релігійно-традиційної правової сім'ї. Особливості виникнення та загальна характеристика мусульманського права. Джерела мусульманського права. Особливості структури мусульманського права. Мусульманське право в сучасному світі. Особливості класичного індуського права. Джерела індуського права. Вплив англійського права на індуське право. Правова система Індії. Канонічне право. Звичаєво-общинна правова сім'я. Джерела звичаєво-общинної правової сім'ї.

Характеристика та перспективи розвитку правової системи України

4.2. «КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ»

ТЕМА № 1. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО – ПРОВІДНА ГАЛУЗЬ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВА

Поняття, предмет і метод галузі конституційного права. Місце конституційного права в системі права України. Співвідношення термінів «конституційне право» та «державне право». Відмінність конституційного права за його предметом та методом від інших галузей національного права України. Провідна роль конституційного права в системі права України.

Система конституційного права як галузі права. Поняття, ознаки, види та структура конституційно-правових норм. Особливість конституційно-правових норм. Конституційно-правові інститути.

Конституційно-правові відносини та їх особливості. Суб'єкти та об'єкти конституційно-правових відносин.

Конституційна-правова відповідальність: ознаки, підстави, суб'єкти. Проблеми конституційної відповідальності в Конституції України. Джерела галузі конституційного права. Конституція як форма (джерело) конституційного права України. Місце закону в системі джерел конституційного права.

Конституційне право як наука: поняття та предмет. Система, функції та методологія науки конституційного права. Конституційне право як навчальна дисципліна.

ТЕМА № 2. КОНСТИТУЦІЯ ТА ЇЇ РОЗВИТОК

Поняття та предмет конституції. Види конституцій. Поняття і сутність конституції як нормативно-правового акта. Риси та юридичні властивості конституції. Конституція юридична і конституція фактична: співвідношення цих понять. Суб'єкти права прийняття конституції. Охорона конституції.

Виникнення і розвиток українського конституціоналізму. Конституція П. Орлика. Конституційні проекти Г. Андrusького, М. Драгоманова, М. Міхновського, М. Грушевського (1905 р.). Конституційне законодавство УНР та ЗУНР. Перша Конституція незалежної Української держави – Конституція УНР від 29 квітня 1918 року. Конституції УРСР.

Історія конституційного розвитку України. Конституційні акти незалежної Української держави. Основні етапи новітньої конституційної реформи в Україні. Загальна характеристика Конституції України 1996 року. Розробка і прийняття Конституції України та внесення до неї змін. Політико-правова характеристика сучасного етапу становлення нової конституційної системи України. Проблеми реалізації Конституції України в сучасних умовах.

ТЕМА № 3. КОНСТИТУЦІЙНИЙ ЛАД І ЙОГО ЗАКРИПЛЕННЯ В КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

Поняття конституційного ладу та його співвідношення з державним ладом. Ознаки і принципи конституційного ладу України. Гуманістичні, демократичні засади конституційного ладу України.

Механізм Української держави і її основні функції. Державна символіка України. Конституційне закріплення форми української держави. Характеристика державно-політичного режиму в Україні.

Народний суверенітет і його співвідношення з національним і державним суверенітетом. Конституційне закріплення народного суверенітету та форми здійснення народовладдя. Характеристики України як конституційної держави.

ТЕМА № 4. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ

Поняття, структура та принципи правового статусу особи в Україні.

Громадянство і належність до громадянства України. Принципи громадянства України. Набуття та припинення громадянства України. Повноваження органів, що беруть участь у вирішенні питань громадянства. Виконання рішень, прийнятих з питань громадянства України.

Конституційно-правовий статус іноземців і біженців в Україні. Біпатриди та апатриди. Відповідальність іноземців в Україні. Депортация та екстрадиція іноземців. Особливості правового статусу зарубіжних українців.

Поняття, юридична природа, класифікація та зміст конституційних прав, свобод, законних інтересів та обов'язків людини і громадянина. Співвідношення індивідуальних і колективних прав.

Гарантії реалізації прав і свобод людини та громадянина. Механізм забезпечення конституційних прав і свобод людини і громадянина державними органами.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: повноваження, акти реагування на порушення прав людини.

Судовий захист прав і свобод людини і громадянина. Порядок звернення до Європейського Суду з прав людини. Роль неурядових правозахисних організацій у захисті прав і свобод людини та громадянина.

Міжнародні стандарти в галузі прав людини.

ТЕМА № 5. НАРОДНЕ ВОЛЕВИЯВЛЕННЯ (ВИБОРИ ТА РЕФЕРЕНДУМ)

Поняття й суть народовладдя. Безпосередня демократія: поняття, конституційна природа, форма. Представницька демократія: поняття та форми.

Виборче право та виборча система: поняття, принципи. Стадії та суб'єкти виборчого процесу. Правове регулювання та порядок формування представницьких органів держави та місцевого самоврядування.

Вибори народних депутатів України. Вибори Президента України. Місцеві вибори.

Поняття та конституційно-правова регламентація референдумів. Види референдумів. Всеукраїнський та місцеві референдуми. Порядок призначення, організації та проведення референдумів.

Відповідальність за порушення виборчого законодавства.

ТЕМА № 6. КОНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ І ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Поняття та юридична природа державної влади. Структура конституційно-правового інституту державної влади.

Поняття органу держави, його ознаки та конституційний статус. Структура чинного законодавства про державні органи України.

Принципи організації та діяльності органів держави. Демократизація організації та діяльності державного апарату.

Система органів державної влади. Класифікація (види) органів державної влади.

Конституювання державних органів, формування їх кадрового складу. Способи формування державних органів.

ТЕМА № 7. ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА В УКРАЇНІ

Законодавча влада в системі державної влади. Конституційна природа парламенту України.

Склад та структура Верховної Ради України. Принципи діяльності Верховної Ради України. Поняття та роль (функції) коаліції депутатських фракцій. Принципи формування, організації діяльності та припинення діяльності коаліції депутатських фракцій.

Функції та повноваження Верховної Ради України. Парламентські процедури: законодавча, установча, процедура здійснення парламентського контролю.

Акти Верховної Ради України. Закон у системі нормативно-правових актів. Класифікація законів та порядок набрання ними чинності.

Організація та порядок роботи Верховної Ради України. Сесія – основна організаційно-правова форма діяльності Верховної ради України. Апарат Верховної ради України.

Конституційний статус народного депутата України та правові гарантії його діяльності. Природа депутатського мандату.

ТЕМА № 8. ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ

Конституційна природа, місце та роль Президента України в механізмі державної влади.

Порядок обрання Президента України. Строк повноважень Президента України. Конституція України про підстави та порядок дострокового припинення повноважень Президента України.

Функції та повноваження Президента України. Повноваження Президента України в галузі міжнародних відносин, оборони та охорони правопорядку, прав і свобод громадян України.

Акти Президента України. Порядок проходження та опрацювання проектів указів і розпоряджень Президента України.

Конституційно-правові основи взаємовідносин Президента України з Верховною Радою України. Постійний Представник Президента України в Верховній Раді України.

Адміністрація Президента України. Представництво Президента України в АРК, його статус і організація роботи.

ТЕМА № 9. ВИКОНАВЧА ВЛАДА В УКРАЇНІ

Поняття та зміст виконавчої влади. Система органів виконавчої влади.

Кабінет Міністрів України в системі органів державної влади. Склад і порядок формування Кабінету Міністрів України. Повноваження Кабінету Міністрів України та підстави припинення його діяльності. Акти Кабінету Міністрів України. Організація роботи Кабінету Міністрів України.

Центральні органи виконавчої влади.

Поняття, система та структура місцевих державних адміністрацій. Організація роботи місцевих державних адміністрацій. Функції та повноваження місцевих державних адміністрацій. Акти місцевих органів виконавчої влади. Конституційні засади взаємовідносин місцевих органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування. Апарат місцевих державних адміністрацій.

ТЕМА № 10. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ І ФУНКЦІОNUВАННЯ СУДІВ ТА ПРОКУРАТУРИ В УКРАЇНІ

Конституційні принципи та засади правосуддя. Система судових органів України. Функції та повноваження судів загальної юрисдикції. Статус суддів. Призначення на посаду та звільнення з посади судді. Гарантії незалежності суддів.

Конституційна юрисдикція. Місце Конституційного Суду України в механізмі судової влади. Склад та порядок формування Конституційного Суду України. Повноваження Конституційного Суду України. Процедура розгляду справ Конституційним Судом України. Форми звернення до Конституційного Суду України. Організація роботи Конституційного Суду України та процедура розгляду ним справ. Акти Конституційного Суду України.

Вища рада правосуддя України: склад, порядок формування, основні функції та повноваження.

Місце прокуратури в системі органів державної влади. Система, функції та повноваження прокуратури. Акти органів прокуратури.

ТЕМА № 11. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ УКРАЇНИ

Поняття, система та принципи адміністративно-територіального устрою України.

Автономія: поняття, види, форми. Конституційно-правовий статус Автономної Республіки Крим. Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим. Загальна характеристика Конституції Автономної Республіки Крим. Порядок формування та структура Верховної Ради Автономної Республіки Крим. Правовий статус депутатів Верховної Ради АРК. Постійні комісії, депутатські групи та фракції Верховної Ради АРК. Рада міністрів АРК та інші органи виконавчої влади АРК.

Столиця України: особливості політико-правового статусу.

Актуальні проблеми та перспективи вдосконалення адміністративно-територіального устрою України.

ТЕМА № 12. КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Поняття, ознаки та історія становлення місцевого самоврядування в Україні. Основні наукові концепції місцевого самоврядування та найбільш поширені моделі місцевого самоврядування. Розвиток законодавства про місцеве самоврядування в Україні. Європейська Хартія про місцеве самоврядування.

Система місцевого самоврядування в Україні. Територіальна, матеріальна та фінансова основи місцевого самоврядування. Сфера компетенції місцевого самоврядування. Акти місцевого самоврядування.

Організація роботи місцевих рад. Структура, форми та методи роботи місцевих рад. Організація роботи депутатів місцевих рад. Організація роботи сільських, селищних, міських голів, а також голів районних та обласних рад. Виконавчі комітети: структура, порядок утворення, форми та методи роботи.

Гарантії діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Особливості здійснення місцевого самоврядування у місті Києві. Особливості статусу районних та обласних рад як органів місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст. Органи самоорганізації населення.

Сучасні проблеми та головні напрямки розвитку місцевого самоврядування в Україні.

4.3. «ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО»

ТЕМА №1. ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, ФУНКЦІЇ ТА СИСТЕМА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Цивільне право - галузь приватного права. Об'єктивність поділу права на приватне і публічне. Поняття цивільного права як приватного права. Предмет та метод цивільного права. Функції цивільного права. Принципи цивільного права. Система цивільного права.

Джерела цивільного права. Поняття та види джерел цивільного права. Поняття та види актів цивільного законодавства. Конституція України як основа цивільного законодавства. Цивільний кодекс України як основний акт цивільного законодавства. Закони України як акти цивільного законодавства України. Регулювання цивільних відносин актами Президента України. Постанови Кабінету Міністрів України як акти цивільного законодавства. Особливості актів інших органів державної влади України, органів влади Автономної Республіки Крим, що регулюють цивільні відносини. Забезпечення верховенства норм Цивільного кодексу України. Цивільноправовий договір як джерело цивільного права. Міжнародні договори як джерела цивільного права. Звичаї як джерела цивільного права. Дія цивільного законодавства у часі, просторі та за колом осіб. Analogія закону та аналогія права. Тлумачення цивільно-правових норм.

Загальна характеристика цивільного права зарубіжних країн. Основні

цивільно-правові системи світу (романо-германська (континентальна), англо-американська). Інші цивільно-правові системи світу.

Наука цивільного права і цивільне право як навчальна дисципліна. Поняття, предмет та методи цивільного права як науки. Цивільне право як навчальна дисципліна.

ТЕМА № 2. ЦИВІЛЬНІ ПРАВОВІДНОСИНІ

Поняття, зміст та види цивільних правовідносин. Поняття цивільного правовідношення. Елементи цивільного правовідношення. Суб'єкти цивільних правовідносин. Об'єкти цивільних правовідносин. Зміст цивільних правовідносин. Поняття та зміст суб'єктивних прав та обов'язків. Види цивільних правовідносин. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин.

Фізична особа як суб'єкт цивільних правовідносин. Поняття фізичної особи. Цивільна правоздатність фізичної особи. Виникнення і припинення цивільної правоздатності фізичної особи. Обсяг цивільної правоздатності фізичної особи. Нікчемність правочинів та недійсність актів, що обмежують можливість фізичної особи мати не заборонені законом цивільні права та обов'язки. Співвідношення цивільної правоздатності та суб'єктивного цивільного права. Цивільна дієздатність фізичної особи та її обсяг. Обмеження цивільної дієздатності фізичної особи. Визнання фізичної особи недієздатною. Опіка та піклування. Місце проживання фізичної особи та його цивільно-правове значення. Підстави, порядок та правові наслідки визнання фізичної особи безвісно відсутньою та оголошення її померлою. Акти цивільного стану.

ТЕМА № 3. ФІЗИЧНІ ОСОБИ ЯК СУБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Фізична особа-підприємець. Принципи та умови здійснення підприємницької діяльності фізичною особою. Цивільно-правова відповідальність фізичної особи-підприємця. Управління майном, що використовується для підприємницької діяльності органом опіки та піклування. Банкрутство фізичної особи-підприємця.

Юридична особа як суб'єкт цивільних правовідносин. Поняття юридичної особи приватного права та її ознаки. Класифікація юридичних осіб. Створення юридичної особи. Установчі документи юридичних осіб. Державна реєстрація юридичних осіб.

Індивідуалізація юридичної особи. Місцезнаходження юридичної особи. Найменування юридичної особи. Комерційне (фірмове) найменування підприємницьких товариств. Використання юридичними особами торговельних марок та географічних зазначень товарів (продукції), послуг, робіт, які вони випускають, надають, виконують.

ТЕМА № 4. ЮРИДИЧНІ ОСОБИ І ДЕРЖАВА, ЯК СУБ'ЄКТИ ЦІВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Цивільна правоздатність та цивільна дієздатність юридичних осіб.

Органи юридичної особи та їх види.

Організаційно-правові форми юридичних осіб. Товариства та установи. Підприємницькі товариства. Господарське товариство та його види. Створення господарських товариств однією особою. Виробничий кооператив. Непідприємницькі товариства та їх види. Правовий статус установ. Філії та представництва юридичної особи.

Припинення юридичних осіб. Припинення юридичної особи у формі правонаступництва (злиття, приєднання, поділ та перетворення). Припинення юридичної особи у формі ліквідації. Добровільний порядок ліквідації юридичної особи. Припинення юридичної особи у формі ліквідації через процедуру банкрутства. Виділ юридичної особи.

Держава Україна, Автономна Республіка Крим, територіальні громади як учасники цивільних відносин. Правові форми участі держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних відносинах. Органи та представники, через яких діють у цивільних відносинах держава, Автономна Республіка Крим та територіальні громади. Відповідальність за зобов'язаннями держави, Автономної Республіки Крим та територіальних громад.

ТЕМА № 5. ОБ'ЄКТИ ЦІВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Об'єкти цивільних прав. Поняття та види об'єктів цивільних прав. Матеріальні та нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав. Речі та їх класифікація. Складові частини речі та складна річ. Головна річ та її приналежність. Продукція, плоди та доходи. Майно. Підприємство (єдиний майновий комплекс). Гроші. Валютні цінності як об'єкти цивільних правовідносин. Цінні папери та їх ознаки. Групи та види цінних паперів. Оборотоздатність цінних паперів. Цінні папери на пред'явника, іменні та ордерні цінні папери. Порядок передачі прав за цінними паперами. Документарні та бездокументарні цінні папери.

Дії та послуги як об'єкти цивільних правовідносин. Нематеріальні блага: результати інтелектуальної, творчої діяльності людини, інформація. Особисті немайнові блага фізичної особи.

Особисті немайнові права. Поняття, ознаки і класифікація особистих немайнових прав. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи та соціальне буття фізичної особи. Особисті немайнові права юридичних осіб. Обмеження особистих немайнових прав. Здійснення та захист особистих немайнових прав.

ТЕМА № 6. ПРАВОЧИНИ ЯК ПІДСТАВА ВИНИКНЕННЯ, ЗМІНИ ТА ПРИПИНЕННЯ ЦІВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Правочини. Поняття правочину та його ознаки. Види правочинів. Умови дійсності правочинів. Законність змісту правочину. Здатність осіб до

вчинення правочину. Форма вчинення правочину, її види. Захист прав та інтересів малолітніх, неповнолітніх чи непрацездатних дітей при вчиненні правочину їх батьками (усиновлювачами). Презумпція правомірності правочину. Державна реєстрація правочину та її значення. Місце вчинення правочину. Тлумачення змісту правочину. Відмова від правочину. Поняття та види недійсних правочинів. Правові наслідки недійсності правочину. Момент, з якого правочин вважається недійсним. Правові наслідки недійсності окремих частин правочину.

ТЕМА № 7. ЗДІЙСНЕННЯ ТА ЗАХИСТ ЦІВІЛЬНИХ ПРАВ. ПРЕДСТАВНИЦТВО ТА ДОВІРЕНІСТЬ

Здійснення суб'єктивних цивільних прав і виконання цивільних обов'язків.

Захист цивільних прав. Поняття здійснення цивільних прав та виконання цивільних обов'язків. Межі здійснення цивільних прав. Зловживання правом. Виконання цивільних обов'язків. Право на захист цивільних прав та інтересів. Захист цивільних прав та інтересів судом. Захист цивільних прав та інтересів Президентом України, органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування. Захист цивільних прав нотаріусом. Самозахист суб'єктивних цивільних прав та інтересів. Визнання незаконним правового акту органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування.

Цивільно-правова відповідальність. Поняття, ознаки та функції цивільно-правової відповідальності. Види та форми цивільно-правової відповідальності. Підстави та умови цивільно-правової відповідальності. Цивільно-правова відповідальність незалежно від наявності вини. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності.

Представництво. Поняття та види представництва. Значення інституту представництва. Підстави виникнення представництва та його види. Представництво за законом. Представництво на підставі акту органу юридичної особи. Договірне представництво. Представництво за довіреністю. Комерційне представництво. Передоручення. Повноваження представника. Вчинення право-чинів з перевищением повноважень. Поняття і види довіреності. Форма та строк довіреності. Довіреність юридичної особи. Припинення представництва за довіреністю. Скасування довіреності. Відмова представника від вчинення дій, які були визначені довіреністю.

ТЕМА № 8. СТРОКИ ТА ТЕРМІНИ. ПОЗОВНА ДАВНІСТЬ

Поняття і значення строків в цивільному праві. Строки та їх місце у системі юридичних фактів цивільного права. Зміст строку. Різниця між строком і терміном. Види цивільно-правових строків. Строки здійснення суб'єктивних прав і виконання обов'язків. Строки захисту цивільних прав (гарантійні, оперативного захисту, претензійні, позовної давності, процесуальні).

Позовна давність. Види строків позової давності (загальні і спеціальні). Момент перебігу позової давності. Випадки призупинення перебігу строку позової давності. Порядок обчислення строків позової давності. Обставини (юридичні факти) які перешкоджають управомоченій особі своєчасно пред'явити позов.

Стреки, які встановлюються у цивільних правовідносинах як прояв соціального часу (у формі існування соціальної матерії, суспільного буття), є важливим правовим засобом цілеспрямованого регулювання діяльності громадян та організацій. Стреки дисциплінують учасників правових зв'язків, забезпечують чіткість і визначеність у правах та обов'язках суб'єктів.

ТЕМА № 9. ОСОБИСТИ НЕМАЙНОВІ ПРАВА ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ

Поняття особистих немайнових прав, не пов'язаних і майновими. Ознаки особистих немайнових відносин. Зміст особистих абсолютних правовідносин. Види особистих немайнових прав. не пов'язаних з майновими. Право громадянина на ім'я. Право громадянина на власне зображення. Право на особисту недоторканість і свободу, охорону житла і здоров'я. Особливості захисту цих прав. Засоби захисту особистих немайнових прав.

Фізична особа як суб'єкт історичного процесу розвитку матеріальної і духовної культури є біосоціальною істотою. Вона наділена природними і суспільно-юридичними якостями. Для того щоб бути учасником цивільно-правових відносин необхідні цивільна правозданість і цивільна дієздатність, які розкриваються у даній темі.

Цивільне законодавство регулює майнові і зв'язані з ним особисті немайнові відносини, а також інші особисті немайнові відносини у випадках, спеціально передбачених законом. Отже, особисті немайнові відносини у «чистому» вигляді, тобто поза зв'язком з майновими, регулюються нинішнім цивільним правом лише у винятковому порядку.

ТЕМА № 10. ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВА ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

Загальна характеристика речового права. Види речових прав. Право власності. Суб'єкти права власності. Право власності Українського народу. Публічна і приватна власність. Поняття права приватної власності. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти права приватної власності. Об'єкти права власності. Зміст права власності. Правомочності власника. Обов'язки власника. Загальні засади здійснення права власності. Межі права власності та підстави його обмеження.

Поняття і види підстав набуття права власності: первісні та похідні, загальні та спеціальні. Набуття права власності: юридичною особою публічного права; добросовісним набувачем на майно, відчужене особою, яка не мала на це право; на новостворене майно; на перероблену річ; на безхазяйну річ; на рухому річ, від якої власник відмовився; на знахідку; на бездоглядну домашню тварину; на скарб; шляхом привласнення

загальнодоступних дарів природи; за набувальною давністю; в результаті приватизації державного майна та майна, що є в комунальній власності. Момент набуття права власності. Момент набуття права власності за договором. Правовстановлюючі документи.

Підстави припинення права власності. Відчуження власником свого майна. Відмова власника від права власності. Припинення права власності особи на майно, яке за законом не може їй належати. Припинення права власності внаслідок знищення майна. Примусове відчуження земельних ділянок приватної власності, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, з мотивів суспільної необхідності. Викуп пам'яток культурної спадщини. Реквізиція. Конфіскація. Інші підстави припинення права власності.

Поняття та види права спільної власності. Право спільної часткової власності. Порядок визначення часток у праві спільної часткової власності. Здійснення права спільної часткової власності. Тягар утримання майна, що є у спільній частковій власності, та визначення принадлежності плодів, продукції і доходів від його використання. Право співвласника розпорядитися своєю часткою у праві спільної часткової власності. Переважне право купівлі частки у праві спільної часткової власності. Виділ частки із майна, що є у спільній частковій власності. Припинення права на частку у спільному майні за вимогою інших співвласників. Поділ майна, що є у спільній частковій власності.

Право спільної сумісної власності та його здійснення. Виділ частки із майна, що є у спільній сумісній власності. Поділ майна, що є у спільній сумісній власності.

Загальні засади захисту права власності. Речово-правові способи захисту права власності. Витребування майна від особи, яка незаконно заволоділа ним (віндикаційний позов), та розрахунки при цьому. Особливості витребування майна від добросовісного набувача. Витребування грошей та цінних паперів. Захист права власності від порушень, не пов'язаних із позбавленням володіння (негаторний позов). Визнання права власності. Визнання незаконним правового акту, що порушує право власності. Особливості відшкодування шкоди, завданої власникові земельної ділянки, житлового будинку, інших будівель у зв'язку із зниженням їх цінності. Зобов'язально-правові способи захисту права власності. Загальна характеристика речових прав на чуже майно, їх види. Право володіння чужим майном: суб'єкти, підстави виникнення та припинення. Обов'язок недобросовісного володільця щодо повернення майна особі, яка має на нього право власності чи інше право, або яка є добросовісним володільцем.

ТЕМА № 11. РЕЧОВІ ПРАВА НА ЧУЖЕ МАЙНО

Право обмеженого користування чужим майном (сервітут). Суб'єкти, об'єкти, види та зміст сервітуту, порядок його встановлення та припинення.

Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітезис). Підстави виникнення та

припинення. Строк договору про надання права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб. Права та обов'язки власника земельної ділянки, наданої у користування для сільськогосподарських потреб, та землекористувача. Право землекористувача на відчуження права користування земельною ділянкою.

Поняття та підстави виникнення права користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцій). Права та обов'язки власника земельної ділянки, наданої для забудови, та землекористувача. Підстави та правові наслідки припинення права користування земельною ділянкою для забудови.

ТЕМА № 12. СПАДКОВЕ ПРАВО

Відкриття спадщини. Час і місце відкриття спадщини. Спадкоємці. Право на спадкування, усунення від права на спадкування. Склад спадщини. Права та обов'язки осіб, які не входять до складу спадщини. Особливості спадкування окремих об'єктів. Спадкування обов'язку відшкодувати майнову шкоду (збитки) та моральну шкоду, яка була завдана спадкодавцем. Обов'язок спадкоємців відшкодувати витрати на утримання, догляд, лікування та поховання спадкодавця.

Поняття заповіту та право на заповіт. Види заповіту. Форма заповіту. Права заповідача. Заповіdalний відказ. Покладення. Встановлення сервітуту у заповіті. Право на обов'язкову частку у спадщині. Підпризначення спадкоємця. Скасування та зміна заповіту. Недійсність заповіту. Спадкування частини спадщини, що не охоплена заповітом. Виконання заповіту.

Поняття спадкування за законом і коло спадкоємців за законом. Черговість спадкування за законом. Зміна черговості одержання права на спадкування. Спадкування за правом представлення. Розмір частки у спадщині спадкоємців за законом.

Здійснення права на спадкування. Прийняття спадщини. Поділ спадщини між спадкоємцями. Спадкова трансмісія. Відмова від прийняття спадщини. Відповідальність спадкоємців за борги спадкодавця. Відшкодування витрат, які падають на спадкоємця. Охорона спадкового майна та управління ним. Оформлення права на спадщину. Відумерлість спадщини.

Поняття, предмет та форма спадкового договору. Сторони в договорі, їх права і обов'язки. Забезпечення виконання та розірвання спадкового договору.

ТЕМА № 13. ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Поняття права інтелектуальної власності та його загальна характеристика. Підстави виникнення (набуття) права інтелектуальної власності.

Поняття авторського права. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Співавторство. Виникнення авторського права. Особисті немайнові та майнові права автора, строки їх чинності та наслідки припинення.

Поняття і види суміжних прав. Об'єкти та суб'єкти суміжних прав. Порушення авторських і суміжних прав, порядок і способи їх захисту.

Поняття патентного права. Винахід, корисна модель, промисловий зразок як об'єкти патентного права. Суб'єкти патентного права. Патент та його види. Майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок, строки їх чинності. Підстави та правові наслідки припинення чинності патенту та визнання його недійсним. Право попереднього користувача на винахід, корисну модель, промисловий зразок.

Інститут засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

Право інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

Поняття комерційного (фірмового) найменування. Поняття торговельної марки.

Право інтелектуальної власності на географічне зазначення та його зміст.

Інші види прав інтелектуальної власності

Право інтелектуальної власності на наукове відкриття, на компонування інтегральної мікросхеми, на раціоналізаторську пропозицію, на сорт рослин, породу тварин, на комерційну таємницю.

ТЕМА № 14. ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНЕ ПРАВО. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.

Поняття, загальна характеристика та функції зобов'язального права. Співвідношення зобов'язального та речового права. Система зобов'язального права. Поняття зобов'язання, його зміст та підстави виникнення. Суб'єкти у зобов'язанні. Заміна сторін у зобов'язанні. Третя особа у зобов'язанні. Види зобов'язань. Договірні та позадоговірні зобов'язання. Грошові зобов'язання.

Поняття та загальні умови виконання зобов'язання. Суб'єкти виконання зобов'язання. Предмет виконання зобов'язання. Спосіб, строк (термін) та місце виконання зобов'язання. Підтвердження виконання зобов'язання.

Загальна характеристика видів забезпечення виконання зобов'язання (зобов'язань). Неустойка. Завдаток. Порука. Гарантія. Застава. Притримання.

Поняття та загальна характеристика припинення зобов'язань. Підстави припинення зобов'язань. Виконання зобов'язання. Передання боржником кредиторові відступного. Зарахування зустрічних однорідних вимог. Припинення зобов'язань за домовленістю сторін. Новація і сфера її застосування. Припинення зобов'язань шляхом прощення боргу. Неможливість виконання зобов'язання як підстава для його припинення. Поєдання боржника і кредитора в одній особі як підстава припинення зобов'язання. Смерть фізичної особи або ліквідація юридичної особи - підстава припинення зобов'язання.

Поняття та правові наслідки порушення зобов'язання. Одностороння відмова від зобов'язання. Розірвання договору. Поняття та умови відповідальності за порушення зобов'язання. Підстави звільнення від

відповіальності за порушення зобов'язання. Відповіальність за порушення грошового зобов'язання.

ТЕМА № 15. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ ДОГОВОРИ.

Поняття, зміст, строк, ціна договору. Свобода договору. Валюта договору. Типові умови договору. Види договорів: публічний договір, договір приєднання, попередній договір, договір на користь третьої особи. Тлумачення умов договору.

Укладення, зміна і розірвання договору. Форма та момент укладення договору. Пропозиція та прийняття пропозиції. Місце укладення договору. Вирішення переддоговірних спорів. Зміна або розірвання договору. Причині та порядок зміни або розірвання договору. Наслідки зміни або розірвання договору. Форма зміни або розірвання договору.

ТЕМА № 16. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ЩО ВИНИКАЮТЬ У ЗВ'ЯЗКУ З ПЕРЕДАЧЕЮ МАЙНА У ВЛАСНІСТЬ.

Загальні положення про договір купівлі-продажу. Права та обов'язки сторін за договором. Правові наслідки порушення умов договору.

Види договорів купівлі-продажу. Договір роздрібної купівлі-продажу та його види. Договір купівлі-продажу підприємства. Договір поставки. Договір контрактациї сільськогосподарської продукції. Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу. Договір міни.

Поняття, предмет, форма договору дарування та його види. Права та обов'язки сторін за договором. Договір дарування з умовою передання дарунку у майбутньому. Договір дарування з покладенням на обдарованого обов'язку на користь третьої особи. Розірвання договору на вимогу дарувальника.

Поняття, предмет та форма договору про пожертву. Сторони за договором про пожертву. Права пожертвувача.

Поняття, предмет, форма договору ренти. Сторони в договорі ренти, їх права та обов'язки. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження майна, переданого під виплату ренти.

Поняття, предмет, форма договору довічного утримання (догляду). Сторони в договорі, їх права та обов'язки. Забезпечення виконання договору. Припинення договору. Правові наслідки розірвання договору. Перехід прав та обов'язків за договором.

ТЕМА № 17. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ЩО ВИНИКАЮТЬ У ЗВ'ЯЗКУ З ПЕРЕДАЧЕЮ МАЙНА У КОРИСТУВАННЯ

Поняття, предмет та строк договору найму. Сторони в договорі найму, їх права та обов'язки. Права третіх осіб на річ, яка передана у найм. Правові наслідки зміни власника речі, переданої у найм. Піднайм. Припинення договору найму.

Окремі види договору найму (оренди). Договір прокату. Договір найму

(оренди) земельної ділянки. Договір найму будівлі або іншої капітальної споруди. Договір найму (оренди) транспортного засобу. Договір лізингу та його види.

Поняття договору найму (оренди) житла та його види. Предмет та форма договору комерційного найму (оренди) житла. Сторони в договорі, їх права та обов'язки. Срок договору. Договір піднайму житла. Заміна наймача у договорі. Підстави та правові наслідки розірвання договору.

Поняття, предмет, форма та строк договору позички. Зміст договору позички. Розірвання договору. Припинення договору.

ТЕМА № 18. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ЩО ВИНИКАЮТЬ У ЗВ'ЯЗКУ З ВИКОНАННЯМ РОБІТ

Поняття та види договору підряду. Сторони за договором, їх права та обов'язки. Строки в договорі. Порядок оплати роботи. Розрахунки між сторонами у разі випадкового знищення предмету договору або неможливості закінчення роботи. Якість та гарантії якості роботи.

Види договору підряду. Договір побутового підряду. Договір будівельного підряду. Договір підряду на проведення проектних та пошукових робіт.

Поняття та предмет договорів на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Сторони договору, їх права та обов'язки. Ризики та відповідальність сторін за договором.

ТЕМА № 19. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З НАДАННЯМ ПОСЛУГ

Поняття та види договорів про надання послуг. Умови договорів про надання послуг. Сторони договору, їх права та обов'язки. Виконання договору про надання послуг.

Договір перевезення. Загальні положення про перевезення. Система транспортних договорів. Договір перевезення вантажу. Порядок укладення та форма договору. Сторони в договорі, їх права та обов'язки.

Довгостроковий договір. Договір чартеру (фрахтування). Особливості перевезення вантажу різними видами транспорту. Договір повітряного перевезення вантажу. Договір перевезення вантажу внутрішніми річковими шляхами. Договір перевезення вантажу автомобільним транспортом. Договір залізничного перевезення вантажів. Договір морського перевезення вантажу. Відповідальність сторін за порушення умов договору. Претензії і позови в транспортних зобов'язаннях.

Договір перевезення пасажира та багажу. Права і обов'язки сторін за договором.

Договір транспортного експедирання. Поняття та загальна характеристика договору транспортного експедирання. Елементи договору транспортного експедирання. Права та обов'язки сторін. Припинення договору. Відповідальність сторін.

Договір зберігання. Поняття, предмет та форма договору зберігання.

Сторони за договором, їх права та обов'язки. Зберігання речей, визначених родовими ознаками. Відповіальність зберігача за договором зберігання.

Договір складського зберігання. Складські документи.

Спеціальні види зберігання. Особливості зберігання в ломбардах, у банківських сейфах, в камерах схову організацій транспорту, у гардеробі організацій та у готелях. Договір зберігання автотранспортного засобу. Зберігання речей пасажира під час його перевезення. Зберігання речей, що є предметом спору. Договір охорони.

Договір доручення. Поняття договору доручення. Сторони договору доручення, їх права та обов'язки. Срок договору. Припинення договору та його наслідки. Поняття та умови договору комісії. Сторони за договором, їх права та обов'язки. Виконання договору. Субкомісія.

Договір управління майном. Поняття, предмет та форма договору управління майном. Істотні умови договору. Срок договору. Сторони в договорі, їх права і обов'язки. Відповіальність управителя. Припинення договору.

ТЕМА № 20. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ЩО ВИНИКАЮТЬ У ЗВ'ЯЗКУ З НАДАННЯМ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Страхові зобов'язання. Поняття і значення страхування. Об'єкти та види страхування. Співстрахування. Перестрахування. Суб'єкти страхових відносин.

Поняття, предмет та форма договору страхування. Сторони у договорі страхування, їх права та обов'язки. Укладення договору страхування на користь третьої особи. Істотні умови договору. Припинення договору страхування. Недійсність договору страхування.

Договір страхування майна. Договір страхування цивільної відповідальності. Поняття і види зобов'язань з особистого страхування. Страхування життя. Страхування від нещасних випадків і захворювань. Медичне страхування. Обов'язкове страхування.

Договір позики. Поняття, предмет та форма договору позики. Сторони за договором, їх права та обов'язки. Виконання договору позики.

Поняття, сторони та форма кредитного договору. Права та обов'язки сторін за договором. Комерційний кредит.

Договір банківського вкладу (депозиту). Поняття, сторони та форма договору банківського вкладу. Види банківських вкладів. Договір банківського вкладу на користь третьої особи. Виконання і припинення договору банківського вкладу.

Договір банківського рахунка. Поняття та предмет договору банківського рахунка. Сторони за договором, їх права та обов'язки. Відповіальність банка за неналежне виконання операцій за рахунком клієнта. Обмеження права розпорядження рахунком. Розірвання договору банківського рахунка. Банківська таємниця.

Договір факторингу. Поняття та предмет договору факторингу. Сторони в договорі факторингу, їх права та обов'язки.

Порядок та форми безготівкових розрахунків. Розрахункові зобов'язання. Поняття і форми розрахунків. Правове регулювання готівкових і безготівкових розрахунків. Готівкові розрахунки як форма виконання грошових зобов'язань. Поняття, зміст та основні форми безготівкових розрахунків. Розрахунки із застосуванням платіжних доручень. Розрахунки за акредитивом. Поняття та види акредитивів. Розрахунки за інкасовими дорученнями. Розрахунки із застосуванням розрахункових чеків.

ТЕМА №21. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЩОДО РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРАВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Види ліцензій та права ліцензіата за ними.

Поняття, предмет і строк ліцензійного договору. Сторони договору, їх права та обов'язки. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.

Договір комерційної концесії. Поняття, предмет та форма договору комерційної концесії. Особливі умови договору комерційної концесії. Сторони договору, їх права та обов'язки. Договір комерційної субконцесії. Зміна та припинення договору.

ТЕМА № 22. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ЩО ВИНИКАЮТЬ ІЗ СПІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Договір про спільну діяльність. Загальна характеристика та підстави виникнення зобов'язань, що виникають із спільної діяльності, та їх види.

Поняття договору про спільну діяльність та його види. Форми та умови договору про спільну діяльність.

Договір простого товариства. Поняття договору простого товариства. Права і обов'язки сторін за договором. Припинення договору.

Поняття засновницького договору. Права та обов'язки учасників засновницького договору. Зміна і припинення договору.

ТЕМА № 23. НЕДОГОВІРНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Публічна обіцянка винагороди. Зобов'язання з публічної обіцянки винагороди та їх види. Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу. Публічна обіцянка нагороди за результатами конкурсу. Зміна умов та відмова від проведення конкурсу.

Вчинення дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення. Поняття та призначення зобов'язань, що виникають при вчиненні дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Умови відшкодування витрат, понесених особою при веденні чужих справ без доручення.

Рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи

Поняття та призначення зобов'язань, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи. Суб'єкти зобов'язань та умови виникнення цих зобов'язань. Відшкодування шкоди, завданої рятівнику.

Поняття та призначення зобов'язань, що виникають у зв'язку з рятуванням майна іншої особи. Суб'єкти зобов'язань. Умови відшкодування шкоди, завданої рятівнику.

Створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи

Поняття зобов'язань по усуненню загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Наслідки не усунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок не усунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.

Відшкодування шкоди. Зобов'язання, що виникають внаслідок завдання шкоди. Загальні підстави відповідальності за завдану майнову шкоду. Підстави відповідальності за завдану моральну шкоду.

Відшкодування шкоди, завданої особою у разі здійснення нею права на самозахист. Відшкодування шкоди, завданої прийняттям закону про припинення права власності на певне майно. Відшкодування шкоди, завданої у стані крайньої необхідності. Відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їхнім працівником чи іншою особою. Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади Автономної республіки Крим, органом місцевого самоврядування або їх посадовою або службовою особою.

Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу дізnanня, досудового слідства, прокуратури або суду. Відшкодування майнової шкоди фізичній особі, яка потерпіла від злочину.

Відшкодування шкоди, завданої фізичною особою. Урахування вини потерпілого і матеріального становища фізичної особи, яка завдала шкоди.

Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.

Відшкодування ядерної шкоди.

Відшкодування шкоди особою, яка застрахувала свою цивільну відповідальність.

Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю.

Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).

Зобов'язання у зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави

Поняття зобов'язань, що виникають з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави (безпідставне набуття майна). Суб'єкти зобов'язань. Повернення в натурі безпідставно набутого майна. Безпідставно набуте майно, що не підлягає поверненню. Відшкодування доходів від безпідставно набутого майна і витрат на його утримання.

4.4. «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО»

ТЕМА № 1-2. ПОНЯТТЯ ТА СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ. ЗАКОН ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Кримінальне право як галузь права України. Ознаки кримінального права. Соціальна обумовленість кримінального права. Співвідношення кримінального права та кримінальної політики України.

Кримінальне право як засіб охорони соціальних цінностей і встановленого в суспільстві правопорядку. Кримінальне право в системі права України. Кримінальне право і суміжні галузі права.

Система кримінального права. Загальна та Особлива частини. Поняття і система Загальної частини. Значення розподілу кримінального права на Загальну та Особливу частини.

Наука кримінального права. Розвиток науки кримінального права України. Наступність у науці кримінального права України. Розробка науковою основами інститутів кримінального права.

Поняття кримінального закону України, його ознаки і значення. Завдання кримінального законодавства України. Кримінальний закон як єдине джерело кримінального права. Законодавство України про кримінальну відповідальність. Загальнопревентивна роль кримінального закону. Точне виконання кримінального закону – необхідна умова зміцнення правопорядку і законності. Види кримінальних законів. Відповідність Законів України про кримінальну відповідальність положенням, що містяться в чинних міжнародних договорах, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Структура (побудова) Кримінального кодексу України. Загальна і Особлива частини Кримінального кодексу України, їх єдність та взаємозв'язок. Структура статей Особливої частини Кримінального кодексу; диспозиції і санкції. Види диспозицій і санкцій. Кримінально-правові норми. Види кримінально-правових норм: визначальні (дефінітивні), роз'яснювальні, заохочувальні і норми-заборони.

Тлумачення кримінального закону: поняття та значення. Види тлумачення за суб'єктом: аутентичне (легальне, офіційне); судове; доктринальне; засоби тлумачення: граматичне, логічно-систематичне, історичне та ін. Результати (обсяг) тлумачення: буквальне, обмежене і розширене.

Роль Верховного Суду України в тлумаченні кримінальних законів (прецедент тлумачення законів). Значення тлумачення кримінального закону Верховним Судом України.

Неприпустимість аналогії в кримінальному праві.

Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність: у часі, по території, за колом осіб, універсальний принцип дії закону.

Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі. Вступ кримінального закону в силу. Обов'язкове опублікування кримінального

закону як необхідна умова його застосування.

Час вчинення кримінальне правопорушеннята його вплив на межі кримінальної відповідальності особи. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі.

Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених на території України. Поняття території України. Поняття місця вчинення кримінального правопорушення . Вилучення з-під юрисдикції судів України осіб, які вчинили кримінальне правопорушення на території України та користуються дипломатичним імунітетом. Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених громадянами України та особами без громадянства за межами України. Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених іноземцем за межами України. Правові наслідки засудження особи за межами України. Значення чинності кримінального закону щодо кримінальних правопорушень, вчинених іноземними громадянами та особами без громадянства.

Видача осіб скоївших кримінальне правопорушення (екстрадиція). Дія міжнародних договорів на території України, що регулюють питання правоої допомоги у розшуку таких осіб, розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень. Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності (ст. 2 КК). Поняття кримінальної відповідальності. Питання про кримінальну відповідальність у галузі кримінального права. Кримінально-правові відносини: їх суб'єкт та зміст. Криміналні відносини та кримінальна відповідальність. Виникнення і припинення кримінальної відповідальності.

Кримінальна відповідальність та кримінальне покарання. Філософське обґрунтування кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Питання про свободу волі в кримінальному праві. Підстава кримінальної відповідальності. Фактична та юридична підстава кримінальної відповідальності. Питання про юридичну підставу кримінальної відповідальності в науці і законодавстві України. Значення кримінальної відповідальності та її підстав.

ТЕМА № 3. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА СКЛАД КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Соціальна природа кримінального правопорушення. Залежність поняття кримінального правопорушення від соціально-економічних відносин, що існують у суспільстві на тому чи іншому етапі розвитку. Історично мінливий характер поняття кримінального правопорушення. Криміналізація і декриміналізація суспільно небезпечних діянь.

Визначення поняття кримінального правопорушення: формальне; матеріальне; формально-матеріальне; їх сутність. Поняття кримінального правопорушення в чинному КК України.

Ознаки кримінального правопорушення. Суспільна небезпека як матеріальна ознака кримінального правопорушення. Значення суспільної небезпеки. Характер та ступінь суспільної небезпеки. Протиправність як формальна ознака кримінального правопорушення. Співвідношення суспільної небезпеки і протиправності.

Винність (винуватість) як ознака кримінального правопорушення. Її зміст та значення.

Караність як невід'ємна ознака кримінального правопорушення. Співвідношення караності як ознаки кримінального правопорушення і фактичного призначення покарання за кримінального правопорушення. Органічна єдність ознак кримінального правопорушення.

Значення ч. 1 ст. 11 КК України для визначення поняття кримінального правопорушення. Проблема удосконалення поняття кримінального правопорушення в кримінальному праві України.

Місце кримінального правопорушення в системі правопорушень. Критерії відмежування кримінального правопорушення від інших правопорушень. Питання про відмежування кримінального правопорушення та інших правопорушень у науці кримінального права. Співвідношення понять кримінального правопорушення, кримінальна протиправність та правопорушення. Кримінальне правопорушення. Кримінальний проступок.

Малозначність діяння (ч. 2 ст. 11 КК України). Ознаки діяння, що може бути визнано малозначним згідно з нормами чинного КК України. Характер шкоди, що може дозволяти визнавати суспільно небезпечне діяння, що містить ознаки кримінального правопорушення, малозначним.

Класифікація кримінального правопорушення у ст. 12 КК України залежно від їх тяжкості та її значення. Критерії класифікації (ступінь суспільної небезпечності, ступінь тяжкості, об'єкт, потерпілий, предмет, наслідки, спосіб вчинення, місце та час вчинення, суб'єкт, форма вини, мета). Поділення кримінального правопорушення на кримінальні проступки та злочини.

Поняття складу кримінального правопорушення і його значення. Вичерпний перелік складів кримінального правопорушення у чинному законодавстві України. Співвідношення понять кримінального правопорушення і складу кримінального правопорушення.

Елементи складу кримінального правопорушення, їх зміст та органічна єдність. Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона як елементи складу кримінального правопорушення, їх ознаки. Обов'язкові і факультативні ознаки складу кримінального правопорушення, значення такого розподілення ознак складу кримінального правопорушення: 1) як конститутивних ознак; 2) як кваліфікуючих ознак; 3) як обставин, що обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Види складів кримінального правопорушення залежно від: 1) їх тяжкості (прості, кваліфіковані, особливо кваліфіковані, привілейовані); 2) особливостей конструкції (матеріальні, формальні, усічені); 3) наявності наслідків (з матеріальною шкодою, з фізичною шкодою, з ідеологічною,

політичною, моральною шкодою).

Склад кримінального правопорушення і правова оцінка вчиненого особою суспільно небезпечного діяння.

ТЕМА № 4. ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ. ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття об'єкту кримінального правопорушення злочину. Значення об'єкту кримінального правопорушення в структурі елементів його складу для характеристики суспільної небезпечності кримінального правопорушення. Характер суспільної небезпечності кримінального правопорушення. Ступінь суспільної небезпечності кримінального правопорушення. Суспільні відносини, інтереси та блага як об'єкти кримінальних правопорушень. Об'єкт кримінального правопорушення та об'єкт кримінально-правової охорони. Предмет кримінально-правової охорони. Структура суспільних відносин: суб'єкти, соціальний зв'язок між ними, предмет суспільних відносин.

Класифікація (види) об'єктів кримінального правопорушення. Загальний об'єкт кримінального правопорушення. Родовий (спеціальний, груповий) об'єкт кримінального правопорушення. Видовий об'єкт кримінального правопорушення. Безпосередній (конкретний) об'єкт кримінального правопорушення. Порядок визначення родового, видового та безпосереднього об'єктів кримінального правопорушення та їх значення.

Основний (головний) і додатковий безпосередні об'єкти кримінального правопорушення.

Поняття предмету кримінального правопорушення. Предметні та безпредметні кримінальні правопорушення. Значення правильного встановлення предмету кримінального правопорушення для кримінальної відповідальності. Відмінність предмету кримінального правопорушення від об'єкту кримінального правопорушення. Описання предмету кримінального правопорушення в диспозиціях статей Особливої частини КК.

Потерпілий як ознака об'єкту кримінального правопорушення.

Поняття об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Ознаки складу кримінального правопорушення, що характеризують об'єктивну сторону: обов'язкові та факультативні.

Суспільно небезпечне діяння, його поняття та форми. Суспільно небезпечна дія чи бездіяльність злочинного діяння як зовнішні акти поведінки людей, що вчинюються в реальній дійсності.

Поняття та ознаки дії в кримінальному праві. Поняття та ознаки бездіяльності. Умови кримінальної відповідальності за злочинну бездіяльність. Правовий (юридичний) обов'язок діяти певним чином та наявність можливості виконати обов'язок, який покладено на особу.

Значення непереборної (нездоланої) сили, фізичного та психічного примусу для визначення підстав кримінальної відповідальності.

Поняття суспільно небезпечних наслідків. Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Їх

види та значення в кримінальному праві. Кримінальні правопорушення з матеріальними та формальними складами. Причинний зв'язок в кримінальному праві та його значення. Вирішення питання про причинний зв'язок між дією чи бездіяльністю та суспільно небезпечним наслідком у науці кримінального права. Об'єктивний характер причинного зв'язку. Вимоги, що пред'являються до співвідношення діяння та наслідків для встановлення між ними причинного зв'язку. Вплив причинного зв'язку на підстави кримінальної відповідальності. Розподіл причинного зв'язку на необхідний та випадковий, безпосередній та опосередкований причинний зв'язок та ін. Встановлення причинного зв'язку при наявності так званих особливих умов з боку потерпілого. Особливості причинного зв'язку при злочинній бездіяльності.

Способ, знаряддя, засоби, обставини (обстановка, умови), місце, час вчинення кримінального правопорушення як факультативні ознаки, що характеризують об'єктивну сторону кримінального правопорушення; їх значення. Способ, знаряддя, засоби, обставини, місце, час вчинення кримінального правопорушення як: конститутивні (конструктивні) ознаки конкретного складу кримінального правопорушення; кваліфікуючі ознаки; обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

ТЕМА № 5. ОСОБА, ЯКА ПІДЛЯГАЄ КРИМІНАЛЬНІЙ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ (СУБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ)

Поняття суб'єкту кримінального правопорушення в законі про кримінальну відповідальність. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єкту кримінального правопорушення. Загальний і спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення в кримінальному праві. Ознаки та види спеціального суб'єкту, його значення для визначення підстав кримінальної відповідальності та ступеня суспільної небезпечності вчиненого кримінального правопорушення. Службові особи.

Суб'єкт кримінального правопорушення та особа злочинця. Суб'єкт кримінального правопорушення та його тлумачення в кримінальному праві, кримінальному процесі, кримінології. Їх відмінності.

Загальний та понижений вік кримінальної відповідальності. Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутністю офіційних даних, що його підтверджують; критерії встановлення в законі про кримінальну відповідальність пониженої віку кримінальної відповідальності. Кримінальні правопорушення, за вчинення яких в кримінальному законі встановлено понижений вік відповідальності (ст. 22 КК України).

Осудність як обов'язкова ознака суб'єкту кримінального правопорушення. Поняття осудності та її значення. Форма неосудності та її види. Форми неосудності за чинним КК України.

Поняття неосудності у кримінальному праві України. Критерії

неосудності: медичний (біологічний) і юридичний (психологічний). Ознаки медичного критерію неосудності: хронічна душевна хвороба, тимчасовий розлад душевної діяльності, слабоумство, інший хворобливий стан психіки (розлад психіки). Значення медичного критерію для визнання особи неосудною.

Ознаки юридичного критерію неосудності. Характеристика інтелектуальної та вольової ознак юридичного критерію неосудності та їх співвідношення. Значення юридичного критерію неосудності. Співвідношення юридичного та медичного критеріїв неосудності. Наслідки визнання особи неосудною.

Обмежена осудність в кримінальному праві, її поняття та ознаки. Вплив визнання особи обмежено осудною на призначення покарання і застосування примусових заходів медичного характеру.

Відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин.

ТЕМА № 6. СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення та її значення. Ознаки суб'єктивної сторони: обов'язкові і факультативні. Поняття вини та її значення для кримінальної відповідальності.

Форми вини в кримінальному праві України, їх значення для кваліфікації злочину і призначення покарання. Умисна форма вини, необережна форма вини, змішана (подвійна, складна) форма вини.

Умисел і його види. Поняття прямого і непрямого умислу, їх інтелектуальні і вольові моменти (ознаки). Відмінність прямого умислу від непрямого. Види умислу в залежності від моменту виникнення: раптовий, заздалегідь сформований; в залежності від ступеня передбачення наслідків: визначений, невизначений, альтернативний.

Умисел у кримінальних правопорушеннях з формальним складом. Спеціальні види умислу, їх характеристика і значення для притягнення особи до кримінальної відповідальності.

Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Значення мотиву і мети для визначення підстав кримінальної відповідальності та характеру і ступеня суспільної небезпечності кримінального правопорушення. Мотив і мета як конститутивні (конструктивні) ознаки складу кримінального правопорушення; кваліфікуючі ознаки складу кримінального правопорушення; обставини, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Поняття необережної форми вини та її ознаки. Необережність та її види. Кримінально противравна самовпевненість та її інтелектуальний і вольовий моменти (ознаки). Відмежування кримінально противравної самовпевненості від непрямого умислу. Кримінально противравна

недбалість, її об'єктивний та суб'єктивний критерії. Їх значення.

Випадок (казус) як невинне заподіяння шкідливих наслідків, його відмінність від кримінально протиправної недбалості. Подвійна, складна (змішана) форма вини та її значення для кваліфікації кримінального правопорушення.

Поняття та види помилок в кримінальному праві. Юридична помилка, її види і вплив на кримінальну відповідальність. Фактична помилка, її види і вплив на вирішення питання про кримінальну відповідальність. Помилка в: об'єкті кримінального правопорушення; предметі кримінального правопорушення; потерпілому; кримінальної протиправності діяння; причинному зв'язку та у наслідках кримінального правопорушення. Випадки, які приєднуються до помилок і помилка щодо особи; відхилення дії чи удару.

ТЕМА № 7. СТАДІЇ ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Готовання до кримінального правопорушення злочину, його поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види підготовчих дій. Підшукування або пристосування засобів чи знарядь, підшукування співучасників або змова на вчинення кримінального правопорушення, усунення перешкод, а також інше умисне створення умов для вчинення кримінального правопорушення. Відмежування готовання до кримінального правопорушення від виявлення наміру. «Голий умисел» та його правові наслідки. Відповідальність за готовання до кримінального правопорушення за КК України. Правові наслідки готовання до кримінального проступку.

Замах на кримінальне правопорушення, його поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види замаху на кримінальне правопорушення: закінчений та незакінчений; замах на непридатний об'єкт та замах з непридатними засобами. Значення такого розподілу для кваліфікації кримінальних правопорушень. Відмежування замаху від готовання до кримінального правопорушення.

Значення замаху на вчинення кримінального правопорушення при кваліфікації суспільно небезпечного діяння. Закінчене та незакінчене кримінальне правопорушення. Поняття закінченого кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення у складах з матеріальним, формальним та усіченим складом. Значення встановлення конструкції складу кримінального правопорушення при притягненні особи до кримінальної відповідальності.

Підстава кримінальної відповідальності за готовання та замах на кримінального правопорушення. Кваліфікація готовання та замаху на кримінальне правопорушення. Обставини, які належить враховувати при призначенні покарання за готовання та замах на кримінальне правопорушення.

Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні та добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця, її поняття та ознаки. Стадії вчинення

кrimінального правопорушення, на яких можлива добровільна відмова. Підстави усунення кrimінальної відповіданості за добровільну відмову від доведення злочину до кінця.

Дійове каяття при вчиненні кrimінального правопорушення. Відмінність дійового каяття від добровільної відмови від доведення кrimінального правопорушення до кінця. Їх значення для вирішення питання про притягнення особи до кrimінальної відповіданості.

ТЕМА № 8. МНОЖИННІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Поняття множинності кrimінальних правопорушень. Соціальна та юридична характеристика множинності кrimінальних правопорушень.

Однічне кrimінальне правопорушення як структурний елемент множинності кrimінальних правопорушень. Види однічних кrimінальних правопорушень: прості та ускладнені одиничні кrimінальні правопорушення (триваючі, продовжувані та складні кrimінальні правопорушення).

Види множинності кrimінальних правопорушень. Сукупність кrimінальних правопорушень та її ознаки. Види сукупності кrimінальних правопорушень: ідеальна та реальна сукупність. Відмежування ідеальної сукупності від одиничного кrimінального правопорушення. Відмежування сукупності кrimінальних правопорушень від конкуренції норм. Вплив сукупності кrimінальних правопорушень (при ідеальній та реальній сукупності) на межі кrimінальної відповіданості особи.

Повторність кrimінального правопорушення та її ознаки. Види повторності: повторність, не пов'язана із засудженням (фактична повторність) та повторність, пов'язана із засудженням (рецидив). Види фактичної повторності: повторність тотожних, однорідних та різномірних кrimінальних правопорушень.

Неодноразовість, систематичність та вчинення кrimінального правопорушення у вигляді промислу як види повторності тотожних кrimінальних правопорушень. Повторність та реальна сукупність кrimінальних правопорушень.

Рецидив кrimінального правопорушення: поняття та ознаки. Види рецидиву: загальний, спеціальний, простий, складний (багаторазовий), пенітенціарний, особливо небезпечний.

Правові наслідки повторності, сукупності та рецидиву кrimінальних правопорушень. Врахування їх при вирішенні питання щодо можливості звільнення від кrimінальної відповіданості та покарання у випадках, передбачених КК України.

ТЕМА № 9. СПІВУЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ

Поняття і значення співчасті у кrimінальному правопорушенні та її об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Умисна спільна участь декількох суб'єктів кrimінального правопорушення у вчиненні умисного кrimінального

правопорушення.

Суб'єктивні ознаки співчасті. Спільність умислу співучасників. Особливості інтелектуального моменту умислу співучасників. Питання про можливість одностороннього суб'єктивного зв'язку між співучасниками. Вольовий момент умислу співучасників. Питання про можливість співчасті в кримінальних правопорушеннях, які вчинені з необережності. Відокремлення співчасті від «необережного заподіяння шкоди».

Значення мотиву та мети при вчиненні кримінального правопорушення у співчасті. Види співучасників та їх визначення в Кримінальному кодексі України. Виконавець та співвиконавець кримінального правопорушення. Організатор кримінального правопорушення. Підбурювач до кримінального правопорушення. Способи підбурювання. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки підбурювання. Пособник кримінального правопорушення. Види пособництва. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки пособництва. Відокремлення пособництва від підбурювання.

Підстави та межі відповідальності співучасників. Залежність відповідальності співучасників від дій виконавця. Відповідальність організаторів та учасників організованої групи і злочинної організації.

Форми співчасті. Питання про форми співчасті в науці кримінального права. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією. Кримінальна відповідальність співучасників при різних формах співчасті.

Призначення покарання співучасникам. Спеціальні питання відповідальності співучасників. Опосередковане виконання. Співчасть у кримінальному правопорушенні зі спеціальним суб'єктом. Провокація кримінального правопорушення.

Ексцес виконавця. Види ексцесу виконавця: кількісний та якісний. Кваліфікація дій співучасників при ексцесі. Невдале підбурювання та пособництво.

Добровільна відмова співучасників. Добровільна відмова виконавця. Відповідальність інших співучасників при добровільній відмові виконавця. Особливості добровільної відмови підмовника та пособника.

Поняття причетності до кримінального правопорушення. Види причетності: переховування, неповідомлення, потурання. Відповідальність за причетність до кримінального правопорушення.

ТЕМА № 10. ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ КРИМІНАЛЬНУ ПРОТИПРАВНІСТЬ ДІЯННЯ

Поняття, ознаки і види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Значення обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.

Поняття необхідної оборони. Правова оцінка заподіяння шкоди при, так званій, «передчасній» і «запізнілій» обороні. Оцінка використання технічних та інших пристосувань, які вживаються для захисту від посягання.

Завдання шкоди при необхідній обороні тому, хто посягає. Мета необхідної оборони – захист від суспільно небезпечних посягань. Співрозмірність необхідної оборони.

Вплив на відповідальність особи, яка перебувала в стані необхідної оборони застосування зброї або будь-яких інших засобів чи предметів для: захисту від нападу озброєної особи; захисту від нападу групи осіб; відвернення протиправного насильницького вторгнення у житло чи інше приміщення.

Врахування суб'єктивного ставлення особи, що захищається, до заподіяння шкоди. Правові наслідки заподіяння шкоди особою, яка перебувала в стані сильного душевного хвилювання, викликаного суспільно небезпечним посяганням, що не відповідало небезпечності посягання чи обстановці захисту.

Перевищення меж (ексцес) необхідної оборони. Його поняття і ознаки. Відповідальність за ексцес оборони.

Уявна оборона. Відповідальність при уявній обороні. Межі кримінальної відповідальності при уявній обороні за заподіянну шкоду (з урахуванням вікових, розумових, освітніх, психологічних та інших особистих характеристик особи, яка захищалася).

Підстави та ознаки затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Вимушений характер завдання шкоди особі, яка вчинила кримінальне правопорушення при її затриманні. Мета затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Відповідність заподіяння шкоди при затриманні небезпеці вчиненого посягання та обставинам затримання. Врахування суб'єктивного ставлення затриманої особи до шкоди, яка була їй заподіяна.

Відповідальність за заподіяння шкоди, що не була необхідною для затримання особи, яка вчинила злочин. Кримінально-правові питання затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Поняття, підстави та ознаки крайньої необхідності. Неможливість усунення небезпеки, що загрожує інакше як шляхом завдання шкоди – єдина підставка крайньої необхідності.

Суспільна небезпека, що безпосередньо загрожує: особі; охоронюваним законом правам цієї людини або інших осіб; суспільним інтересам; інтересам територіальної громади; інтересам держави.

Джерела небезпеки. Заподіяння шкоди інтересам «третіх осіб». Вимушеність заподіяння шкоди у стані крайньої необхідності.

Об'єктивні ознаки крайньої необхідності. Характер дій у стані крайньої необхідності. Своєчасність крайньої необхідності. Межі заподіяння шкоди у стані крайньої необхідності. Характер шкоди, заподіяної у стані крайньої необхідності.

Врахування суб'єктивного ставлення особи до шкоди, яка завдається у стані крайньої необхідності. Відповідальність за заподіяння шкоди більш значної, ніж була відвернута при крайній необхідності.

Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони та дій,

спрямованих на затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Фізичний або психічний примус – його поняття та ознаки. Межі кримінальної відповідальності особи за заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам, якщо ця особа зазнала фізичного примусу або психічного примусу, внаслідок якого вона зберігала можливість керувати своїми діями.

Виконання наказу або розпорядження – його поняття та ознаки. Межі відповідальності особи, яка заподіяла шкоду правоохоронюваним інтересам, якщо вона була вчинена з метою виконання законного наказу або розпорядження. Підстави визнання законними наказу або розпорядження: віддання їх відповідною особою; в належному порядку; в межах повноважень; за змістом не суперечать чинному законодавству та не пов’язані з порушенням конституційних прав та свобод людини і громадянина.

Межі кримінальної відповідальності особи, яка виконала явно кримінально протиправний наказ або розпорядження. Усвідомлення злочинного характеру наказу чи розпорядження.

Діяння, пов’язане з ризиком – його поняття і ознаки. Межі відповідальності особи при заподіянні шкоди правоохоронюваним інтересам, якщо це діяння було вчинене в умовах виправданого ризику для досягнення значної суспільно корисної мети. Відповідальність особи при заздалегідь створюваній загрозі для життя інших людей або загрозі екологічної катастрофи чи інших надзвичайних подій.

Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації – його поняття та ознаки. Вимушенність заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам особою, яка відповідно до чинного закону виконувала спеціальне завдання, беручи участь в організованій групі чи злочинній організації з метою попередження чи розкриття їх кримінально протиправної діяльності. Межі кримінальної відповідальності особи за вчинення у складі організованої групи чи злочинної організації: особливо тяжкого умисного кримінального правопорушення, пов’язаного з насильством над потерпілим; умисного тяжкого кримінальне правопорушення, пов’язаного із спричиненням тяжкого тілесного ушкодження потерпілому або настанням інших тяжких або особливо тяжких наслідків.

Виконання обов’язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України: поняття та ознаки. Право особи на захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України. Виключення кримінальної відповідальності за застосування зброї (озброєння), бойових припасів або вибухових речовин проти осіб, які здійснюють збройну агресію проти України, та за пошкодження чи знищення у зв’язку з цим майна. Відповідальність за діяння особи, яке явно не відповідає небезпечності агресії або обстановці відсічі та стримування, не було необхідним для

досягнення значної суспільно корисної мети у конкретній ситуації та створило загрозу для життя інших людей або загрозу екологічної катастрофи чи настання інших надзвичайних подій більшого масштабу.

ТЕМА № 11. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Поняття звільнення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, від кримінальної відповідальності. Правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності. Види звільнення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, від кримінальної відповідальності. Не звільнення від кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення; кримінальні правопорушення, пов'язані з корупцією; порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керували транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебували під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Умови такого звільнення: вперше вчинення кримінального проступку або необережного нетяжкого злочину, крім корупційних кримінальних правопорушень або кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією, порушень правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керували транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебували під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, звільняється від кримінальної відповідальності; шире каяття; активне сприяння розкриттю кримінального правопорушення; повне відшкодування завданих нею збитків або усунення заподіяної шкоди.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Умови такого звільнення: вчинення вперше вчинення кримінального проступку або необережного нетяжкого злочину, крім корупційних кримінальних правопорушень, кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією, порушень правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керували транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебували під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції; примирення з потерпілим; відшкодування завданих нею збитків або усунення заподіяної шкоди.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Умови такого звільнення: вперше вчинення кримінального проступку або нетяжкого злочину, крім корупційних кримінальних правопорушень, кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією, порушень правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керували транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебували під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції; шире каяття; передача

особи на поруки колективу підприємства, установи чи організації за їхнім клопотанням; виправдання довіри колективу, не ухилення від заходів виховного характеру та не порушення громадського порядку, протягом року з дня передачі її на поруки.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки. Умови такого звільнення: вперше вчинення кримінального проступку або нетяжкого злочину, крім корупційних кримінальних правопорушень, кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією, порушень правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керували транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебували під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції; на час кримінального провадження внаслідок зміни обстановки вчинене особою діяння втратило суспільну небезпечність або ця особа перестала бути суспільно небезпечною.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності. Умови такого звільнення. Строки давності притягнення до кримінальної відповідальності. Зупинення перебігу строків давності та їх поновлення. Незастосування строків давності у разі вчинення злочинів проти основ національної безпеки України, передбачених у статтях 109-114¹, проти миру та безпеки людства, передбачених у статтях 437-439 і частині першій статті 442 КК. Обчислення строків давності у разі вчинення кримінального правопорушення, передбаченого статтями 151²-156¹, 301¹-303 КК, стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи.

ТЕМА № 12. ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВИДИ

Поняття та ознаки покарання за кримінальним законом України. Кара як ознака покарання. Елементи кари. Соціальна природа покарання. Мета покарання. Питання про мету покарання в теорії кримінального законодавства України та в науці кримінального права. Виправлення засуджених як мета покарання. Загальне та спеціальне запобігання кримінальних правопорушень (попередження).

Система та види покарань. Поняття, ознаки та значення системи покарань за кримінальним законодавством. Система покарань в історії кримінального права та за чинним кримінальним законодавством України. Класифікація (види) покарань. Основні та додаткові покарання; безстрокові, строкові, та не пов'язані з встановленням строків; загальні та спеціальні. Покарання, які пов'язані з виправно-трудовим впливом на засудженого.

Основні покарання: громадські роботи, виправні роботи, службові обмеження для військовослужбовців, арешт, обмеження волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, позбавлення волі на певний строк, довічне позбавлення волі.

Додаткові покарання: позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу та конфіскація майна.

Покарання, які можуть бути застосовані як в якості основних, так і в

якості додаткових: штраф, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Правила призначення основного та додаткового покарання.

Характеристика основних і додаткових покарань за чинним кримінальним законодавством України.

Громадські роботи – їх зміст, терміни та види. Порядок відбування покарання у вигляді громадських робіт. Наслідки злісного ухилення від відбування громадських робіт. Порядок заміни громадських робіт на інший вид покарання: обмеження волі або арешт. Обчислення строків громадських робіт, замінених на обмеження волі або арешт. Обмеження у призначенні громадських робіт особам, визнаних інвалідами 1-ої або 2-ої групи; вагітним жінкам; жінкам, які мають дітей віком до 8-ми років; жінкам, які досягли 55-річного віку, чоловікам, які досягли 60-річного віку, а також військовослужбовцям строкової служби.

Виправні роботи – їх зміст, терміни і види. Суми відрахувань із заробітку засудженого до виправних робіт в доход держави. Обмеження у призначенні виправних робіт: вагітним жінкам та жінкам, які перебувають у відпустці по догляду за дитиною; непрацездатним особам; особам, які не досягли 16-ти років; особам, які досягли пенсійного віку, а також військовослужбовцям, працівникам правоохоронних органів, нотаріусам, суддям, прокурорам, адвокатам, державним службовцям, службовим та посадовим особам органів місцевого самоврядування. Порядок та терміни заміни виправних робіт на інші види покарань особам, які стали непрацездатними після винесення вироку суду.

Службове обмеження для військовослужбовців – його зміст і термін. Коло осіб, до яких застосовується службове обмеження: засуджені військовослужбовці, крім військовослужбовців строкової служби. Умови застосування цього виду покарання і розмір відрахувань із суми грошового забезпечення засудженого в доход держави. Правові наслідки службового обмеження для військовослужбовців: неможливість підвищення засудженого у посаді, військовому званні; не зарахування строку покарання у строк вислуги років для присвоєння чергового військового звання.

Арешт – його зміст і терміни. Порядок та місця відбування арешту для різних категорій засуджених. Обмеження у застосуванні арешту до осіб, які не досягли 16-ти років, вагітних жінок та до жінок, які мають дітей віком до 7-ми років.

Обмеження волі – його зміст і терміни. Кримінально-виконавчі установи, в яких засуджені відбувають покарання у вигляді обмеження волі. Категорії осіб, до яких не застосовується обмеження волі.

Тримання в дисциплінарному батальоні військовослужбовців – його зміст і терміни. Категорії засуджених військовослужбовців, до яких застосовується цей вид покарання. Обмеження у застосуванні тримання в дисциплінарному батальоні.

Позбавлення волі на певний строк – його зміст і терміни. Види кримінально-виконавчих установ, в яких відбувають покарання засуджені до

позбавлення волі на певний строк та порядок їх визначення засудженному. Види позбавлення волі.

Довічне позбавлення волі – його зміст і випадки застосування. Обмеження у застосуванні довічного позбавлення волі щодо осіб, які вчинили злочини у віці до 18-ти років і до осіб у віці понад 65 років, жінок, які були в стані вагітності під час вчинення злочину або на момент постановлення вироку.

Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу – його зміст і випадки застосування.

Конфіскація майна – її зміст, види і випадки застосування. Підстави та порядок призначення конфіскації майна. Перелік майна, що не підлягає конфіскації. Відмінність конфіскації майна як виду покарання від спеціальної конфіскації.

Штраф – його зміст, розміри і випадки застосування. Заміна штрафу іншими видами покарань. Наслідки злісного ухилення від сплати штрафу. Порядок заміни та обчислення штрафу іншими видами кримінальних покарань.

Позбавлення права обійтися певні посади або займатися певною діяльністю – його зміст, терміни і випадки застосування.

ТЕМА № 13. ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ

Загальні засади призначення покарання за кримінальним правом України. Призначення покарання у межах, установлених у санкції статті, що передбачає відповідальність за вчинений кримінального правопорушення. Значення положень Загальної частини кримінального законодавства для призначення покарання. Урахування при призначенні покарання: ступеня тяжкості вчиненого кримінального правопорушення; особи винного; способу та мотивів вчиненого кримінального правопорушення; характеру та розміру заподіяної шкоди; обставини, що пом'якшують та обтяжують покарання.

Роль правосвідомості при призначенні покарання та значення індивідуалізації покарання для досягнення його цілей.

Правила призначення більш м'якого чи більш суворого покарання, ніж передбачено відповідними статтями Особливої частини КК України.

Обставини, які пом'якшують покарання – їх поняття, види та зміст. Обставини, які обтяжують покарання – їх поняття, види та зміст. Порядок та умови визнання обставин, які обтяжують покарання, такими. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті. Умови призначення покарання в таких випадках. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Умови призначення покарання в таких випадках.

Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Правила призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Призначення покарання за окремі кримінальні правопорушення, які входять в сукупність кримінальних правопорушень. Призначення остаточного (загального) покарання за сукупністю шляхом поглинання менш суворого

покарання більш суворим. Призначення остаточного покарання за сукупністю шляхом повного чи часткового складання. Межі призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

Порядок призначення за сукупністю кримінальних правопорушень додаткових покарань. Призначення покарання за сукупністю вироків. Правила призначення покарання за сукупністю вироків. Межі застосування повного чи часткового складання покарань за сукупністю вироків. Порядок призначення за сукупністю вироків додаткових покарань. Можливість використання поглинання покарань за сукупністю вироків. Особливості (порядок) призначення різномірних основних та додаткових покарань за сукупністю вироків.

Порядок призначення покарань при одночасному збігу декількох кримінальних правопорушень сукупності вироків. Відмінність правил призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та сукупністю вироків.

Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення. Співвідношення складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення. Обчислення строків покарання.

ТЕМА № 14. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВІДБУВАННЯ

Поняття та значення звільнення від покарання. Види такого звільнення, критерії їх поділу. Значення звільнення від покарання.

Правові підстави звільнення від покарання та його відбування: заміна призначеного судом покарання більш м'яким; пом'якшення призначеного покарання.

Правові наслідки звільнення особи від покарання та його відбування. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням. Іспитовий строк при звільненні від покарання, його термін та умови. Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування основного покарання з випробуванням.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років.

Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Види строків давності виконання обвинувального вироку. Зупинення, перебіг та відновлення строків давності при ухиленні особи від відбування покарання.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання, його поняття та умови застосування. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким: поняття та умови застосування.

Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, його поняття та умови застосування. Звільнення від покарання за хворобою, його поняття та умови застосування. Правові підстави визнання хвороби засудженого такою, що дає підстави для звільнення від відбування покарання.

Звільнення від відбування покарання у зв'язку з прийняттям уповноваженим органом рішення про передачу засудженого для обміну як військовополоненого: поняття та умови застосування.

Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акту про помилування. Амністія, її види та порядок застосування. Обмеження у застосуванні амністії. Помилування, його види та порядок застосування.

ТЕМА № 15. СУДИМІСТЬ

Поняття, кримінально-правове значення та правові наслідки судимості. Судимість як підстава для визнання повторності й рецидиву кримінальних правопорушень. Судимість як обставина, що перешкоджає звільненню особи від кримінальної відповідальності. Судимість як ознака, що має значення для кваліфікації кримінальних правопорушень.

Строки погашення судимості. Обчислення строків погашення судимості. Погашення судимості у зв'язку з усуненням законом кримінальної протиправності й караності діяння, за яке особа відбула покарання. Погашення судимості внаслідок реабілітації засудженої особи. Погашення судимості у зв'язку з закінченням іспитового строку. Погашення судимості після виконання чи відbutтя покарання. Погашення судимості за перебігом певних строків після виконання чи відбування покарання.

Зняття судимості. Відмінність зняття судимості від погашення судимості.

ТЕМА № 16.ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ. ІНШІ ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ. ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Поняття та види обмежувальних та інших заходів кримінально-правового характеру. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство.

Інші заходи кримінально-правового характеру щодо фізичних осіб. Поняття та мета примусових заходів медичного характеру. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру: надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку; госпіталізація до психіатричного закладу із звичайним наглядом; госпіталізація до психіатричного закладу з посиленим наглядом; госпіталізація до психіатричного закладу із суворим наглядом.

Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Порядок та правові підстави таких дій. Припинення застосування примусових заходів медичного характеру через змінення психічного стану особи на краще.

Примусове лікування, його поняття та умови призначення. Види спеціальних лікувальних установ, що здійснюють примусове лікування.

Спеціальна конфіскація. Випадки застосування спеціальної конфіскації.

Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Види

заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Штраф. Конфіскація майна. Ліквідація. Підстава застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Порядок застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

ТЕМА № 17. ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ПОКАРАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ

Правові підстави та умови притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у віці до 18 років.

Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру, його поняття та умови. Наслідки ухилення неповнолітнього, що вчинив кримінальне правопорушення, від застосування до нього примусових заходів виховного характеру.

Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх. Основні і додаткові покарання, що можуть бути застосовані до неповнолітніх.

Основні види покарань, що застосовуються до неповнолітніх: штраф; громадські роботи; виправні роботи; арешт; позбавлення волі на певний строк.

Додаткові покарання, що можуть бути застосовані до неповнолітніх: штраф; позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Розмір штрафу та перелік доходів, на які він може бути звернений. Виправні роботи, їх термін та особливості їх призначення неповнолітнім. Сума відрахувань із заробітку неповнолітнього, засудженого до виправних робіт. Арешт, його термін і місця відбування. Позбавлення волі на певний строк та його термін. Види установ, де відбувають покарання неповнолітні, засуджені до покарання у вигляді позбавлення волі. Призначення покарання неповнолітнім, його порядок та умови.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Іспитовий строк, що встановлюється неповнолітнім. Звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру, його умови та правові наслідки. Звільнення від кримінальної відповідальності та покарання у зв'язку із закінченням строків давності, його умови та правові наслідки. Види строків давності притягнення до кримінальної відповідальності та виконання обвинувального вироку для неповнолітніх.

Умовно дострокове звільнення від відбування покарання неповнолітніх та умови його застосування. Правові наслідки вчинення нового кримінального правопорушення під час умовно-дострокового звільнення від покарання. Погашення та зняття судимості. Дострокове зняття судимості.

ТЕМА № 18. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Характеристика загальної частини кримінального права зарубіжних країн.

Англо-американська (саксонська) та континентальна (франко-німецька) системи кримінального права. Загальна частина кримінального права Англії, США, Франції, Німеччини, Польщі.

ТЕМА №19-20. ПОНЯТТЯ, СИСТЕМА ТА ЗНАЧЕННЯ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ. НАУКОВІ ОСНОВИ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Поняття Особливої частини кримінального права України та її значення. Єдність Загальної та Особливої частин кримінального права. Законодавство України про відповідальність за окремі види кримінальних правопорушень. Питання кодифікації нового кримінального законодавства у світлі соціальних, економічних та правових реформ, що провадяться в Україні. Конституція України як основна нормативна база удосконалення кримінального законодавства.

Система Особливої частини чинного кримінального законодавства України, критерії систематизації. Проблеми побудови системи Особливої частини кримінального законодавства України.

Завдання кримінального права в посиленні боротьби із кримінальною протиправністю. Внесення змін до чинного Кримінального кодексу України та їх обумовленість.

Роль науки кримінального права в розкритті змісту норм Особливої частини кримінального права, вирішенні питань правильної кваліфікації, розробці нового кримінального законодавства України. Забезпечення глибокого і чіткого аналізу складів конкретних кримінальних правопорушень в точній і повній відповідності закону, його соціально-політичного змісту і призначенню.

Значення вивчення судової практики і її узагальнень з окремих категорій кримінальних справ для правильного розуміння і застосування кримінально-правових норм Особливої частини. Джерела судової практики.

Поняття кваліфікації кримінальних правопорушень. Правові основи кваліфікації кримінальних правопорушень: ознаки кримінального правопорушення і їх значення для кваліфікації кримінального правопорушення; склад кримінального правопорушення – правова модель і юридична підстава кваліфікації кримінального правопорушення. Формула кваліфікації кримінальних правопорушень.

Кваліфікація кримінального правопорушення і склад кримінального правопорушення. Значення об'єкту кримінального правопорушення для кваліфікації. Ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, які є обов'язковими для кваліфікації кримінального правопорушення з матеріальним, формальним та усіченим складами. Вплив факультативних ознак об'єктивної сторони на кваліфікацію. Кваліфікація складених, триваючих і продовжуваних кримінальних правопорушень. Кваліфікація кримінальних правопорушень за суб'єктивними ознаками. Вплив юридичної і фактичної помилок на кваліфікацію. Кваліфікація за

суб'єктом кримінального правопорушення. Значення спеціальних ознак суб'єкту для кваліфікації. Кваліфікація кримінально противоправних діянь при наявності кваліфікуючих ознак.

Конкуренція норм Особливої частини кримінального законодавства. Правила кваліфікації.

Кваліфікація кримінального правопорушення і норма Загальної частини кримінального законодавства. Особливості кваліфікації незакінчених кримінального правопорушення злочинів і кримінального правопорушення злочинів, вчинених у співучасті. Кваліфікація дій при наявності множинності кримінальних правопорушень.

Значення правильної кваліфікації кримінальних правопорушень для здійснення правосуддя. Правильна кваліфікація як необхідна умова дотримання законності, прав і свобод громадян. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень. Значення правильної кваліфікації для визначення рівня і стану кримінальної протиправності та обліку кримінальних правопорушень.

ТЕМА №21. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Декларація про державний суверенітет України. Акт проголошення незалежності України.

Родовий об'єкт злочинів проти основ національної безпеки.

Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України. Кваліфікуючі ознаки.

Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України. Поняття фінансування. Кваліфікуючі ознаки. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Державна зрада. Форми державної зради. Поняття та правові підстави державної та військової таємниці. Перехід на бік ворога у воєнний час або в бойовій обстановці. Момент закінчення злочину. Зміст мети як ознаки суб'єктивної сторони злочину. Суб'єкт державної зради. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Колабораційна діяльність. Поняття, види та ознаки.

Пособництво державі-агресору: поняття та ознаки.

Посягання на державного чи громадського діяча. Поняття посягання. Потерпілий від цього злочину. Момент закінчення злочину. Мотиви цього злочину. Конкуруючі склади злочину.

Диверсія. Поняття диверсії. Види диверсійних дій. Особливості конструкції складу диверсії. Зміст мети як ознаки суб'єктивної сторони диверсії.

Шпигунство. Поняття шпигунства. Шпигунство, предметом якого є відомості, що становлять державну або військову таємницю. Поняття державної та військової таємниці. Шпигунство, предметом якого є інші

відомості. Поняття інших відомостей. Суб'єкт шпигунства. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за шпигунство. Суб'єкт шпигунства та його відмінності від суб'єкта державної зради.

Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань. Кваліфікуючі ознаки.

Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану. Кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА №22. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ОСОБИ

Конституція України про охорону інтересів особи. Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи.

Кримінальні правопорушення проти життя, їх загальна характеристика і види. Життя як об'єкт кримінально-правової охорони.

Поняття вбивства і його види. Умисне вбивство без обтяжуючих обставин (просте умисне вбивство). Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак цього злочину. Початковий та кінцевий момент життя людини. Значення мотиву вбивства для правильної кваліфікації. Поняття евтаназії та межі відповідальності особи, яка вчинила умисне вбивство на прохання потерпілого.

Умисне вбивство при обтяжуючих обставинах. Умисне вбивство двох або більше осіб. Єдність умислу на вбивство двох або більше осіб як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Умисне вбивство малолітньої дитини або жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності. Поняття малолітньої дитини. Зміст завідомості як ознаки цього виду вбивства. Умисне вбивство заручника або викраденої людини. Обставини, за яких вчиняється таке вбивство. Умисне вбивство з особливою жорстокістю. Поняття особливої жорстокості. Умисне вбивство, вчинене способом, небезпечним для життя багатьох осіб. Особливості способу вчинення даного вбивства. Особливості суб'єктивної сторони та ставлення до наслідків. Вбивство з корисливих мотивів. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони цього виду вбивства. Умисне вбивство з хуліганських мотивів. Поняття хуліганських мотивів. Умисне вбивство особи чи її близького родича, вчинене у зв'язку з виконанням цією особою свого службового або громадського обов'язку. Спеціальна мета вчинення такого вбивства. Умисне вбивство з метою приховати інше кримінальне правопорушення або полегшити його вчинення. Характеристика суб'єктивної сторони такого вбивства. Особливості суб'єкту даного кримінального правопорушення. Умисне вбивство, поєднане зі згвалтуванням або насильницьким задоволенням статевої пристрасті неприродним способом. Випадки такого вбивства. Вплив стадії згвалтування на кваліфікацію. Особливості

кваліфікації при незакінченому кримінальному правопорушенні та при повторному. Умисне вбивство, вчинене на замовлення. Особливості відповідальності всіх співучасників вбивства на замовлення. Кваліфікація дій виконавця, замовника та організатора. Умисне вбивство вчинене за попередньою змовою групою осіб. Особливості кваліфікації дій всіх співучасників при різних формах співучасти. Ознаки групи, організованої групи та їх відмінність. Умисне вбивство, вчинене особою, яка раніше вчинила умисне вбивство. Вид повторності при вчиненні цього вбивства. Особливості кваліфікації при попередньому незакінченому злочині. Умови кримінальної відповідальності за таке вбивство. Умисне вбивство з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості.

Умисне вбивство при пом'якшуючих обставинах і його види. Умисне вбивство, вчинене у стані сильного душевного хвилювання. Особливості змісту умислу в цьому кримінальному правопорушенні. Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відповідальність інших співучасників цього злочину. Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця. Поняття перевищення меж необхідної оборони. Поняття перевищення заходів, необхідних для затримання кримінального правопорушника. Характеристика нападу та захисту при необхідній обороні та при затриманні злочинця. Психічне ставлення суб'єкта до смерті потерпілого.

Вбивство через необережність. Відмежування цього виду вбивства від інших кримінальних правопорушень, поєднаних із заподіянням смерті потерпілому (тяжкі тілесні ушкодження, що потягли смерть потерпілого; умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання кримінального правопорушника). Обставини, що обтяжують вбивство через необережність.

Доведення до самогубства. Особливості об'єктивної сторони доведення до самогубства. Жорстоке поводження, шантаж, примус до противправних дій і систематичне приниження людської гідності як ознаки об'єктивної сторони. Поняття матеріальної та іншої залежності. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення .

Погроза вчинити вбивство. Реальність погрози як умова відповідальності за це кримінальне правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти здоров'я, їх загальна характеристика і види. Поняття і види тілесних ушкоджень. Правова основа визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень. Правила судово- медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень.

Умисне тяжке тілесне ушкодження. Поняття тяжкого тілесного ушкодження і його види. Кваліфікуючі ознаки умисного тяжкого тілесного ушкодження. Відмінність тяжкого тілесного ушкодження, внаслідок якого стала смерть потерпілого, від умисного та необережного вбивства. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження. Поняття середньої тяжкості тілесного ушкодження і його види.

Умисне тяжке або середньої тяжкості ушкодження при пом'якшуючих обставинах. Умисне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження, заподіяне в стані сильного душевного хвилювання. Заподіяння тяжких тілесних ушкоджень при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи яка вчинила кримінальне правопорушення.

Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження. Умисне легке тілесне ушкодження. Поняття легкого тілесного ушкодження і його види. Побої і мордування. Їх відмінність від легких тілесних ушкоджень. Катування. Відмінність катування від нанесення тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості.

Домашнє насильство, відмежування від суміжних складів кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення, що ставлять у небезпеку життя та здоров'я особи, їх загальна характеристика та види.

Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Види захворювань, що відносяться до категорії невиліковних. Суб'єкти визначення таких захворювань. Завідомість як ознака цього кримінального правопорушення.

Неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Суб'єкт кримінального правопорушення . Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення .

Розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Форми розголошення. Предмет цього кримінального правопорушення і його види. Суб'єкт кримінального правопорушення .

Зараження венеричною хворобою. Завідомість як ознака цього кримінального правопорушення . Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне проведення аборту. Особливості конструкції складу цього кримінального правопорушення. Потерпілий від кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Залишення в небезпеці. Види бездіяльності. Момент закінчення кримінального правопорушення. Завідомість як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення . Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення .

Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані. Види бездіяльності. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність цього кримінального правопорушення від залишення в небезпеці.

Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей. Потерпілий від кримінального правопорушення. Спосіб вчинення кримінального правопорушення . Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Незаконна лікувальна діяльність. Обов'язкові ознаки даного кримінального правопорушення.

Ненадання допомоги хворому медичним працівником. Зміст завідомості. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. Обов'язкові ознаки даного злочину. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Порушення прав пацієнта. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Незаконне проведення дослідів над людиною. Правова основа проведення дослідів над людиною. Предмет кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Порушення встановленого законом порядку трансплантації органів і тканин людини. Правова основа проведення трансплантації. Предмет кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини. Насильницьке донорство. Правова основа донорства. Предмет кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини. Незаконне розголошення лікарської таємниці. Спосіб вчинення кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони.

ТЕМА №23.КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВОЛІ, ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ ОСОБИ

Кримінальні правопорушення проти волі, гідності особи, їх загальна характеристика. Родовий об'єкт та безпосередні об'єкти.

Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Предмет кримінального правопорушення та потерпілий від кримінального правопорушення. Спосіб вчинення кримінального правопорушення та його вплив на кваліфікацію. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Захоплення заручників. Види дій. Погроза як спосіб вчинення цього кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Значення ознаки громадянства для притягнення особи до кримінальної відповідальності.

Підміна дитини. Предмет та потерпілий від кримінального правопорушення. Значення мотиву для кваліфікації кримінального правопорушення.

Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини. Поняття цього кримінального правопорушення, його предмет та спосіб вчинення. Поняття експлуатації людини. Поняття уразливого стану особи. Суб'єктивна сторона та її ознаки і їх вплив на кваліфікацію кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Експлуатація дітей. Потерпілий від кримінального правопорушення,

його вікові межі. Спосіб вчинення кримінального правопорушення та його вплив на кваліфікацію. Мета та мотив як обов'язкові ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом. Поняття жебрацтва. Потерпілі від кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне поміщення у психіатричний заклад. Ознаки цього кримінального правопорушення.

Насильницьке зникнення. Примушування до шлюбу.

ТЕМА №24. КРИМІНАЛЬНІ ПРВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ОСОБИ

Статеві кримінальні правопорушення, їх загальна характеристика і види. Родовий об'єкт та безпосередні об'єкти статевих кримінальних правопорушень.

Згвалтування. Потерпілий від кримінального правопорушення. Співвідношення потерпілої особи та суб'єкту кримінального правопорушення. Вікові категорії потерпілих осіб та їх вплив на кваліфікацію. Добровільна згода як ознака об'єктивної сторони. Поняття супутніх обставин. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відповіальність за згвалтування неповнолітньої і малолітньої особи. Особливо тяжкі наслідки згвалтування. Особливості кваліфікації згвалтування, поєднаного з умисним вбивством.

Сексуальне насильство. Співвідношення потерпілої особи та суб'єкту кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони, спосіб вчинення кримінального правопорушення та його значення. Кваліфікуючі ознаки.

Примушування до вступу в статевий зв'язок. Обов'язкові ознаки суб'єкту кримінального правопорушення. Поняття примушування. Момент, закінчення цього кримінального правопорушення. Співвідношення цього кримінального правопорушення злочину із згвалтуванням та сексуальним насильством.

Статеві зносини з особою, яка не досягла 16-ти років. Поняття статевої зрілості. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Розხещення неповнолітніх. Потерпілий від цього кримінального правопорушення.

Домагання дитини для сексуальних цілей. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

ТЕМА №25. КРИМІНАЛЬНІ ПРВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВИБОРЧИХ, ТРУДОВИХ ТА ІНШИХ ОСОБИСТИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадяніна. Вид кримінально-правових норм даної глави. Проблема місця

норм, що передбачають відповідальність за посягання на виборчі, трудові та інші особисті права і свободи людини і громадянина в системі Особливої частини кримінального права.

Класифікація кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина в залежності від видового об'єкту.

Кримінальні правопорушення проти виборчих прав громадян, їх характеристика. Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача. Вплив способів перешкоджання на кваліфікацію даного кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Фальсифікація, підроблення, викрадення, пошкодження або знищення виборчої документації, документації референдуму, викрадення, пошкодження, приховування, знищення печатки виборчої комісії, комісії референдуму, виборчої скриньки, списку виборців чи учасників референдуму. Предмет цього кримінального правопорушення. Види дій. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне використання виборчого бюллетеня, бюллетеня для голосування на референдумі, голосування виборцем, учасником референдуму більше одного разу, викрадення, пошкодження, приховування або знищення виборчого бюллетеня, бюллетеня для голосування на референдумі. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне знищення або пошкодження виборчої документації або документації референдуму. Предмет цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення таємниці голосування. Характеристика діяння. Суб'єкт цього кримінального правопорушення.

Порушення порядку фінансування політичної партії, передвиборної агітації чи агітації референдуму. Способи вчинення даного складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Великий розмір як кваліфікуюча ознака.

Кримінальні правопорушення проти трудових прав громадян, їх характеристика. Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій. Особливості законодавчої структури цього кримінального правопорушення. Характеристика перешкоджання. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів. Переслідування журналіста за виконання службових обов'язків, за критику. Ознаки діяння. Характеристика дій потерпілого, у зв'язку з якими він переслідується. Мотиви кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Грубе порушення законодавства про працю. Особливості законодавчої структури цього кримінального правопорушення. Види діянь.

Характеристика іншого грубого порушення законодавства про працю. Значення мотиву для кваліфікації цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Грубе порушення угоди про працю. Особливості законодавчої структури цього кримінального правопорушення. Основний і додатковий об'єкти кримінального правопорушення. Потерпілий від кримінального правопорушення. Загальна характеристика правил охорони праці. Види діянь. Характеристика іншого грубого порушення законодавства про працю. Причинний зв'язок між діяннями та суспільно небезпечними наслідками. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Значення мотиву для кваліфікації цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини. Відмежування грубого порушення угоди про працю від грубого порушення законодавства про працю.

Примушування до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку. Спосіб вчинення кримінального правопорушення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Характер та види насильства. Значення наслідків для кваліфікації кримінального правопорушення.

Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат. Особливості законодавчої структури цього кримінального правопорушення. Основний і додатковий об'єкти кримінального правопорушення. Потерпілий від кримінального правопорушення. Спосіб вчинення кримінального правопорушення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Значення мотиву для кваліфікації цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини. Підстави звільнення особи від кримінальної відповідальності та умови такого звільнення.

Кримінальні правопорушення у сфері охорони права на об'єкти інтелектуальної власності, їх характеристика. Порушення авторського права і суміжних прав. Предмет кримінального правопорушення. Види порушень. Суб'єкт цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію. Предмет кримінального правопорушення. Види порушень. Суб'єкт цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Кримінальні правопорушення, що посягають на інші особисті права і свободи громадян, їх характеристика. Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками. Потерпілий від кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона та її форми. Спосіб вчинення кримінального правопорушення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Характер та вид дій, що порушують права громадян. Значення мотиву для кваліфікації цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Порушення недоторканості житла. Особливості законодавчої структури

цього кримінального правопорушення. Поняття житла. Види порушень. Правові підстави порушення недоторканості житла чи іншого володіння. Характеристика інших дій, що порушують недоторканість житла громадян. Суб'єкт цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Потерпілий від кримінального правопорушення. Види порушень. Обставини, що виключають протиправність таких дій. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі обставини.

Порушення недоторканості приватного життя. Поняття приватного життя. Предмет кримінального правопорушення. Види порушень.

Перешкоджання здійсненню релігійного обряду. Характеристика діяння. Момент закінчення цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Випадки правомірного припинення релігійних обрядів, які зазначені у кримінальному законі.

Кримінальні правопорушення проти сім'ї. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Поняття ухилення. Злісність ухилення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Умови притягнення до відповідальності. Кваліфікуюча ознака цього кримінального правопорушення.

Ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків. Поняття ухилення та осіб, які відносяться до категорії «непрацездатні». Злісність ухилення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака.

Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування. Поняття тяжких наслідків як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Зловживання опікунськими правами. Характеристика діяння. Суб'єктивна сторона. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння). Поняття таємниці усиновлення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення. Момент закінчення даного кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння). Поняття незаконної посередницької діяльності або інших незаконних дій щодо усиновлення дитини, передачі її під опіку чи на виховання. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА №26. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти власності. Поняття викрадення та його ознаки.

Корисливі кримінальні правопорушення проти власності з ознаками викрадення. Крадіжка. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Момент

закінчення кримінального правопорушення. Види крадіжки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Грабіж. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Види грабежу. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Розбій. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Особливості складу кримінального правопорушення за конструкцією об'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання. Предмет цього кримінального правопорушення. Способи вчинення. Розмір значної шкоди.

Вимагання. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Шахрайство. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Привласнення, розтата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Поняття та ознаки привласнення. Поняття та ознаки розтрати. Поняття й ознаки заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Корисливі кримінальні правопорушення проти власності без ознак викрадення. Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Відмінність від шахрайства.

Незаконне привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї. Особливості предмета кримінального правопорушення. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Відмінність від викрадення та іншого незаконного заволодіння чужим майном.

Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного кримінально противравним шляхом. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Відмінність від співчасті викраденні або іншому незаконному заволодінні чужим майном.

Некорисливі кримінальні правопорушення проти власності. Умисне знищення або пошкодження майна. Види діяння. Наслідки. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики. Предмет кримінального правопорушення. Поняття загально небезпечною способу. Кваліфікуючі ознаки.

Необережне знищення або пошкодження майна. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Порушення обов'язків щодо охорони майна. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Погроза знищенння майна. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Самовільне заняття земельної ділянки та самовільне будівництво. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення злочину. Момент закінчення кримінального правопорушення.

ТЕМА №27. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття, загальна характеристика й види господарських кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення, що порушують встановлений порядок заняття господарською (підприємницькою) діяльністю.

Поняття незаконного виготовлення, зберігання, збуту або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконний обіг дисків для лазерних систем зчитування, матриць, обладнання та сировини для їх виробництва. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Поняття значного та великого розміру.

Порушення порядку здійснення заготівлі металобрухту та операцій з металобрухтом. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття доведення до банкрутства. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони.

Шахрайство з фінансовими ресурсами. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Наслідки кримінального правопорушення.

Поняття незаконного використання знака для товарів і послуг, фіrmового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення у сфері фінансової діяльності. Поняття незаконних дій з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, обладнанням для їх виготовлення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкові платежі). Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне

соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. Предмет. Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення у сфері економічних інтересів держави. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збути або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного збору чи голографічних захисних елементів. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття контрабанди. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Визначення розміру заподіяної шкоди.

Поняття легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищеннем. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру спричиненої шкоди.

Видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення Кваліфікуючі ознаки.

Виготовлення, збут та використання підроблених цінних паперів (крім державних цінних паперів). Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Наслідки. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру матеріальної шкоди.

Кримінальні правопорушення у сфері приватизації. Поняття незаконної приватизації державного, комунального майна. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Умови притягнення до відповідальності. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Наслідки.

Розголошення комерційної, банківської таємниці або професійної таємниці на ринках капіталу та організованих товарних ринках. Поняття комерційної або банківської таємниці. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне використання інсайдерської інформації. Поняття значної шкоди. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Значення правильної кваліфікації господарських кримінальних правопорушень.

ТЕМА №28. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти довкілля.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку екологічної безпеки. Порушення правил екологічної безпеки. Особливості законодавчої конструкції, складу цього кримінального правопорушення. Види діянь суб'єкта кримінального правопорушення.

Проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля. Види діянь. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення. Характеристика діяння. Поняття дезактиваційних та інших відновлювальних заходів. Наслідки цього кримінального правопорушення. Суб'єкт. Місце, як обов'язкова ознака об'єктивної сторони.

Приховання або перекручення відомостей про екологічний стан або захворюваність населення. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку раціонального використання водних об'єктів атмосферного повітря. Забруднення атмосферного повітря. Види діянь. Поняття забруднення. Наслідки цього кримінального правопорушення злочину. Відповідальність за утворення загрози настання наслідків. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення правил охорони вод. Особливості законодавчої конструкції складу цього кримінального правопорушення. Поняття забруднення. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Забруднення моря. Особливості законодавчої конструкції складу цього кримінального правопорушення. Види діянь. Поняття забруднення. Відмежування від складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 242 КК, відповідальності за утворення загрози настання наслідків. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання землі та її надр. Порушення правил охорони або використання надр, незаконне видобування корисних копалин. Особливості законодавчої конструкції складу кримінального правопорушення. Види діянь. Наслідки цього злочину. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення законодавства про континентальний шельф України. Особливості законодавчої конструкції складу цього кримінального правопорушення. Поняття континентального шельфу. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Забруднення або псування земель. Особливості законодавчої конструкції. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне заволодіння ґрутовим покривом (поверхневим шаром) земель. Предмет кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне заволодіння землями водного фонду в особливо великих розмірах. Предмет кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки.

Безгосподарське використання земель. Особливості законодавчої конструкції. Наслідки цього кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання рослинницького світу. Знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу. Предмет цього кримінального правопорушення. Особливості законодавчої конструкції цього кримінального правопорушення. Поняття знищення й пошкодження. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконна порубка або незаконне перевезення, зберігання, збут лісу. Предмет цього кримінального правопорушення. Поняття незаконної порубки. Момент закінчення. Місце обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Відмінність незаконної порубки від знищення або пошкодження лісових масивів.

Порушення законодавства про захист рослин. Характеристика дії. Наслідки.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання тваринного світу. Незаконне полювання. Особливості законодавчої конструкції. Види незаконного полювання. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне заняття рибним, тваринним або іншим водній добувним промислом. Особливості законодавчої конструкції. Наслідки цього кримінального правопорушення. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони даної норми. Кваліфікуючі ознаки складу кримінального правопорушення.

Проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів. Характеристика діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт.

Порушення ветеринарних правил. Поняття епізоотії. Наслідки цього кримінального правопорушення злочину. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду. Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Поняття об'єктів природно-заповідного фонду. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони даної норми. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

ТЕМА №29. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.

Кримінальні правопорушення, що сприяють створенню і діяльності організованих груп, злочинних організацій і озброєних банд. Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній. Поняття злочинної організації, її ознаки. Види дій. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Встановлення або поширення злочинного впливу. Суб'єктивні та об'єктивні ознаки.

Організація, сприяння у проведенні або участь у злочинному зібранні (сходці). Суб'єктивні та об'єктивні ознаки.

Звернення за застосуванням злочинного впливу. Суб'єктивні та об'єктивні ознаки.

Сприяння учасникам злочинної організації та укриття їх злочинної діяльності. Поняття й види заздалегідь не обіцяного сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності. Умови притягнення до кримінальної відповідальності. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Бандитизм. Поняття банди та її ознаки. Види діянь. Особливості законодавчої конструкції даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікація дій осіб, які брали участь у банді.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з тероризуванням населення, утворенням непередбачених законом воєнізованих або озброєних формувань. Терористичний акт. Поняття терористичного акту, його ознаки. Види дій, що утворюють об'єктивну сторону. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Втягнення у вчинення терористичного акту. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Публічні заклики до вчинення терористичного акту. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Створення терористичної групи чи терористичної організації. Поняття терористичної групи і терористичної

організації. Підстави звільнення від кримінальної відповідальності за діяння передбачені цією статтею.

Сприяння вчиненню терористичного акту. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Відмежування від сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності.

Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. Поняття неправдивого повідомлення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань. Поняття воєнізованого або збройного формування. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з порушенням правил придбання, зберігання вогнепальної зброї, а також радіоактивних матеріалів. Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищено небезпеку для оточення. Поняття предмета кримінального правопорушення та його характеристика. Поняття нападу. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Предмет кримінального правопорушення. Види дій та спосіб їх вчинення. Суб'єктивна сторона, суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Предмет кримінального правопорушення та його значення для кваліфікації. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристройів. Предмет кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів. Предмет кримінального правопорушення злочину. Характеристика діяння. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з неправомірним поводженням з джерелами безпеки як радіоактивні матеріали, легкозаймисті, їдкі речовини, шкідливі відходи виробництва, вторинна сировина. Незаконне поводження з радіоактивними матеріалами. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Момент закінчення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали.

Предмет кримінального правопорушення, потерпіла сторона. Характеристика об'єктивної сторони. Зміст вини. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення правил поводження з вибуховими, легкозаймистими та ідкими речовинами або радіоактивними матеріалами. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне ввезення на територію України відходів і вторинної сировини. Предмет. Характеристика ввезення чи транзиту. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин. Предмет кримінального правопорушення. Інші ознаки даного складу кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення, що спричинили виникнення пожежі, у зв'язку з порушенням встановлених вимог. Порушення встановлених законодавством вимог пожежної або техногенної безпеки. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА №30. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЦТВА

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва. Кримінальні правопорушення, що порушують встановлені умови охорони праці. Порушення вимог законодавства про охорону праці. Особливості законодавчої структури й конструкції складу цього кримінального правопорушення. Основний й додатковий об'єкт кримінального правопорушення. Загальна характеристика правил охорони праці. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою. Об'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Причинний зв'язок між діяннями й суспільне небезпечними наслідками. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення, що становлять підвищену небезпеку виробництва. Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Наслідки. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки. Поняття ядерної, радіаційної безпеки. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Умови притягнення до відповідальності.

Порушення правил, що стосуються безпечної використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд. Характеристика діянь. Ознаки об'єктивної сторони. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Проблеми вдосконалення законодавства про відповіальність за кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва.

ТЕМА №31. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Кримінальні правопорушення, які вчиняються на залізничному, водному чи повітряному транспорті. Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Поняття залізничного, водного і повітряного транспорту. Види діянь. Особливості законодавчої структури і конструкції складу кримінального правопорушення. Відповіальність за створення небезпеки настання наслідків. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів. Склад і види цього кримінального правопорушення.

Угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна. Об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства. Предмет цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Примушування працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків. Потерпілий цього кримінального правопорушення. Поняття примушування.

Порушення правил повітряних польотів. Відповіальність за створення небезпеки. Момент закінчення. Специфіка суб'єкта кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил використання повітряного простору. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки цього кримінального правопорушення.

Самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда. Підстави відповіальності.

Ненадання допомоги судну та особам, які зазнали лиха. Особливості структури складу кримінального правопорушення. Поняття суспільне небезпечної бездіяльності. Момент закінчення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Неповідомлення капітаном назви свого судна при зіткненні суден. Особливості законодавчої структури і конструкції складу даного кримінального правопорушення. Поняття неповідомлення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення, які вчиняються на автомобільному і міському електротранспорті. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. Поняття транспортного засобу. Види діянь. Причинний зв'язок та наслідки, їх характеристика. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального

правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння. Кваліфікуючі ознаки.

Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Види діянь. Наслідки. Характеристика причинного зв'язку. Завідомість як ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення нормативно-правових актів, норм і правил, що стосуються уbezпечення дорожнього руху. Поняття порушення правил, норм й стандартів. Наслідки. Причинний зв'язок. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне заволодіння транспортним засобом. Поняття транспортного засобу. Момент закінчення даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу. Предмет кримінального правопорушення. Види дій. Момент закінчення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення, що порушують чинні на транспорті правила та пошкоджують магістральні трубопроводи. Порушення чинних на транспорті правил. Наслідки кримінального правопорушення . Характеристика причинного зв'язку. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Пошкодження об'єктів магістральних або промислових нафто-, газо-, конденсатопроводів та нафтопродуктопроводів. Предмет кримінального правопорушення. Види дій. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА №32. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.

Кримінальні правопорушення проти громадського порядку. Групове порушення громадського порядку. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Масові заворушення. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Хуліганство. Поняття та види. Момент закінчення кримінального

правопорушення. Знаряддя хуліганства та їх вплив на кваліфікацію. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від групового порушення громадського порядку і масових заворушень.

Кримінальні правопорушення проти суспільної моральності:

Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. Види діяння. Місце вчинення кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від кримінальних правопорушень проти власності.

Незаконне проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини. Види діяння. Особливості предмета кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від сумісних кримінальних правопорушень.

Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду. Поняття предмету кримінального правопорушення, об'єктивні і суб'єктивні ознаки цього кримінального правопорушення.

Жорстоке поводження з тваринами. Ознаки предмету кримінального правопорушення. Види діяння та його наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію. Ознаки предмета кримінального правопорушення. Види діяння та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Ввезення, виготовлення, збування й розповсюдження порнографічних предметів. Ознаки предмета кримінального правопорушення. Види діяння та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінального правопорушення.

Одержання доступу до дитячої порнографії, її придбання, зберігання, ввезення, перевезення чи інше переміщення, виготовлення, збут і розповсюдження. Кваліфікуючі ознаки.

Проведення видовищного заходу сексуального характеру за участю неповнолітньої особи. Кваліфікуючі ознаки.

Створення або утримання місць розпусти і звідництва. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. Поняття сутенерства та уразливого стану потерпілої особи. Види дій вчинення кримінального правопорушення та момент його закінчення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального

правопорушення.

ТЕМА №33. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти здоров'я населення. Суспільна небезпека та предмет даної групи кримінальних правопорушень. Потерпілі від кримінальних правопорушень проти здоров'я населення.

Поняття, характеристика та види кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Суспільна небезпека та предмет даної групи кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів. Поняття контрабанди. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру наркотичних засобів. Відмежування кримінально-караної контрабанди від адміністративно-правового проступку контрабанди.

Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Види розмірів коштів.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Поняття противірвних дій. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки злочину. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Види розмірів наркотиків.

Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збути. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види розмірів наркотиків. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття посіву або вирощування снотворного маку чи конопель. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального

правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки. Встановлення розмірів посіву. Відмежування кримінальної та адміністративної відповідальності за посів та вирощування наркотичної сировини.

Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет. Суб'єкт з кримінального правопорушення. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет. Поняття організованої групи. Суб'єкт з кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Наслідки. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного публічного вживання наркотичних засобів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного виготовлення, підроблення, використання чи збути підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконної видачі рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єкт. Ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів,

психотропних речовин їх аналогів або прекурсорів. Об'єкт кримінального правопорушення. Способи вчинення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Умови притягнення до кримінальної відповідальності. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збути або збут отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів. Види діянь. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконної організації або утримання місць для вживання одурманюючих засобів. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття спонукання неповнолітніх до застосування допінгу. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна і суб'єктивна ознака. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття схиляння неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Кримінальні правопорушення, що посягають на встановлений порядок, спрямований на попередження захворювань населення. Поняття, характеристика й види злочинів у сфері встановленого порядку щодо попередження захворювань населення.

Кримінальні правопорушення, що посягають на встановлений порядок, спрямований на попередження, виникнення та поширення епідемії. Порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним захворюванням та масовим отруєнням. Поняття. Види діянь. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Наслідки кримінального правопорушення.

Поняття порушення правил поводження з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами. Види діянь. Предмет. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Наслідки кримінального правопорушення. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття заготівлі, перероблення або збування радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції. Види діянь. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Проблемні питання щодо кваліфікації кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення.

ТЕМА №34. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ, НЕДОТОРКАННОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ

Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Об'єкт та предмет кримінальних правопорушень даної групи.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку зберігання таємниці чи конфіденційної інформації. Розголошення державної таємниці. Предмет кримінального правопорушення. Поняття державної таємниці. Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від державної зради або шпигунства.

Втрата документів, що містять державну таємницю. Предмет кримінального правопорушення та його види. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Передача або збирання відомостей, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Зміст суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від державної зради або шпигунства.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку перетинання державного кордону, міжнародних польотів. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Поняття "державний кордон". Види дій. Зміст суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї. Поняття тимчасово окупованої території. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивних і суб'єктивних проявів кримінального правопорушення.

Порушення правил міжнародних польотів. Особливості об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмежування від порушення правил повітряних польотів та від використання повітряного простору.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку формування Збройних сил України. Ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу. Строкова військова служба - загальний військовий обов'язок. Поняття ухилення. Відмежування від дезертирства. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, на військову службу за призовом осіб із числа резервістів

в особливий період. Поняття мобілізації. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від військового обліку або навчальних (спеціальних) зборів. Поняття військового обліку, навчальних (чи перевірочных) або спеціальних зборів. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Проблеми вдосконалення кримінальної відповіданості за кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.

ТЕМА №35. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН ТА КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЖУРНАЛІСТІВ

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

Кримінальні правопорушення у сфері неналежного поводження з державними символами та неналежного їх використання. Незаконне підняття Державного прапора України на річковому або морському судні. Поняття «підняття Державного прапора України». Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт незаконного підняття Державного прапора України.

Наруга над державними символами. Предмети кримінального правопорушення. Види діянь. Зміст публічності.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з перешкоджанням діяльності організацій та об'єднань громадян. Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій. Поняття незаконного перешкоджання. Особливості об'єктивної сторони (можливість у ряді випадків впливу на представників органів місцевого самоврядування). Суб'єкт кримінального правопорушення.

Захоплення державних або громадських будівель чи споруд. Характеристика об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти представників влади, працівників правоохоронних органів та членів громадських формувань і військовослужбовців. Опір представників влади, працівників правоохоронного органу, державному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Діяльність представника влади чи працівника правоохоронного органу по виконанню службових обов'язків та діяльність члена громадського формування з охорони громадського порядку й державного кордону або військовослужбовця з виконання покладених на нього обов'язків щодо

охорони громадського порядку. Відмежування опору від злісної непокори. Вина при вчиненні опору. Суб'єкт кримінального правопорушення. Зміст примушення потерпілого при вчиненні опору.

Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Види впливу на потерпілого. Зміст вини, мотиву та мети при вчиненні кримінального правопорушення. Суб'єкт втручання. Кваліфікуючі ознаки.

Втручання у діяльність державного діяча. Потерпілий від цього злочину. Форми незаконного впливу на потерпілого. Зміст суб'єктивної сторони злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Потерпілий від цього злочину. Зміст юридичної конструкції «у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків». Кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча. Потерпілий від кримінального правопорушення. Мотив і мета кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу, працівника органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця. Поняття «працівник правоохоронного органу». Зміст юридичної конструкції «у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків». Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця. Поняття «посягання на життя». Відмінність цього злочину від умисного вбивства особи чи її близького родича у зв'язку з виконанням цією особою службового або громадського обов'язку.

Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. Потерпілі від кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення. Відмежування цього кримінального правопорушення від захоплення заручників.

Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Потерпілі від цього кримінального правопорушення. Види злочинних діянь. Мета кримінального правопорушення. Відмінність цього кримінального правопорушення від погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу. Кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання діяльності народного депутата та депутата місцевої ради. Види злочинних діянь. Відмінність цього кримінального правопорушення злочину від втручання у діяльність народного депутата України.

Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Мотив і мета кримінального

правопорушення. Відмежування цього кримінального правопорушення від умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу та від умисного знищення або пошкодження майна. Кваліфікуючі ознаки.

Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи. Види діянь. Мета самовільного присвоєння вказаних повноважень або звання посадової особи. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення у сфері видачі і використання документів і порядку отримання інформації. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження. Види предметів злочину. Різновиди діянь. Мотиви кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів. Предмет кримінального правопорушення. Види дій. Мотив кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконні придбання, збут або використання спеціальних технічних засобів отримання інформації. Ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення злочину. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі. Предмети кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Інші кримінального правопорушення проти авторитету органів державної влади, місцевого самоврядування та об'єднань громадян. Підкуп працівника підприємства, установи чи організації. Особливості законодавчої конструкції кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмежування від одержання неправомірної вигоди.

Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань. Потерпілі від цього кримінального правопорушення. Зміст цивільно-правових зобов'язань. Об'єктивні прояви кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від вимагання.

Самоправство. Поняття самоправства. Особливості об'єктивної сторони. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

ТЕМА №36. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (КОМП'ЮТЕРІВ), СИСТЕМ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ І МЕРЕЖ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ

Несанкціоноване втручання в роботу інформаційних

(автоматизованих), електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних мереж. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Створення з метою використання, розповсюдження або збути шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збути. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика суб'єктивних і об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до нії. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електrozв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електrozв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електrozв'язку. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки

ТЕМА №37. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

Місце кримінального права у боротьбі з службовими кримінальними правопорушеннями, корупцією і організованою злочинністю. Правові підстави боротьби з цими явищами в Україні. Поняття службового кримінального правопорушення і його основні ознаки. Поняття службової особи та службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Визначення інших понять, що стосуються посадових кримінальних правопорушень. Види службових кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти правомірної діяльності державних

організацій, установ, підприємств, незалежно від форм власності і видів діяльності, що вчинюються службовими особами з використанням ними своїх обов'язків (загального характеру). Зловживання владою або службовим становищем. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування корисливого зловживання службовим становищем від викрадення чужого майна шляхом зловживання службовим становищем.

Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Характеристика діяння. Види перевищення влади або службових повноважень. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність перевищення влади або службових повноважень від зловживання владою або службовим становищем.

Службова недбалість. Наслідки кримінального правопорушення. Характеристика суб'єктивної сторони. Суб'єкт цього кримінального правопорушення злочину.

Службове підроблення. Поняття службового підроблення. Предмет цього кримінального правопорушення злочину. Способи вчинення кримінального правопорушення. Мотиви кримінального правопорушення. Співвідношення службового підроблення і зловживання владою або службовим становищем. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти авторитету державного апарату, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності і пов'язані з неправомірною вигодою. Поняття, загальна характеристика і види неправомірної вигоди. Предмет давання-одержання неправомірної вигоди.

Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Характеристика діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Дії, за виконання або невиконання яких службова особа одержує неправомірну вигоду. Мотиви одержання неправомірної вигоди. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки, їх характеристика. Вимагання неправомірної вигоди. Значення розміру неправомірної вигоди для кваліфікації.

Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Підкуп особи, яка надає публічні послуги. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Характеристика діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Провокація підкупу. Поняття провокації. Завідомість як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони цього кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Декларування недостовірної інформації. Суб'єктивні та об'єктивні ознаки.

Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Суб'єктивні та об'єктивні ознаки.

ТЕМА №38. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ

Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти правосуддя.

Кримінальні правопорушення проти конституційних принципів діяльності органів розслідування, прокуратури і суду. Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою. Види дій. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Завідомість як ознака. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти безпеки, честі та гідності суддів, народних засідателів, присяжних. Втручання в діяльність судових органів. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо суддів, народного засідателя чи присяжного. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Наслідки. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною зі здійсненням правосуддя. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Кримінальні правопорушення проти прав та інтересів суб'єктів кримінального або цивільного процесу. Невживання заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист. Види діяння. Момент закінчення кримінального

правопорушення. Наслідки. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Втручання в діяльність захисника чи представника особи. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення права на захист. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи. Види діяння. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Кримінальні правопорушення проти інтересів всебічного, повного й неупередженого розслідування і судового розгляду кримінальних справ. Примушування давати показання. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального правопорушення. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Введення в оману суду або іншого уповноваженого органу. Види дій. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення злочин. Обставини, що виключають кримінальну противідповідальність цього діяння. Час вчинення цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт

кrimінального правопорушення. Відмінність від суміжних кrimінальних правопорушень.

Кrimінальні правопорушення проти інтересів своєчасного просікання та розкриття кrimінального правопорушення. Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування. Види діяння. Момент закінчення кrimінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Приховання злочину. Поняття та види діяння. Момент закінчення кrimінального правопорушення злочину. Суб'єктивні ознаки. Обставини, що виключають відповідальність за цей кrimінального правопорушення. Відмінність від співчасті у кrimінального правопорушення.

Кrimінальні правопорушення проти інтересів забезпечення неухильного виконання судових рішень. Невиконання судового рішення. Види діяння. Момент закінчення кrimінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або майна, яке описано чи підлягає конфіскації. Предмет кrimінального правопорушення. Види діяння. Момент закінчення кrimінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Види діяння. Момент закінчення кrimінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кrimінального правопорушення.

Ухилення від відбування покарання у вигляді обмеження волі та у вигляді позбавлення волі. Види діяння. Момент закінчення кrimінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кrimінального правопорушення.

Злісна непокора вимогам адміністрації установи виконання покарань. Види діяння. Поняття адміністрації установи виконання покарань. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кrimінального правопорушення. Відмінність від суміжних кrimінальних правопорушень.

Дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань. Види діяння. Момент закінчення кrimінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кrimінального правопорушення. Відмінність від суміжних кrimінальних правопорушень.

Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кrimінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кrimінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Втеча із спеціалізованого лікувального закладу. Види діяння. Момент закінчення кrimінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кrimінального правопорушення.

Порушення правил адміністративного нагляду. Види діяння. Умови звільнення від кrimінальної відповідальності. Момент закінчення кrimінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кrimінального правопорушення.

ТЕМА №39. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВСТАНОВЛЕНого ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ВІЙСЬКОВІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ)

Поняття, загальна характеристика й види військових кримінальних правопорушень. Відмежування військового кримінального правопорушення від дисциплінарного проступку.

Кримінальні правопорушення проти порядку підлегlosti та військової честi. Непокора. Об'єктивна сторона. Види дiянь. Момент закiнчення кримiнального правопорушення. Квалiфiкуючi та особливо квалiфiкуючi ознаки. Вiдmежування вiд сумiжних кримiнальних правопорушень.

Невиконання наказу. Об'єктивна сторона та момент закiнчення кримiнального правопорушення. Квалiфiкуючi ознаки. Вiдmежування вiд непокори.

Опiр начальникovi або примушування його до порушення службових обов'язkiv. Види дiй та момент закiнчення кримiнального правопорушення. Квалiфiкуючi та особливо квалiфiкуючi ознаки. Вiдmежування viд сумiжних кримiнальних правопорuшень.

Погроза або насильство щодо начальника. Види дiй та момент закiнчення кримiнального правопорuшения. Мотив кримiнального правопорuшения й його вплив на квалifikaцiю. Квалiфiкуючi та особливо квалiфiкуючi ознаки кримiнального правопорuшения. Вiдmежування viд сумiжних кримiнальних правопорuшень.

Порuшення статутних правил взаємовiдносин мiж вiйськовослужбовцями за вiдсутностi вiдносин пiдleglosti. Об'єктивна сторона та момент закiнчення кримiнального правопорuшения. Суб'єктивнi ознаки кримiнального правопорuшения. Квалiфiкуючi та особливо квалiфiкуючi ознаки кримiнального правопорuшения.

Кримiнальнi правопорuшения proti порядку проходження вiйськової служби. Самовiльне залишення вiйськової частини або мiсця служби. Види дiй та момент закiнчення кримiнального правопорuшения. Тривалiсть залишення вiйськової частини або мiсця служби й квалifikaцiя kримiнального правопорuшения. Суб'єктивнi ознаки kримiнального правопорuшения. Квалiфiкуючi та особливо квалiфiкуючi ознаки kримiнального правопорuшения. Viđmежuvanня viđ sumižnih kримiнальних правопорuшenь i дисциpliнарного проступku.

Дезертирство. Об'єктивна сторона та момент закiнчення kримiнального правопорuшения. Особливостi суб'єктивної сторони. Квалiфiкуючi та особливо kвалifikaцiя ознаки. Viđmежuvanня viđ samoviľnogo zališenija vijskovoї частini abo misciä sluzby.

Ухилення viđ vijjskovoї sluzbi shlyxom samoskalichenja abo iñshim sposobom. Ob'jektivna strona ta moment zakiñchenja krimiñalnogo pravoporušenja. Kvalifikaçui ta osoblivõ kvalifikaçui oznaki krimiñalnogo pravoporušenja.

Кримiнальнi правопорuшения proti порядку користування vijjskovim maimom ta його збережenya. Vikradenja, privlasnenja, vimaganja

військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових, інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Особливості предмета кримінального правопорушення. Види та способи діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Умисне знищення або пошкодження військового майна. Види діяння та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Необережне знищення або пошкодження військового майна. Види діяння та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Втрата військового майна. Види діянь та момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил поводження зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищеною небезпеку для оточення. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації військової техніки. Порушення правил водіння або експлуатації машин. Поняття машини. Види порушень та їх наслідків. Особливості суб'єктивної сторони.

Порушення правил польотів або підготовки до них. Види порушень та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони.

Порушення правил кораблеводіння. Види порушень та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони.

Кримінальні правопорушення проти порядку несення окрема видів військової служби. Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання. Види порушень. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Порушення правил несення прикордонної служби. Види порушень. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Порушення правил несення бойового чергування. Види порушень. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Порушення статутних правил внутрішньої служби. Види порушень.

Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Кримінальні правопорушення проти порядку збереження військової таємниці. Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості. Види діянь та момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі обставини. Відмежування від державної зради.

Кримінальні правопорушення проти авторитету і правомірної діяльності військових формувань і правоохоронних органів

Недбале ставлення до військової служби. Види діянь. Особливості складу кримінального правопорушення за конструкцією об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від зловживання владою або службовим становищем.

Перевищення військовою службовою особою влади або службових повноважень. Поняття та види перевищення влади. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від зловживання владою або службовим становищем.

Бездіяльність військової влади. Поняття та види бездіяльності. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти порядку ведення бойових дій, вимог законів і звичаїв війни. Здача або залишення ворогові засобів ведення війни. Поняття засобів ведення війни. Види діянь та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від державної зради.

Залишення гинучого військового корабля. Поняття залишення корабля. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю. Види діянь. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Добровільна здача в полон. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність від державної зради.

Злочинні дії військовослужбовця, який перебуває в полоні. Поняття та види діяння. Місце вчинення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від державної зради.

Мародерство. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Місце його вчинення. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Насильство над населенням у районі воєнних дій. Поняття та види насильства. Наслідки. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних

кrimінальних правопорушень.

Погане поводження з військовополоненими. Види діяння і момент закінчення кримінального правопорушення злочину. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Незаконне використання символіки Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та зловживання ними. Ознаки незаконності діяння та його види. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

ТЕМА №40. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ МИРУ, БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ

Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Кримінальні правопорушення проти миру й безпеки людства. Пропаганда війни. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Геноцид. Поняття геноциду. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Екоцид. Поняття екоциду. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Найманство. Особливості законодавчої конструкції. Поняття найманства. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Піратство. Особливості законодавчої конструкції. Поняття піратства. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку, що забезпечують дотримання міжнародних договорів та конвенцій. Порушення законів та звичаїв війни. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Застосування зброї масового знищення. Особливості законодавчої конструкції. Поняття зброї масового знищення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти осіб та установ, що мають міжнародний захист. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Посягання на життя представника іноземної держави. Особливості законодавчої конструкції. Момент закінчення кримінального

правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони означеного кримінального правопорушення.

Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала. Відмежування від кримінального правопорушення, передбаченого ст.435 КК.

4.5. «ЦИВІЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО»

ТЕМА №1. ПОНЯТТЯ ТА ПРИНЦИПИ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА. ЦИВІЛЬНЕ СУДОЧИНСТВО, ПОНЯТТЯ, ПРОВАДЖЕННЯ ТА СТАДІЇ

Поняття цивільного процесуального права. Предмет цивільного процесуального права. Метод цивільного процесуального права. Імперативний метод впливу на поведінку суб'єктів цивільних процесуальних правовідносин (зобов'язання, заборона, примус). Диспозитивний спосіб регулювання цивільних процесуальних правовідносин. Об'єкт правового регулювання нормами цивільного процесуального права. Система цивільного процесуального права.

Поняття, види і структура норм цивільного процесуального права та їх дія. Класифікація норм цивільного процесуального права за змістом (регулятивні і дефінітивні), за сферою застосування (загальні, спеціальні, виняткові), за методом впливу на поведінку правомочних осіб (імперативні, диспозитивні).

Дія норм цивільного процесуального права в часі, просторі, за колом осіб.

Система принципів цивільного процесуального права. Класифікація принципів: за формою нормативного закріплення (закріплені Конституцією України, закріплені законодавством про судочинство, закріплені цивільно-процесуальним законодавством); за роллю в регулюванні процесуально-правового становища суб'єктів правовідносин на такі, які визначають: процесуально-правову діяльність суду й органів виконання судових рішень, процесуальну діяльність осіб, які беруть участь у справі та інших учасників процесу; за предметом регулювання (принципи організації правосуддя - судоустрою і судочинства, функціональні – принципи процесуальної діяльності, принципи, які визначають зміст процесуальної діяльності (диспозитивність, об'єктивність, істина), принципи, які визначають форму виконання процесуальних дій (усність, безпосередність, безперервність); за значимістю (фундаментальні, конструктивні); за сферою поширення (загально-правові, міжгалузеві, галузеві, принципи окремих правових інститутів).

Цивільне судочинство, види цивільного судочинства: позовне /спрошеннє/, наказне та окреме, основні ознаки позовного, наказного та окремого судочинства, стадії цивільного судочинства: обов'язкові, факультативні.

ТЕМА №2. ЦІВІЛЬНІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПРАВОВІДНОСИНИ. **УЧАСНИКИ ЦІВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ**

Поняття цивільних процесуальних правовідносин, їх особливості і ознаки.

Передумови виникнення цивільних процесуальних правовідносин: норми цивільного процесуального права; цивільна процесуальна правозадатність учасників процесу; процесуальні юридичні факти.

Характеристика норм цивільного процесуального права як передумови виникнення цивільних процесуальних правовідносин.

Цивільна процесуальна правозадатність – друга необхідна передумова виникнення цивільних процесуальних правовідносин.

Юридичні процесуальні факти як передумова виникнення, зміни і припинення цивільних процесуальних правовідносин.

Елементи цивільних процесуальних правовідносин: суб'єкти; об'єкт; зміст цивільних процесуальних правовідносин.

Суд – обов'язковий суб'єкт цивільних процесуальних правовідносин.
Склад суду, відводи.

Суб'єкти цивільних процесуальних правовідносин:

особи, які здійснюють правосуддя в цивільних справах: суди, які розглядають і вирішують справи в першій інстанції; суди, які здійснюють перегляд судових рішень в апеляційному і касаційному порядку та в зв'язку з нововиявленими і винятковими обставинами;

особи, які беруть участь у справі: з метою захисту своїх прав і законних інтересів – сторони, треті особи, представники у справах позовного провадження; заявники та інші заінтересовані особи і їхні представники у справах наказного і окремого провадження; з метою захисту прав інших осіб, державних і громадських інтересів – Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, прокурор, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб, їхні процесуальні представники;

особи, які сприяють судовому розгляду справи: секретар судового засідання, судовий розпорядник, свідок, експерт, спеціаліст, перекладач, особа, яка надає правову допомогу.

Поняття правосуб'ектності в цивільному процесі. Цивільна процесуальна правозадатність і дієздатність.

Характеристика об'єкта цивільних процесуальних правовідносин.

Зміст цивільних процесуальних правовідносин. Характеристика прав та обов'язків суб'єктів цивільних процесуальних правовідносин. Характер процесуальних дій, їх цивільна процесуальна форма: усна і письмова, безпосередня і опосередкована, відкрита (гласна) і таємна (закрита), безперервна і переривана.

ТЕМА №3. ЦІВІЛЬНА ЮРИСДИКЦІЯ. ПІДСУДНІСТЬ ЦІВІЛЬНИХ СПРАВ. ДОКАЗИ ТА ДОКАЗУВАННЯ У ЦІВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Поняття юрисдикції, цивільної юрисдикції, цивільної юрисдикції суду. Компетенція судів загальної юрисдикції. Загальні правила визначення цивільної юрисдикції суду: глобальність цивільної юрисдикції суду; наявність та характер спірних правовідносин; необхідність захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів.

Види цивільної юрисдикції: предметна та суб'єктна юрисдикція, інстанційна юрисдикція, територіальна юрисдикція (підсудність), виключна підсудність

Поняття підсудності. Підсудність справ, у яких однією зі сторін є суд або суддя, підсудність справ за місцем проживання або місцезнаходженням відповідача, підсудність справ за вибором позивача, виключна підсудність.

Порядок передачі справи до іншого суду. Випадки, у яких законодавство допускає передачу цивільної справи з одного суду до іншого.

Недопустимість суперечок між судами про підсудність.

Поняття доказів з цивільної справи. Зміст доказів. Процесуальна форма доказів. Процесуальний порядок одержання і дослідження доказової інформації і засобів доказування.

Класифікація доказів: за джерелом їх одержання – особисті, речові, змішані; за способом утворення – первинні (прямі), похідні (опосередковані); за характером висновку – прямі, непрямі (побічні).

Поняття судового доказування. Процес доказування, його ступені (стадії), елементи. Предмет доказування.

Факти, що не підлягають доказуванню: загальновідомі факти, преюдиційні факти, законні презумпції (презумовані факти), визнані факти.

ТЕМА №4. ЦІВІЛЬНІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ СТРОКИ. СУДОВІ ВИТРАТИ. САНКЦІЇ ЦІВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА

Поняття і значення процесуальних строків. Класифікація процесуальних строків на види: за способом визначення – встановлені законом і встановлені судом; визначені за суб'єктами вчинення процесуальних дій (встановлені судом; особам, які беруть участь у справі; іншим учасникам процесу); визначені за тривалістю. Характеристика видів процесуальних строків.

Обчислення, зупинення, продовження і поновлення процесуальних строків. Перебіг процесуальних строків, їх початок і закінчення. Правила обчислення строків у цивільному процесуальному праві.

Поняття судових витрат у цивільному процесі. Види витрат та їх значення.

Судовий збір. Об'єкт справляння судового збору. Розміри ставок справляння судового збору. Ціна позову. Принципи визначення ціни позову. Пільги щодо сплати судового збору. Повернення судового збору.

Витрати, пов'язані з розглядом справи в суді. Витрати на правову

допомогу. Витрати сторін та їх представників, пов'язані з явкою до суду. Витрати, пов'язані із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів та проведенням судових експертиз. Витрати, пов'язані з проведенням огляду доказів за їх місцезнаходженням та вчиненням інших дій, необхідних для розгляду справи.

Розподіл судових витрат між сторонами. Відстрочення та розстрочення судових витрат, зменшення їх розміру або звільнення від їх оплати.

Поняття санкцій цивільного процесуального права.

Заходи захисту: припиняючи, правовідновлюючи санкції.

Заходи відповідальності. Цивільно-правова відповідальність. Процесуальний порядок відшкодування завданих майнових збитків процесуальним правопорушенням.

Заходи процесуального примусу: попередження, видалення із залу судового засідання, тимчасове вилучення доказів для дослідження судом, привід свідка.

ТЕМА №5. ПОДАННЯ ПОЗОВУ. ВІДКРИТТЯ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ, ПІДГОТОВКА СПРАВИ ДО СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ В СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ

Поняття позову. Матеріально-правовий аспект позову. Процесуально-правовий аспект позову. Елементи позову: предмет, підстава, зміст. Форма і зміст позовної заяви.

Види позовів. Процесуально-правова класифікація: позови про присудження (виконавчі); позови про визнання (установчі); перетворюальні позови (конститутивні). Підвиди перетворюальних позовів: позови щодо встановлення нових правовідносин; позови про зміну правовідносин; позови про припинення правовідносин. Матеріально-правова класифікація позовів: цивільні, трудові, сімейні, житлові, земельні. Суб'єктивні передумови права на пред'явлення позову. Об'єктивні (позитивні і негативні) передумови права на пред'явлення позову. Відзив. Відповідь на відзив. Заперечення. Пояснення третьої особи щодо позову або відзвіву. Заяви з процесуальних питань

Залишення позовної заяви без руху, повернення заяви. Відмова у відкритті провадження у справі. Відкриття провадження у справі та його правові наслідки.

Об'єднання та роз'єднання позовів. Підготовче провадження, завдання та строк. Подання відзвіву, відповіді та заперечення. Порядок проведення підготовчого засідання. Судові рішення у підготовчому засіданні.

Врегулювання спору за участю судді. Відмова позивача від позову. Мирова угода.

Захист інтересів відповідача від заявленого позову. Заперечення проти позову. Зустрічний позов. Умови прийняття судом зустрічного позову. Забезпечення позову. Види забезпечення позову.

Зміни в позовному спорі. Зміна підстави позову. Зміна предмета позову. Збільшення чи зменшення обсягу позовних вимог. Відмова від позову. Визнання позову відповідачем. Мирова угода.

ТЕМА №6. СУДОВИЙ РОЗГЛЯД ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ. СУДОВІ РІШЕННЯ

Судовий розгляд як інститут цивільного процесуального права і як стадія цивільного процесу. Дія принципів цивільного процесуального права у стадії судового розгляду. Значення стадії судового розгляду цивільних справ.

Підготовча частина, її завдання. Відкриття засідання. Роз'яснення прав та обов'язків. Присяга перекладача. Видalenня свідків із зали. Оголошення складу суду і роз'яснення права відводу. Роз'яснення прав та обов'язків. Розгляд судом заяв і клопотань. Наслідки неявки в судове засідання особ, свідка, експерта, спеціаліста, перекладача. Роз'яснення прав та обов'язків експерта. Присяга експерта. Роз'яснення спеціалістові його прав та обов'язків.

Розгляд справи по суті. Доповідь головуючого. Відмова позивача від позову, визнання позову відповідачем, міжнародна угода сторін та їх процесуально-правові наслідки. Пояснення осіб, які беруть участь у справі. Допит свідків. Допит сторін, третіх осіб, їх представників як свідків. Дослідження доказів. Дослідження висновку експерта. Консультації та роз'яснення спеціаліста. Закінчення з'ясування обставин та перевірки їх доказами.

Судові дебати.

Ухвалення і проголошення рішення. Вихід суду до нарадчої кімнати. Порядок ухвалення рішень та постановлення ухвал суду. Проголошення рішення суду.

Ускладнення в процесі судового розгляду цивільних справ.

Фіксування цивільного процесу технічними засобами. Відтворення, роздрукування, копіювання технічного запису судового засідання. Журнал судового засідання, його зміст. Зауваження щодо технічного запису судового засідання, журналу судового засідання та їх розгляд.

Поняття і види судових рішень. Види судових рішень залежно від способу захисту права і правових наслідків, які вони викликають: рішення про присудження; рішення про визнання; конститутивні рішення. Основне (завершальне) і додаткове, повне і неповне рішення. Імперативні, альтернативні і факультативні рішення суду. Умовне рішення. Суть судового рішення.

Форма і зміст рішення суду. Чотириелементна структура рішення суду: вступна, описова, мотивувальна, резолютивна частини, їх зміст.

Виправлення недоліків рішення судом, що його ухвалив: виправлення описок і арифметичних помилок; ухвалення додаткового рішення; роз'яснення рішення суду.

Ухвали суду першої інстанції. Класифікація ухвал: за суб'єктною ознакою (одноособові, колегіальні); за формою, якої вони набувають (протокольні, у вигляді окремого процесуального документа); за змістом (підготовчі, з питань, що виникли при розгляді справи; заключні; з приводу ухваленого рішення, окремі ухвали).

Заочний розгляд справи. Умови і порядок проведення заочного розгляду справи. Форма і зміст заочного рішення. Заява про перегляд заочного рішення, її форма і зміст. Порядок розгляду заяви про перегляд заочного рішення. Скасування та оскарження заочного рішення. Законна сила заочного рішення.

ТЕМА №7. НЕПОЗОВНІ ПРОВАДЖЕННЯ

Поняття та особливості наказного провадження. Судовий наказ як особлива форма рішення суду.

Вимоги, за якими може бути видано судовий наказ.

Предмет розгляду у справах наказного провадження. Особи, які беруть участь у справі: стягувач, боржник, їхні представники.

Особливості розгляду справи у порядку наказного провадження. Форма і зміст заяви про видачу судового наказу. Судовий збір за подання заяви про видачу судового наказу. Підстави для відмови у прийнятті заяви про видачу судового наказу. Порядок розгляду заяв про видачу судового наказу.

Зміст судового наказу. Надіслання боржникові копії судового наказу. Право боржника подати заяву про скасування судового наказу в разі запереченння проти вимог стягувача.

Набрання судовим наказом законної сили. Видача судового наказу стягувачові для пред'явлення до виконання.

Розгляд заяви боржника про скасування судового наказу. Правові наслідки скасування судового наказу. Процесуальні строки наказного провадження.

Загальна характеристика окремого провадження. Характерні риси і особливості розгляду і вирішення справ у порядку окремого провадження. Справи, які розглядає і вирішує суд у порядку окремого провадження.

Процесуальні засоби відкриття в суді справ окремого провадження. Підсудність справ окремого провадження.

Особи, які беруть участь у справах окремого провадження: заявники, зainteresовані особи, їх представники. Участь у справі органів та осіб, яким законом надано право захищати права, свободи чи інтереси інших осіб. Процесуальні права та обов'язки осіб, які беруть участь у справах окремого провадження.

Особливості дії принципів змагальності та диспозитивності у справах окремого провадження. Відмінність справ окремого провадження від справ позовного провадження.

Категорії справ, які розглядаються у порядку окремого провадження. Їх загальні риси та особливості.

ТЕМА №8. ПРОВАДЖЕННЯ ПО ОСКАРЖЕННЮ І ПЕРЕГЛЯДУ РІШЕНЬ І УХВАЛ СУДУ ЗАГАЛЬНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ. ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ ЗА НОВОВИЯВЛЕНИМИ ТА ВИКЛЮЧНИМИ ОБСТАВИНАМИ

Суть апеляції. Суб'єкти права апеляційного оскарження. Об'єкт

апеляційного оскарження.

Ухвали, на які можуть бути подані скарги окремо від рішення суду.

Форма і зміст апеляційної скарги, строк її подання. Порядок подання апеляційної скарги.

Порядок прийняття апеляційної скарги до розгляду. Порядок приєднання співучасників, третіх осіб до апеляційної скарги, поданої особою, на стороні якої вони виступали. Доповнення, зміна апеляційної скарги або відкликання чи відмова від неї.

Процесуальний порядок підготовки справи апеляційним судом. Призначення справи до розгляду. Межі розгляду справи апеляційним судом.

Процесуальний порядок розгляду справи апеляційним судом.

Повноваження апеляційного суду. Підстави для відхилення апеляційної скарги і залишення рішення без змін. Підстави для скасування рішення суду першої інстанції і ухвалення нового рішення або зміни рішення. Підстави для скасування рішення із закриттям провадження у справі або залишенням заяви без розгляду. Підстави для відхилення скарги на ухвалу суду першої інстанції або зміни чи скасування ухвали.

Законна сила рішення і ухвали апеляційного суду.

Суть і значення касаційного оскарження і перевірки рішень і ухвал суду першої інстанції, які були предметом розгляду у апеляційному порядку та рішень і ухвал апеляційного суду. Підстави касаційного оскарження.

Право касаційного оскарження та процесуальний порядок його реалізації. Суб'єкти права касаційного оскарження. Об'єкт касаційного оскарження. Строк на касаційне оскарження.

Форма і зміст касаційної скарги. Порядок подання касаційної скарги.

Відкриття касаційного провадження.

Витребування справи судом касаційної інстанції, надіслання копій касаційної скарги особам, які беруть участь у справі. Заперечення на касаційну скаргу. Приєднання до касаційної скарги. Доповнення, зміна касаційної скарги або відкликання її та відмова від неї.

Підготовка справи до касаційного розгляду. Порядок розгляду справи судом касаційної інстанції. Межі розгляду справи.

Повноваження суду касаційної інстанції.

Порядок ухвалення рішення та постановлення ухвал судом касаційної інстанції.

Форма і зміст ухвали та рішення суду касаційної інстанції. Законна сила рішення і ухвали суду касаційної інстанції.

Провадження по перегляду судових рішень Верховним Судом України. Право на звернення про перегляд судових рішень до Верховного Суду України. Строк подання заяви.

Підстави та порядок подання заяви про перегляд судових рішень Верховним Судом України. Вимоги до заяви про перегляд судових рішень. Перевірка Вищим спеціалізованим судом України з розгляду цивільних і кримінальних справ відповідності заяви вимогам ЦПК. Допуск заяви до провадження і порядок провадження по перегляду судових рішень.

Підготовка справи до розгляду у Верховному Суді України. Строк розгляду справи. Порядок розгляду справи Верховним Судом України.

Повноваження Верховного Суду України по перегляду судових рішень.

Загальна характеристика, суть та значення перегляду судових рішень і ухвал, якими закінчено розгляд справи, що набрали законної сили, у зв'язку з нововиявленими та виключними обставинами. Юридична природа, ознаки нововиявлених та виключними обставин.

Право на звернення про перегляд судових рішень у зв'язку з нововиявленими та виключними обставинами.

Підстави для перегляду рішення, ухвали чи судового наказу у зв'язку з нововиявленими та виключними обставинами.

Строк подання заяв про перегляд у зв'язку з нововиявленими та виключними обставинами. Суди, що здійснюють перегляд у зв'язку з нововиявленими обставинами.

Процесуальний порядок перегляду у зв'язку з нововиявленими та виключними обставинами. Об'єкт перегляду. Вимоги щодо оформлення заяв про перегляд у зв'язку з нововиявленими та виключними обставинами.

ТЕМА №9. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПИТАНЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВИКОНАННЯМ СУДОВИХ РІШЕНЬ У ЦІВІЛЬНИХ СПРАВАХ ТА РІШЕНЬ ІНШИХ ОРГАНІВ /ПОСАДОВИХ ОСІБ

Види виконання: за загальними правилами; негайне виконання. Підстави для застосування негайного виконання. Підстави для обов'язкового та факультативного негайного виконання рішень суду.

Виконавчі документи. Виконавчий лист. Вимоги до змісту виконавчого документа. Видача дубліката виконавчого листа або судового наказу. Повноваження суду на виправлення помилки у виданому ним виконавчому листі, допущеної при його оформленні або видачі, чи визнати виконавчий лист таким, що не підлягає виконанню, та стягнути на користь боржника безпідставно одержане стягувачем за виконавчим листом.

Повноваження суду у процесі виконання судового рішення. Роз'яснення рішення суду; поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання; відстрочка або розстрочка виконання, зміна чи встановлення способу і порядку виконання рішення; розгляд питання про визнання мирової угоди та відмови від примусового виконання рішення; вирішення питання про тимчасове влаштування дитини до дитячого або лікувального закладу; вирішення питання про оголошення розшуку боржника або дитини; вирішення питання про примусове проникнення до житла чи іншого володіння особи; вирішення питання про звернення стягнення на грошові кошти, що знаходяться на рахунках; заміна сторони виконавчого провадження; визначення частки майна боржника у майні, яким він володіє спільно з іншими особами; вирішення питання про поворот виконання.

Порядок оскарження рішення третейського суду. Комpetенція місцевого суду у справах про оскарження рішень третейських судів.

Підсудність справ про оскарження рішень третейських судів. Форма і зміст заяви про скасування рішення третейського суду. Підготовка справи до судового розгляду, судовий розгляд. Підстави для скасування рішення третейського суду. Ухвала суду у справі про оскарження рішення третейського суду.

Провадження у справах про видачу виконавчих листів на примусове виконання рішень третейських судів. Форма і зміст заяви про видачу виконавчого листа на примусове виконання рішення третейського суду, порядок її розгляду Підстави для відмови у видачі виконавчого листа на примусове виконання рішення третейського суду. Ухвала суду про видачу виконавчого листа на примусове виконання рішення третейського суду або про відмову у його видачі.

Органи Державної виконавчої служби. Учасники виконавчого провадження. Державні виконавці, їх права при здійсненні виконавчого провадження.

Особи, які беруть участь у виконавчому провадженні. Сторони у виконавчому провадженні (стягувач і боржник). Співучасть і правонаступництво. Представники сторін. Форми участі прокурора, органів опіки і піклування у виконавчому провадженні. Особи, які залучаються до здійснення виконавчих дій.

Загальні правила державного виконання. Відкриття виконавчого провадження. Сроки пред'явлення виконавчих документів до виконання. Переривання строку давності пред'явлення виконавчого документа до виконання. Встановлення державним виконавцем строку для добровільного виконання рішення. Випадки, коли державний виконавець відмовляє у відкритті виконавчого провадження. Підстави відкладення провадження виконавчих дій. Підстави зупинення і закінчення виконавчого провадження.

Судовий контроль за виконанням судових рішень. Розгляд судом скарг на рішення, дії чи бездіяльність державного виконавця.

ТЕМА №10. ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ ТРЕТЕЙСЬКИХ СУДІВ, ОСПОРЮВАННЯ РІШЕНЬ МІЖНАРОДНИХ КОМЕРЦІЙНИХ АРБІТРАЖІВ

Загальна характеристика примусового виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб). Звернення судового рішення до виконання. Негайне виконання судового рішення. Рішення суду, що звертаються до примусового виконання і виконавчі документи. Зміст виконавчого листа. Видача дубліката виконавчого листа. Срок пред'явлення виконавчих документів до виконання. Повноваження суду, щодо питань виконавчого провадження. Відстрочка і розстрочка виконання, зміна чи встановлення способу і порядку виконання, роз'яснення рішення. Поворот виконання судових рішень. Порядок вирішення питання про поворот виконання судових рішень. Срок подання заяви про поворот виконання судових рішень. Порядок відновлення втраченого судового провадження. Особи, які мають право звернення до суду із заявою про відновлення

втраченого судового провадження. Підсудність заяви. Зміст заяви про відновлення втраченого судового провадження. Розгляд справи. Рішення суду про відновлення втраченого судового провадження. Судовий контроль за виконанням судового рішення. Право на звернення зі скаргою до суду. Строки, порядок звернення зі скаргою. Судове рішення за скаргою. Третейське судочинство Поняття, сутність і види третейського судочинства. Принципи організації і діяльності третейського суду. Загальні умови третейського розгляду. Порядок розгляду і вирішення справи у третейському суді.

ТЕМА №11. ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ ТА ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ІНОЗЕМНИХ СУДІВ. ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ЗА УЧАСТЮ ІНОЗЕМНИХ ОСІБ

Угоди про правову допомогу у цивільних справах. Визнання і виконання рішень іноземних судів в Україні. Процесуальні права та обов'язки іноземних осіб. Поняття визнання і звернення до виконання рішення іноземного суду. Визнання і звернення до виконання рішення іноземного суду, що підлягає примусовому виконанню. Визнання рішення іноземного суду, що не підлягає примусовому виконанню. Провадження у справах про участь іноземних осіб. Цивільно-процесуальне положення іноземних осіб. Позови до іноземних держав і міжнародних організацій. Дипломатичний імунітет. Судові доручення і іноземні суди.

4.6. «КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО»

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ ТА СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ЗАКОН

Поняття, суть і завдання кримінального судочинства. Кримінальний процес як система кримінально-процесуальних дій і відносин.

Історичні форми кримінального процесу. Стадії кримінального процесу, їх поняття і система.

Кримінально-процесуальна форма, відносини, гарантії, їх поняття і значення. Процесуальні функції, їх поняття і види.

Кримінальне процесуальне законодавство України. Структура і система Кримінального процесуального кодексу України. Дія Кримінального процесуального кодексу в просторі, в часі, за колом осіб.

Місце і роль науки кримінального процесу в системі правових наук. Зв'язок кримінального процесу з криміналістикою, кримінальним правом, оперативно-розшуковою діяльністю, іншими суміжними галузями права і спеціальних знань.

ТЕМА 2. ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Поняття і значення засад (принципів) кримінального провадження, їх класифікація.

Верховенство права. Законність. Рівність перед законом і судом. Повага до людської гідності. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність. Недоторканність житла чи іншого володіння особи. Таємниця спілкування. Невтручення у приватне життя. Недоторканність права власності. Презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини. Свобода від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї. Заборона двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення. Забезпечення права на захист. Доступ до правосуддя та обов'язковість судових рішень. Змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості. Безпосередність дослідження показань, речей і документів. Забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності. Публічність. Диспозитивність. Гласність і відкритість судового провадження та його повне фіксування технічними засобами. Розумність строків. Мова, якою здійснюється кримінальне провадження.

ТЕМА 3. УЧАСНИКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Поняття учасників кримінального провадження, їх класифікація.

Суд - орган правосуддя. Склад суду. Слідчий суддя.

Прокурор. Призначення і заміна прокурора. Орган досудового розслідування. Керівник органу досудового розслідування. Слідчий органу досудового розслідування. Дізнавач. Оперативні підрозділи.

Підозрюваний, обвинувачений. Виправданий, засуджений. Законний представник підозрюваного, обвинуваченого.

Захисник. Загальні правила участі захисника у кримінальному провадженні. Обов'язки захисника. Залучення захисника. Залучення захисника слідчим, прокурором, слідчим суддею чи судом для здійснення захисту за призначенням. Підтвердження повноважень захисника. Договір із захисником. Обов'язкова участь захисника. Залучення захисника для проведення окремої процесуальної дії. Відмова від захисника або його заміна.

Потерпілий, його права та обов'язки. Представник потерпілого. Законний представник потерпілого.

Заявник. Цивільний позивач. Цивільний відповідач. Представник цивільного позивача, цивільного відповідача. Законний представник цивільного позивача. Свідок, його права, обов'язки і відповідальність. Перекладач. Експерт, його права, обов'язки і відповідальність. Спеціаліст, його права, обов'язки і відповідальність. Секретар судового засідання. Судовий розпорядник.

Представники потерпілого, цивільного позивача і цивільного відповідача і їх процесуальне становище в кримінальному процесі.

Обставини, що виключають можливість участі в судочинстві суддів, народних засідателів, прокурора, слідчого, дізнавача, секретаря судового засідання, перекладача, спеціаліста, експерта. Відвід, самовідвід і порядок їх вирішення.

Забезпечення безпеки учасників кримінального процесу.

Поняття та класифікація учасників процесу. Суд (суддя), слідчий суддя. Прокурор. Керівник органу досудового розслідування. Слідчий. Оперативні підрозділи. Підозрюваний, обвинувачений. Виправданий, засуджений. Законний представник підозрюваного, обвинуваченого. Захисник. Потерпілий і його представник. Заявник. Цивільний позивач. Цивільний відповідач. Представник цивільного позивача, цивільного відповідача. Свідок. Перекладач. Експерт. Спеціаліст. Секретар судового засідання. Судовий розпорядник. Відводи.

Відводи слідчого судді, судді, присяжного, прокурора, слідчого, захисника, представника, спеціаліста, перекладача, експерта, секретаря судового засідання. Порядок вирішення питання про відвід. Наслідки відводу.

ТЕМА 4. ДОКАЗИ І ДОКАЗУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Поняття і зміст теорії доказів в кримінальному процесі. Теорія пізнання - основа теорії доказів в кримінальному процесі.

Поняття доказів, їх класифікація. Процесуальні джерела доказів. Належність доказів, їх допустимість. Докази під час здійснення дізнання. Недопустимість доказів, отриманих внаслідок істотного порушення прав та свобод людини. Недопустимість доказів та відомостей, які стосуються особи підозрюваного, обвинуваченого. Визнання доказів недопустимими. Значення рішень інших суді у питаннях допустимості доказів.

Поняття і зміст процесу доказування. Обставини, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні. Обов'язок доказування. Збирання доказів. Оцінка доказів.

Показання. З'ясування достовірності показань свідка. Показання з чужих слів. Речові докази. Документи. Зберігання речових доказів і документів та вирішення питання про них. Висновок експерта. Зміст висновку експерта.

ТЕМА 5. ПРОЦЕСУАЛЬНІ СТРОКИ ТА ВИТРАТИ. ІНСТИТУТ ВІДШКОДУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Поняття шкоди завданої кримінальним правопорушенням. Відшкодування (компенсація) шкоди потерпілому. Поняття і значення цивільного позову у кримінальному провадженні. Переваги спільного розгляду цивільного позову і матеріалів кримінального провадження. Форма і зміст позовної заяви. Підстави і порядок пред'явлення цивільного позову. Доказування цивільного позову. Особливості досудового провадження, в якому заявлено цивільний позов. Процесуальні засоби забезпечення відшкодування, завданої кримінальним правопорушенням, шкоди та можливої конфіскації майна. Вирішення цивільного позову. Відшкодування (компенсація) шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність,

досудове розслідування, прокуратури та суду.

Процесуальні строки і їх правова природа. Поняття, значення, види і правила обчислення процесуальних строків. Обов'язковість додержання процесуальних строків. Порушення процесуальних строків і їх наслідки. Порядок подовження, зупинення і відновлення процесуальних строків. Процесуальні витрати, їх поняття, види і значення. Визначення розміру та розподіл процесуальних витрат. Зменшення розміру процесуальних витрат. Звільнення від оплати, відстрочення та розстрочення процесуальних витрат. Витрати, що покладаються на державу. Рішення щодо процесуальних витрат.

ТЕМА 6. ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Поняття і види заходів забезпечення кримінального провадження. Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження.

Виклики слідчим, прокурором. Судовий виклик. Порядок здійснення виклику в кримінальному провадженні. Підтвердження отримання особою повістки про виклик або ознайомлення зі змістом іншим шляхом. Зміст повістки про виклик. Поважні причини неприбуття особи на виклик. Наслідки неприбуття на виклик.

Привід. Клопотання про здійснення приводу. Розгляд клопотання про здійснення приводу. Виконання ухвали про здійснення приводу.

Загальні положення накладення грошового стягнення. Клопотання про накладення грошового стягнення. Розгляд питання про накладення грошового стягнення на особу. Скасування ухвали про накладення грошового стягнення.

Загальні положення тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом та тимчасового вилучення документів, які посвідчують користування спеціальним правом. Наслідки тимчасового вилучення документів, які посвідчують користування спеціальним правом. Клопотання про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом. Розгляд клопотання про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом. Вирішення питання про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом. Продовження строку тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом.

Загальні положення відсторонення від посади. Клопотання про відсторонення від посади. Розгляд клопотання про відсторонення від посади. Вирішення питання про відсторонення від посади. Продовження строку відсторонення від посади та його скасування.

Загальні положення тимчасового доступу до речей і документів. Клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів. Речі і документи, до яких заборонено доступ. Речі і документи, які містять охоронювану законом таємницю. Розгляд клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів. Ухвала про тимчасовий доступ до речей і документів. Виконання ухвали слідчого судді, суду про тимчасовий доступ до речей і документів.

Наслідки невиконання ухвали слідчого судді, суду про тимчасовий доступ до речей і документів.

Підстави тимчасового вилучення майна. Порядок тимчасового вилучення майна. Припинення тимчасового вилучення майна.

Підстави для арешту майна. Клопотання про арешт майна. Розгляд клопотання про арешт майна. Вирішення питання про арешт майна. Скасування арешту майна. Виконання ухвали про арешт майна.

Загальні положення про запобіжні заходи. Мета і підстави застосування запобіжних заходів. Обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу. Особисте зобов'язання. Особиста порука. Домашній арешт. Застава. Тримання під вартою. Клопотання слідчого, прокурора про застосування запобіжних заходів. Відкликання, зміна або додовнення клопотання про застосування запобіжного заходу. Сроку розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу. Забезпечення приуття особи для розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу.

Клопотання про дозвіл на затримання з метою приводу. Розгляд клопотання про дозвіл на затримання з метою приводу. Ухвала про дозвіл на затримання з метою приводу. Дії уповноважених службових осіб після затримання на підставі ухвали слідчого судді, суду про дозвіл на затримання. Подання клопотання про застосування запобіжного заходу після затримання особи без ухвали про дозвіл на затримання.

Порядок розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу. Застосування запобіжного заходу. Застосування електронних засобів контролю. Ухвала про застосування запобіжних заходів. Срок дії ухвали про тримання під вартою, продовження строку тримання під вартою. Значення висновків, що містяться в ухвалі про застосування запобіжних заходів. Порядок продовження строку тримання під вартою. Клопотання слідчого, прокурора про зміну запобіжного заходу. Клопотання підозрюваного, обвинуваченого про зміну запобіжного заходу. Порядок звільнення особи з-під варти. Негайне припинення дії запобіжних заходів. Заборона затримання без дозволу слідчого судді, суду. Виконання ухвали щодо обрання запобіжного заходу. Загальні обов'язки судді щодо захисту прав людини.

Законне затримання. Затримання уповноваженою службовою особою. Момент затримання. Доставлення до органу досудового розслідування. Сроки затримання особи без ухвали слідчого судді, суду. Особа, відповідальна за перебування затриманих. Повідомлення інших осіб про затримання.

ТЕМА 7. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Суть, завдання і значення стадії досудового розслідування. Досудове розслідування злочинів і кримінальних проступків. Досудове слідство і дізнання як форми досудового розслідування, їх співвідношення. Початок досудового розслідування.

Поняття, значення і види підслідності. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування. Місце проведення досудового розслідування. Строки досудового розслідування злочинів і кримінальних проступків.

Розгляд клопотань під час досудового розслідування. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування.

ТЕМА 8. ПРОВАДЖЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ. ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ

Поняття, види та система слідчих (розшукових) дій. Класифікація слідчих (розшукових) дій. Загальні процесуальні вимоги до проведення та оформлення слідчих (розшукових) дій. Допит та його процесуальне оформлення. Особливості виклику і допиту малолітньої або неповнолітньої особи. Пред'явлення для впізнання та його види. Процесуальний порядок пред'явлення для впізнання. Особливості впізнання особи при забезпеченні безпеки учасників кримінального судочинства. Проведення допиту та пред'явлення для впізнання в режимі відеоконференції. Обшук та його види. Підстави і процесуальний порядок проведення обшуку. Особливості проведення окремих видів обшуку. Процесуальний порядок оформлення результатів обшуку. Огляд і його види. Процесуальний порядок проведення окремих видів огляду. Особливості проведення огляду трупа. Ексгумація трупа, підстави і процесуальний порядок її проведення. Слідчий експеримент. Освідування і його види. Порядок проведення і оформлення окремих видів освідування. Експертиза та підстави її проведення. Отримання зразків для проведення експертизи. Негласні слідчі (розшукові) дії: поняття, підстави проведення. Види негласних слідчих (розшукових) дій. Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні та в інших цілях. Загальні положення про втручання у приватне спілкування.

Поняття, підстави та значення повідомлення про підозру. Випадки повідомлення про підозру. Етапи повідомлення про підозру. Складання повідомлення про підозру. Зміст письмового повідомлення про підозру. Порядок повідомлення про підозру. Права підозрюваного та їх роз'яснення. Вручення письмового повідомлення про підозру. Зміна повідомлення про підозру. Особливості повідомлення про підозру окремій категорії осіб.

ТЕМА 9. ЗУПИНЕННЯ І ЗАКІНЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Поняття і значення зупинення досудового розслідування. Підстави та порядок зупинення досудового розслідування. Розшук підозрюваного. Відновлення досудового розслідування.

Поняття і загальні положення закінчення досудового розслідування. Форми закінчення дізнання і досудового слідства. Закриття кримінального провадження. Загальні положення кримінального провадження під час

звільнення особи від кримінальної відповідальності. Порядок звільнення від кримінальної відповідальності. Клопотання прокурора про звільнення від кримінальної відповідальності. Розгляд питання про звільнення від кримінальної відповідальності. Відновлення провадження при відмові від поручительства.

Звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру. Відкриття матеріалів іншій стороні. Обвинувальний акт і реєстр матеріалів досудового розслідування. Клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру. Надання копії обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру та реєстру матеріалів досудового розслідування.

ТЕМА 10. ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Поняття та значення інституту оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування. Право на оскарження. Рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування. Строк подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора, її повернення або відмова у відкритті провадження. Правові наслідки подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Порядок розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Рішення слідчого судді за результатами розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування. Ухвали слідчого судді, які підлягають оскарженню під час досудового розслідування. Порядок оскарження ухвал слідчого судді. Оскарження слідчим рішень, дій чи бездіяльності прокурора. Рішення, дії чи бездіяльність прокурора, які можуть оскаржуватися слідчим. Порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності прокурора. Порядок вирішення скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора. Види рішень за результатами розгляду скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора.

ТЕМА 11. ПІДСУДНІСТЬ ТА ПІДГОТОВЧЕ СУДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ

Поняття і значення підсудності у кримінальному процесі. Види підсудності. Підстави та порядок передачі справ з одного суду до іншого. Автоматизована система документообігу суду. Поняття, сутність і завдання підготовчого судового провадження. Порядок і строки підготовчого судового провадження. Порядок підготовчого судового провадження. Питання, які з'ясовуються суддею при підготовчому судовому провадженні. Рішення, які приймаються за результатами підготовчого судового провадження. Закриття кримінального провадження. Підстави і процесуальний порядок повернення

обвинувального акту, клопотань про застосування примусових заходів виховного чи медичного характеру прокурору або за підсудністю. Призначення судового розгляду. Дії судді, пов'язані з підготовкою до судового розгляду. Закінчення підготовчого судового провадження. Ознайомлення з матеріалами кримінального провадження.

ТЕМА 12. СУДОВИЙ РОЗГЛЯД

Суть, структура і завдання підготовчої частини судового засідання. Поняття і завдання судового слідства. Порядок дослідження доказів в судовому засідання. Спрощений порядок судового слідства. Порядок судових дебатів. Промови і репліки сторін. Останнє слово обвинуваченого. Процесуальний порядок постановлення судового рішення. Види судових рішень. Законність, обґрунтованість і вмотивованість судового рішення. Поняття і значення вироку. Види вироків та їх зміст. Питання, що вирішуються судом при постановленні вироку. Порядок винесення ухвал у судовому засіданні. Ухвалення судового рішення і окрема думка судді. Проголошення судового рішення. Роз'яснення судового рішення. Вручення копії судового рішення. Журнал судового засідання. Технічна фіксація перебігу судового засідання. Особливі порядки провадження в суді першої інстанції. Спрощене судове провадження щодо кримінальних проступків. Провадження в суді присяжних.

ТЕМА 13. ПРОВАДЖЕННЯ З ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Види перегляду судових рішень у кримінальному процесі. Правова природа, сутність і завдання перевірки судових рішень в апеляційному порядку. Право на апеляційне оскарження. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку. Суди, які розглядають справи в апеляційному порядку, їх повноваження. Порядок і строки апеляційного оскарження. Апеляція, її форма та зміст. Прийняття апеляційної скарги судом апеляційної інстанції. Залишення апеляційної скарги без руху, її повернення або відмова відкриття провадження. Підготовка до апеляційного розгляду. Межі перегляду судом апеляційної інстанції. Процесуальний порядок апеляційного провадження. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги. Підстави для скасування або зміни судового рішення. Рішення суду апеляційної інстанції. Вирок (ухвала про застосування примусових заходів виховного чи медичного характеру) суду апеляційної інстанції.

Суть і завдання касаційного провадження. Право на касаційне оскарження. Рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку. Порядок і строки касаційного оскарження. Касаційна скарга та її зміст. Відкриття касаційного провадження. Підготовка касаційного розгляду. Межі перегляду судом касаційної інстанції. Процесуальний порядок касаційного розгляду. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції. Судові рішення суду касаційної інстанції.

Підстави для перегляду судових рішень Верховним Судом України. Право на звернення про перегляд судових рішень Верховним Судом України. Срок подання заяви про перегляд судового рішення. Вимоги до заяви про перегляд судового рішення Верховним Судом України. Подання заяви про перегляд судового рішення. Допуск Вищим спеціалізованим судом України з розгляду цивільних і кримінальних справ справи до провадження. Порядок розгляду справи Верховним Судом України. Види судових рішень Верховного Суду України та їх обов'язковість.

Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими обставинами. Характеристика нововиявлених обставин. Особи, які мають право порушити питання про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами. Органи перегляду судових рішень, що набрали законної сили, та межі їх повноважень. Строки перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами. Відкриття кримінального провадження за нововиявленими обставинами. Порядок перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами. Види судових рішень за наслідками кримінального провадження за нововиявленими обставинами.

ТЕМА 14. ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Поняття, значення та завдання стадії виконання судових рішень. Набрання судовим рішенням законної сили. Наслідки набрання законної сили судовим рішенням. Обов'язковість рішень суду. Порядок та строки звернення судового рішення до виконання. Порядок виконання судових рішень у кримінальному провадженні. Органи і служби, які виконують вирок і забезпечують виконання кримінальних покарань. Відстрочка виконання вироку. Питання, які вирішуються судом під час виконання вироків.

Процесуальний порядок розгляду та вирішення питань, які виникають під час виконання вироку. Підстави для звільнення від відбування кримінального покарання. Умовно-дострокове звільнення від покарання і заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Застосування до засуджених примусового лікування та його припинення. Тимчасове залишення засудженого у слідчому ізоляторі. Умови утримання осіб, засуджених до позбавлення волі. Розгляд судом клопотання про зняття судимості. Нагляд за дотриманням законів під час виконання судових рішень

ТЕМА 15. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ПІД ЧАС КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Загальні засади міжнародного співробітництва у кримінальному судочинстві. Законодавство, що регулює міжнародне співробітництво під час кримінального провадження. Обсяг та види міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Центральні органи України що забезпечують міжнародне співробітництво у кримінальному провадженні. Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій. Зміст та форма запиту про міжнародну правову допомогу. Виконання запиту в іноземній державі. Розгляд запиту іноземного компетентного органу про

міжнародну правову допомогу. Порядок виконання запиту (доручення) про міжнародну правову допомогу на території України. Виклик особи, яка перебуває за межами України. Допит за запитом компетентного органу іноземної держави шляхом проведення відео- або телефонної конференції. Розшук, арешт і конфіскація майна. Створення і діяльність спільних слідчих груп. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція). Порядок підготовки документів та направлення запитів про видачу особи (екстрадицію). Межі кримінальної відповідальності виданої особи. Центральні органи України щодо видачі особи (екстрадиції). Особливості затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення за межами України. Екстрадиційний арешт. Проведення екстрадиційної перевірки. Відмова у видачі особи (екстрадиції). Рішення за запитом про видачу особи (екстрадицію) та їх оскарження. Порядок і умови перейняття кримінального провадження від іноземних держав. Порядок кримінального провадження, що перейняте від іншої держави. Порядок і умови передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави. Наслідки передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави. Визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передача засуджених осіб. Підстави і порядок виконання вироків судів іноземних держав. Виконання вироку суду іноземної держави. Розгляд судом питання про приведення вироку суду іноземної держави у відповідність із законодавством України. Умови передачі засуджених осіб і їх прийняття для відбування покарання. Визнання та виконання вироків міжнародних судових установ.

ТЕМА 16. ОСОБЛИВІ ПОРЯДКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Види особливих проваджень у кримінальному процесі. Кримінальне провадження на підставі угод. Види угод, їх ініціювання та умови укладання. Зміст угоди про примирення. Зміст угоди про визнання винуватості. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди. Вирок на підставі угоди. Наслідки невиконання угоди. Кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Початок кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Відшкодування шкоди потерпілому у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб. Особи, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження. Особливості притягнення до кримінальної відповідальності окремої категорії осіб, їх затримання і обрання запобіжного заходу. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх. Обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх. Порядок кримінального провадження щодо неповнолітніх. Особливості проведення процесуальних дій та застосування заходів примусу щодо неповнолітніх підозрюваних, обвинувачених. Порядок застосування до неповнолітнього обвинуваченого примусових заходів виховного характеру. Застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності.

Особливості досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів виховного характеру. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Підстави для здійснення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Особливості досудового та судового кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру та щодо обмежено осудних осіб. Проведення психіатричної експертизи. Обставини що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Особливості кримінального провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю. Охорона державної таємниці під час кримінального провадження. Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні. Місце проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на території дипломатичних представництв, консульських установ, суден України.

4.7. «МІЖНАРОДНЕ ПРАВО»

ТЕМА №1. ПОНЯТТЯ, СИСТЕМА, ПРИНЦИПИ, ДЖЕРЕЛА, СУБ'ЄКТИ ТА ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

Міжнародне – міждержавне (публічне) – право як частина міжнародної нормативної системи. Міжнародне право як особлива нормативна система: особливості суб'єктів міжнародних відносин, наявність політичного фактора в оцінці кола суб'єктів; особливості правотворчого процесу, примуси і забезпечення міжнародного правопорядку. Походження терміна «міжнародне право» та поняття міжнародного публічного права.

Система та структура міжнародного публічного права. Поняття системи та структури міжнародного публічного права. Поняття, критерій відокремлення та види галузей міжнародного публічного права. Поняття, критерій відокремлення та класифікація інститутів міжнародного публічного права. Сутність явища фрагментації міжнародного публічного права

Основні принципи міжнародного публічного права. Поняття основних принципів міжнародного публічного права. Функції основних принципів міжнародного публічного права. Природа й ознаки основних принципів міжнародного публічного права. Класифікація та зміст основних принципів міжнародного публічного права.

Система основних принципів міжнародного права як новітня галузь сучасного міжнародного права; її ознаки – єдність об'єкта, обумовленого інтересами захисту основних цінностей світової цивілізації і відповідних їм

стратегічних інтересів держав; єдність суб'єкта, що представляє собою співтовариство держав і всю систему суб'єктів міжнародного права; специфіка правотворчого процесу, що здійснюється через створення універсальних договорів і звичаїв; специфіка забезпечення і дотримання вимог основних принципів як особливих узагальнюючих, керівних норм системи міжнародного права.

Поняття і види суб'єктів, їх класифікація, критерії класифікації, політико-історична обумовленість появи окремих видів суб'єктів.

Держави як основні суб'єкти міжнародного права, юридична природа їх правосуб'єктності, обумовленість первинного характеру держави як суб'єкта міжнародного права. Обсяг правосуб'єктності держави.

Проблема правосуб'єктності народів і націй, у тому числі незалежних держав, що борють за створення, проти колоніального гніта. Правовий зміст поняття «народ чи нація, що знаходиться в колоніальній залежності». Юридична природа правосуб'єктності, що самовизначається відповідно до міжнародного права нації чи народу, обмеження її обсягу внаслідок особливих прав, наданих таким суб'єктам.

Концепції правосуб'єктності індивіда і його міжнародних організацій у міжнародному праві. Особливості дієздатності суб'єкта міжнародного права; способи захисту прав суб'єкта в міжнародному праві. Поняття світового цивільного суспільства, статус індивіда як актора міжнародного глобального суспільства.

Інститут визнання в міжнародному праві. Розвиток інституту, конститутивна і декларативна концепції реалізації визнання. Відповідність визнання вимогам основних принципів міжнародного права – співробітництва, рівноправності, поваги державного суверенітету, поваги прав і основних свобод людини й ін. Випадки визнання (види і форми), правові наслідки.

Визнання держав, міжнародних організацій, інших суб'єктів міжнародного права. Способи визнання.

Проблема встановлення відносин з урядами, що прийшли до влади неконституційним шляхом.

Концепція конституитету державної влади, концепція «tabularasa» (чистого листа), її критика.

Інститут правонаступництва в міжнародному праві. Правонаступництво держав: юридичні факти, що сприяють застосування інституту правонаступництва; їх міжнародно-правовий і внутрішньодержавний характер. Правонаступництво при поділі чи об'єднанні держав, обміні чи передачі території, при соціальних революціях.

Об'єкти правонаступництва: територія, кордони, природні ресурси, населення, державна власність, державні борги, включаючи розміщені за кордоном, державні архіви, культурні цінності, «місце» – членство в міжнародних організаціях, міжнародних договорах.

Міжнародно-правове регулювання відносин у зв'язку з правонаступництвом: Віденська конвенція про правонаступництво держав

що стосуються міжнародних договорів 1978 р., Віденська конвенція про правонаступництво держав що стосуються державної власності, державних архівів і державних боргів 1983 р.

Проблеми правонаступництва в практиці міжнародних міждержавних організацій.

ТЕМА №2. ТЕРИТОРІЯ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Поняття та види територій у міжнародному публічному праві. Поняття територіального верховенства, правова природа, склад та підстави зміни державної території.

Поняття території держави. Види територій. Склад і юридична природа державної території. Сухопутна територія. Анклави і напіванклави. Водна територія. Надра. Повітряний простір. Кондомініум. Державні кордони. Демаркація державних кордонів. Делімітація державних кордонів. Територіальне верховенство держави. Зміна кордонів. Ректифікація кордонів. Територіальні претензії, територіальні суперечки і порядок їхнього розв'язання. Принцип недоторканності державних кордонів. Анексія. Ад'юдикація. Акреція. Міжнародні ріки.

Території з особливим правовим режимом. Загальні дані про Антарктику. Претензії на антарктичні простори на початку ХХ ст. Наукове та дипломатичне співробітництво щодо вирішення спірних питань після Другої світової війни. Договір про Антарктику 1959 р. Участь України в договорах про Антарктиду. Діяльність українських науковців у Антарктиді.

Загальні дані про Арктику. Правовий режим територій і морських просторів Арктики. Концепція розподілу території Арктики на сектори та ставлення до неї Української держави. Фіксація особливих прав приарктичних держав у Конвенції ООН за морським правом 1982 р. Національні документи, що регулюють правовий статус сухопутних територій та морських просторів Арктики. Акт про північно-західні території Канади. Королівський Указ 1926 р. Постанова Президії ЦВК СРСР від 15 квітня 1926 р. Територіальні проблеми щодо архіпелагу Шпіцберген (Свальбард).

Міжнародне морське право.

Джерела галузі, її кодифікація і прогресивний розвиток. Конференції ООН з морського права 1958, 1960 і 1973-1982 р. Конвенції з морського права 1958 р., їх значення як першого документа галузі, що кодифікує. Конвенція ООН з морського права 1982 р., нові інститути морського права.

Внутрішні морські води; територіальне море; прилегла зона; архіпелажні води; виняткова економічна зона; відкрите море: порядок визначення, режим, право і порядок проходу.

Континентальний шельф: поняття, межі, принципи його визначення. Права й обов'язки узбережжих держав щодо діяльності на континентальному шельфі. Види діяльності. Характер виняткової юрисдикції стосовно до континентального шельфу. Закон про континентальний шельф України.

Міжнародні протоколи і канали: поняття транзитного проходу через міжнародні протоколи.

Міжнародний район морського дна – інститут міжнародного морського права. Правовий режим міжнародного району, керування його ресурсами для забезпечення доступу всіх держав.

ТЕМА №3. ПРАВО МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ

Галузь права міжнародних договорів у системі міжнародного права. Основні принципи, найбільше тісно пов'язані з галуззю, спеціальні принципи галузі.

Джерела галузі – універсальні Віденські конвенції 1969 і 1986 р., що кодифікують право міжнародних договорів, які укладаються суб'єктами міжнародного права, інші види джерел.

Основні інститути галузі: інститут участі в міжнародних договорах, інститут повноважень, інститут прийняття тексту договору, інститут парафування, інститут підписання, інститут ратифікації, застереження, депозитарію, реєстрації, денонсації й ін.

Поняття і види міжнародного договору. Юридична природа міжнародного договору; суб'єкти договору; «треті» держави. Способи узгодження політичної волі держав і досягнення згоди на обов'язковість положення договору.

Стадії прийняття міжнародного договору; їх юридичне закріплення в договорах і звичаях, регламентах міжнародних конференцій, статутах міжнародних організацій.

Інститут односторонніх актів учасників, у першу чергу – держав, у процесі прийняття тексту договору та його дій. Застереження, заяви, виправлення. Правові наслідки таких дій для учасників договору.

Інститут тлумачення договорів, органи тлумачення. Види тлумачення – офіційне, неофіційне, історичне, логічне, автентичне ін.

Інститут реєстрації і депонування договорів. Статус депозитарію.

Призупинення, припинення дії договорів. Денонасція та анулювання. Корінна зміна обставин, виникнення нової імперативної норми міжнародного права.

Вплив війни на міжнародні договори. Відновлення дії договорів після закінчення війни. Мирні договори як особливий вид договорів.

ТЕМА №4. ПРАВО ЗОВНІШНІХ ЗНОСИН

Право зовнішніх зносин як комплексна галузь міжнародного права, її структура, джерела, суб'єкти – стосовно до правовідносин галузі. Історія розвитку галузі, її інститутів, імперативні норми галузі – основні і спеціальні принципи.

Дипломатичне право як підгалузь права зовнішніх зносин. Поняття дипломатичного права. Джерела підгалузі – універсальні, двосторонні, регіональні договори і звичаї, їх кодифікація. Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 р. Основні інститути дипломатичного права:

інститут встановлення дипломатичних відносин і їх припинення; інститут класів дипломатичних представників, інститут відкликання дипломатів; інститут функцій дипломатичного представництва; інститут привілеїв і імунітетів персоналу, приміщень представництва, архівів, листування, кур'єрів та ін.

Концепції надання привілеїв і імунітетів. Поняття дипломатичного корпуса і його правовий статус на території держави яка приймає. Дипломатичний протокол і церемоніал.

Консульське право як підгалузь права зовнішніх зносин. Поняття консульського права, його особливості. Джерела консульського права. Кодифікація норм консульського права. Конвенція про консульські зносини 1963 р. Інститут призначення і відкликання консула; патент і екзекватура, порядок їх видачі; класи консульських представників; інститут почесного – позаштатного консула; функції консульських представництв, їх відмінність від функцій дипломатичних представництв; інститут консульських привілеїв та імунітетів, їх функціональний характер; обсяг привілеїв та імунітетів; обов'язки акредитованої держави і держави що приймає за Конвенцією про консульські зносини 1963 р.

Правовий статус спеціальних місій. Поняття і види спеціальних місій. Вимоги до формування спеціальних місій, їх правовий статус за Конвенцією про спеціальні місії 1969 р.

Дипломатичне право міжнародних міждержавних організацій. Правовий статус штаб-квартир міжнародних міждержавних організацій на території держав-учасниць; правовий статус міжнародних чиновників – міжнародних міждержавних організацій, що служать, на територіях приймаючих держав; функціональний характер їх привілеїв та імунітетів.

Правовий статус представництв держав при постійних міжнародних міждержавних організаціях, Віденська конвенція про представництво держав у їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру 1975 р.

ТЕМА №5. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД

Міжнародно-правовий захист прав людини – нова галузь міжнародного права. Історія становлення, значення Статуту ООН і його положень для розвитку галузі. Основні напрямки розвитку галузі – створення універсальних позитивних юридичних актів, юридичних актів, пов'язаних із грубими порушеннями прав людини, у тому числі невід'ємних – природних прав, створення юридичних актів, що регулюють статус людини в особливо несприятливих ситуаціях.

Поняття населення держави – громадяни, негромадяни, осіб які мають підтвердження приналежності до громадянства іншої, третьої держави, і не мають такого. Питання громадянства в міжнародному публічному праві.

Правове положення біженців, види біженців. Конвенція про статус

біженців 1951 р. та Протокол до неї 1967 р. Управління Верховного Комісара ООН у справах біженців. Правовий статус внутрішньо переміщених осіб. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». Право притулку.

Права держав як членів співтовариства, що виникають у зв'язку з порушенням прав людини в окремій державі. Можливості Міжнародного Суду ООН, Ради Безпеки ООН, регіональних організацій щодо захисту прав людини.

Поняття, джерела та принципи міжнародного гуманітарного права. Кваліфікація збройних конфліктів та сфера застосування міжнародного гуманітарного права. Міжнародні збройні конфлікти та їх правове регулювання. Неміжнародні збройні конфлікти (збройні конфлікти неміжнародного характеру) та їх правове регулювання. Учасники збройного конфлікту. Захист жертв війни за міжнародним гуманітарним правом. Женевські конвенції 1949 р. та Додаткові протоколи до них 1977 р. Засоби та методи ведення війни. Конвенція про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що наносять надмірні пошкодження або мають невибіркову дію 1980 р. та додаткові протоколи до неї. Правовий режим окупації. Гаазька конвенція та Положення про закони та звичаї сухопутної війни 1907 р. Кваліфікація збройного конфлікту на території України (від 2014 р. до цього часу).

ТЕМА №6. МІЖНАРОДНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Міжнародне кримінальне право, як самостійна галузь міжнародного права – поняття, загальні ознаки й інститути, джерела, історія розвитку.

Спеціальні ознаки міжнародних злочинів і його відмінність від злочину міжнародного характеру та індивідуальна кримінальна відповідальність за міжнародним правом. Поняття «конвенційного злочину».

Співробітництво держав у боротьбі зі злочинністю і його основні напрямки: створення міжнародних органів (Інтерпол, Європол і ін.), узгодження складу злочину, що відноситься до особливо небезпечних інтересам держав, про видачу фізичних осіб, винних у вчиненні міжнародних злочинів.

Поняття міжнародного правопорушення.

Міжнародні злочини, їх види, ознаки. Характер відповідальності, особливості відповідальності, можливість застосування збройних сил за Статутом ООН у зв'язку з міжнародними злочинами. Додаткова відповідальність фізичних осіб, особливості застосовуваних санкцій.

Міжнародний делікт, види делікту, значення галузевих норм відповідальності за делікт. Характер відповідальності за делікт.

Види і форми відповідальності за міжнародні правопорушення. Політичний характер відповідальності держав: нематеріальна і матеріальна відповідальність. Ординарна і надзвичайна сatisфакція, ординарна і надзвичайна матеріальна відповідальність – репарації.

Відповіальність фізичних осіб за міжнародні злочини: додатковий характер відповіальності, категорії фізичних осіб, види судових органів, що вирішують питання про відповіальність. Статути міжнародних трибуналів про відповіальність фізичних осіб: Нюрнберзький трибунал 1945 р., Токійський трибунал 1946 р., трибунал Югославії 1993 р., трибунал Руанді 1994 р. Загальне й особливе в структурі і діяльності трибуналів. Суспільні трибунали.

Юрисдикційні питання у міжнародному кримінальному праві та міжнародний кримінальний процес. Міжнародні кримінальні судові установи. Римський статут Міжнародного кримінального суду: структура, категорії міжнародних злочинів, що тягнуть відповіальність фізичних осіб за Статутом, виконання рішень суду. Форми та напрямки міжнародного співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю. Попереднє розслідування ситуації в Україні Офісом Прокурора Міжнародного кримінального суду.

Правова допомога та екстрадиція.

Відповіальність за міжнародним публічним правом. Поняття, правова природа та підстави для виникнення відповіальності за міжнародним публічним право. Протиправні діяння в міжнародному публічному праві та їх класифікація. Обставини, що звільняють від відповіальності в міжнародному публічному праві.

Суб'єкти відповіальності в міжнародному публічному праві. Види та форми відповіальності в міжнародному публічному праві. Статті про відповіальність держав за міжнародно-протиправні діяння 2001 р. Відповіальність за правомірну діяльність. Міжнародно-правові зобов'язання *erga omnes* суб'єкта міжнародного права перед іншими державами та міжнародним співтовариством. Умови правомірності та механізм застосування санкцій за міжнародним публічним правом. Поняття, підстави, умови правомірності та механізм застосування контразходів. Санкції щодо Російської Федерації та персональні спеціальні обмежувальні заходи, спрямовані на припинення агресії РФ проти України.

Концептуальні підходи до кваліфікації Меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (5 грудня 1994 р.) (Будапештський меморандум) та її правові наслідки.

ТЕМА №7. ПРАВО МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ ТА МИРНОГО ВИРІШЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СПОРІВ

Поняття, джерела та принципи права міжнародної безпеки. Засади колективної безпеки за міжнародним правом. Засади здійснення миротворчих операцій за міжнародним правом. Роззброєння та обмеження озброєнь.

Невоєнні аспекти міжнародної безпеки.

Поняття, джерела та принципи права мирного вирішення міжнародних спорів.

Поняття міжнародного спору та класифікація мирних засобів вирішення міжнародних спорів.

Міжнародний Суд ООН. Статут ООН і Статут Міжнародного Суду ООН. Регіональні й спеціальні міжнародні судові установи.

Міжнародні арбітражні (третейські) суди.

Вирішення міжнародних спорів у рамках міжнародних організацій.

5. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Нормативна:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>.
2. Кодекс України з процедур банкрутства : Закон України від 18.10.2018. № 2597-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>
3. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 465-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
5. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
6. Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 № 2947-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.
7. Декларація про державний суверенітет від 16 липня 1990 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12>
8. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 № 755-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
9. Про правонаступництво України : Закон України від 12 вересня 1991 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1680-12>
10. Про міжнародні договори України : Закон України від 29 червня 2004 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>
11. Про дипломатичну службу : Закон України від 07 червня 2018 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19>
12. Про ратифікацію Додаткового протоколу до Європейської Конвенції про передачу засуджених осіб : Закон України від 03.04.2003р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/718-15>
13. Про ратифікацію Європейської конвенції про міжнародну дійсність кримінальних вироків : Закон України від 26.09.2002р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/172-15>
14. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 №404-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>
15. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV . Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2006. № 30. Ст. 260.
16. Про практику розгляду судами цивільних справ за позовами про відшкодування шкоди : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.03.1992 № 6. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0006700-92>
17. Про практику розгляду цивільних справ за позовами про захист прав споживачів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12.04.1996 № 5. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-96>.

18. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31.03.1995 р. № 4. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-95>.

19. Про судову практику в справах про визнання громадянина обмежено дієздатним чи недієздатним: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 28.03.72 N 3. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-72>.

20. Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6.11.2009 р. № 9. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-09>.

21. Про судову практику у справах про спадкування: Постанова Пленуму Верховного суду України від 30.05.2008 № 7. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-08>.

22. Про судове рішення у цивільній справі: Постанова Пленуму Верховного Суду України, від 18.12.2009 N 14. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-09>.

23. Про деякі питання застосування судами законодавства при вирішенні спорів про відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки : Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 01.03.2013 № 4 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004740-13>

24. Про судову практику у справах про необхідну оборону: Постанова ПВСУ від 26.04.2002 р. №1. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011.

25. Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну не відбутої частини покарання більш м'яким: Постанова ПВСУ від 26.04.2002 р. №2. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/795_015.

26. Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру: Постанова ПВСУ від 15.05.2002 р. № 2. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/895_014.

27. Про практику призначення судами кримінального покарання: Постанова ПВСУ від 24.10.2003 р. № 7. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/225_016.

28. Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості: Постанова ПВСУ від 26.12.2003 р. №16. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/335_075.

29. Про практику призначення військовослужбовцям покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні: Постанова ПВСУ від 28.12.1996 р. №15 (Із змінами, внесеними згідно з Постановою ПВСУ №17 26.12.2003 р.). URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/956_009.

30. Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх: Постанова ПВСУ від 16.04.2004 р. № 5. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/978_012.

31. Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування: Постанова ПВСУ від

16.04.2004 р. № 5. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/456_011.

32. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями: Постанова ПВСУ від 23.12.2005 р. № 13. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/934_011.

33. Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності: Постанова ПВСУ від 23.12.2005 р. № 12. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/923_034.

34. Про внесення змін та доповнень до постанови Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 року № 7 «Про практику призначення судами кримінального покарання» : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12 червня 2009 р. № 8. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/235_012.

35. Про внесення доповнення до постанови Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 року № 7 «Про практику призначення судами кримінального покарання» : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 11. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/678_045.

36. Про звернення до Конституційного Суду України з конституційним поданням щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 4, частин першої та четвертої статті 5, частини третьої статті 74 Кримінального кодексу України, статті 73 Закону України «Про Конституційний Суд України» : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 року № 4. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/235_013.

Основна:

1. Баулін Ю.В., В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін. Кримінальне право України: Загальна частина : підручник. Харків: Право, 2010. 456 с.

2. Баулін Ю.В., В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник. Харків: Право, 2010. 608 с.

3. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / за заг. ред. О.М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 428 с.

4. Дзера О.В. Цивільне право України. Загальна частина/ за ред. О. В. Дзера, Н. С. Кузнецової, Р. А. Майданика. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 976 с.

5. Ізарова І. О., Ханик-Посполітак Р. Ю. I-32 Цивільний процес України /І. О. Ізарова, Р. Ю. Ханик-Посполітак. Київ : ВД «Дакор», 2018.

6. Конституційне право України: Підручник / За ред. В.П. Колісника, Ю.Г. Барабаша. Х.: Право, 2008. 412 с.

7. Кримінальний процес : підручник / Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін.; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. Х.: Право, 2013. 824 с.

8. Кримінальний процес: підручник / За заг. ред. В.В. Коваленка, Л.Д. Удалова, Д.П. Письменного. К.: Центр учебової літератури, 2013. 544 с

9. Міжнародне право: підручник / В. А. Ліпкан та ін. Київ: КНТ, 2018. 752 с.
10. Міжнародне публічне право : підручник / В. В. Мицик, М. В. Буроменський, М. М. Гнатовський. Харків, 2018. 567с.
11. Кримінальне право зарубіжних країн : навч.-метод. посіб. / Е. Е. Кузьмін ; передмова Є. Л. Стрельцова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 96 с.
12. Скаакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник.: 4-е видання. К: Алерта, 2017. 528 с.
13. Цивільне право України: підручник. 2-е вид., перероб. і доп. У 2 частинах. / За ред. проф. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.), Ч. 1. Загальна. Київ : Видавництво Ліра, 2018. 736 с.
14. Цивільний процес України:Підручник/ За ред.. В.О. Кучера. Львів: ЛьвДУВС. 2016. 768с.
15. Кримінальне право (Загальна частина) : навчальний посібник / О.С. Скок, С.А. Шалгунова, Т.В. Шевченко, І.В. Шило. / За заг. ред. к.ю.н., доц. Шалгунової С.А. Друге видання. Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2021. 343 с.

Додаткова:

1. Каткова Т. Г. Теорія держави і права: навч. посіб. у визнач. і табл. Харків: Право, 2014. 94 с.
2. Конституційне право України: прагматичний курс: навч.посіб. / М.В. Афанасєва, Ю.Ю. Бальцій, Ю.Д. Батан та ін. за заг. ред. М.В. Афанасєвої, А.А. Єзерова; тех. ред. Ю.Д. Батан. Одеса: Юридична література, 2017. 256 с.
3. Коталейчук С. П. Теорія держави та права : навч. посіб. для підгот. до держ. іспитів для студ. вищ. навч. закл. К. КНТ, 2011. 560 с
4. Кравченко В.В. Конституційне право України: навч. посіб. / В.В. Кравченко. Вид. 6-те, випр. та доп. К.: Атіка, 2009. 608 с.
5. Міжнародне публічне право : підручник / за. ред. В. В. Мицик. Харків, 2018. 457с.
6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. О.М. Литвинова. К.: «Центр учебової літератури». 2016. 536 с.
7. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. і допов. К.: ВД «Дакор», 2018. 1360 с.
8. Сироїд Т. Л. Міжнародне публічне право : підручник. Одеса. 2018. 744 с.
9. Совгиря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс: навч.посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 556 с.
10. Теорія держави і права: навч. посіб. для підготов. до держ. іспитів / О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський, Г. О. Христова; за заг. ред. О. В. Петришина. 5-те вид., допов. і змін. Харків: Право, 2016. 198 с.

11. Тетарчук І., Дяків Т. Конституційне право України: Посіб. для підгот. до іспитів. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 218 с.

Інтернет ресурси:

1. Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua/>)
2. Офіційне представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua/>)
3. Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua/>)
4. Міністерство юстиції України (<http://www.minjust.gov.ua/>)
5. Офіційний веб-портал «Судова влада України» (<http://www.court.gov.ua/>)
6. Конституційний Суд України (<http://www.ccu.gov.ua/>)
7. Верховний Суд (<https://supreme.court.gov.ua/supreme/>)
8. Єдиний державний реєстр судових рішень (<http://reyestr.court.gov.ua/>)
9. Протокол (юридичний інтернет ресурс) (<https://protocol.ua/>)
10. ЛІГА: ЗАКОН (<https://ligazakon.net/>).

6. КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ

Об'єктом оцінювання під час підсумкової атестації є програмні результати навчання здобувачів вищої освіти, які вони демонструють за підсумками опанування матеріалу освітніх компонентів та проходження практичної підготовки, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки фахівця першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 081 «Право».

Оцінювання є обов'язковим елементом присудження освітнього ступеня здобувачам вищої освіти.

До підсумкової атестації (складання Комплексного екзамену) допускаються здобувачі вищої освіти, які у повному обсязі виконали вимоги освітньо-професійної програми. Допуск до підсумкової атестації оформлюється наказом.

Здобувачу вищої освіти пропонується такі, що ґрунтуються на наведеному у цій Програмі переліку питань:

- 1) **50 теоретичних тестових завдань** (1 год. 20 хв.), правильна відповідь оцінюється у 1 бал, неправильна відповідь оцінюється в 0 балів;
 - 2) **10 практичних тестових завдань** (1 год. 20 хв.), правильна відповідь оцінюється у 5 балів, неправильна відповідь оцінюється в 0 балів.
- ВСЬОГО – 100 балів.

За вирішення теоретичних тестових завдань здобувач може отримати до 50 балів. За вирішення 10 практичних тестових завдань здобувач може отримати до 50 балів. Надалі виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, яка переводиться у національну та шкалу ЄКТС (Таблиця 1).

Таблиця 1
Критерій переведення оцінок за 100-бальною шкалою у національну шкалу шкалу ЄКТС

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою (екзамен / залік)	Оцінка за шкалою ЄКТС
90–100	Відмінно	A
83–89		B
75–82	Добре	C
68–74		D
60–67		E
35–59	Задовільно	FX
1–34	Незадовільно*	F

* якщо здобувач на Комплексному екзамені отримав оцінку «незадовільно» (1-59 балів, FX/F) він вважається таким, що не пройшов атестацію.

До проходження наступного етапу підсумкової атестації він не допускається і підлягає відрахуванню з числа здобувачів вищої освіти, як такий, що не пройшов підсумкову атестацію.